

עדויות חיילים מדרום הר חברון

הקדמה

חוברת זו מאגדת בתוכה שישים עדויות של לוחמים ולוחמות אשר שירתו בדרום הר חברון בין 2000 ל-2008. עדויות אלה באות לשפוך אור הן על תוצאות השליטה הצבאית על האוכלוסייה הפלסטינית באיזור, והן - בעקיפין - על החברה שלנו. ארגון "שוברים שתיקה" פועל באיזור מזה מספר שנים, בעיקר במסגרת סיורים לקהל הרחב. חוברת זו נועדה לא רק לשמש כעזר לאלו המסיירים עימנו, אלא גם לתרום להבנת אופי השליטה הצבאית על דרום הר חברון והשלכותיה. יתר על כן, חוברת זו הינה נדבך נוסף במאמץ של "שוברים שתיקה" לעורר מודעות בציבור הישראלי למתרחש בגדה המערבית.

על דרום הר חברון: דרום ההר הוא איזור כפרי ברובו. מרבית הפלסטינים תושבי האיזור מרוכזים בעיירה יטא (כ-50,000 תושבים) ובמספר עיירות גדולות נוספות, ואילו היתר מפוזרים בכפרים קטנים וחירבות על פני שטח נרחב. יטא נמצאת תחת שליטה אוטונומית של הרשות הפלסטינית (שטח A) ועל כן החיכוך של תושבי העיירה עם הצבא בא לידי ביטוי בעיקר בגבולות העיירה, וכן במבצעים צבאיים נקודתיים בתוכה. השטח הכפרי הרב מסביב ליטא נמצא תחת שליטה ישראלית ישירה (שטח C), ומכאן שצה"ל אחראי באופן מעשי על כל תחומי החיים של תושביו. חלק ניכר מהאוכלוסייה הפלסטינית הנמצאת באזור דרום ההר היא אוכלוסייה ענייה, המתפרנסת מחקלאות ומרעיית צאן. רבים מהתושבים התגוררו לאורך השנים במערות, אשר חלקן נהרסו על ידי צה"ל ויושביהן שוכנים כיום באוהלים. חלק מתושבי האיזור היא אוכלוסיית פליטים אשר הגיעו לאיזור מתחומי ישראל במהלך 1948 ולאורך שנות החמישים, ואילו משפחות פלסטיניות אחרות נמצאות בשטח מזה מאות שנים.

לנוכח הימצאותם תחת שליטה ישירה של ישראל, הפלסטינים תלויים בשלטונות הישראלים בכל תחומי חייהם. אלא שהיבטים שונים של אורח חייהם, הנוגעים אף לצרכי המחיה הבסיסיים ביותר, נותרו לאורך השנים ללא טיפול. כך למשל, הגישה למים היא סוגייה המהווה אתגר יום-יומי לפלאחים ולרועי הצאן הפלסטינים, ובהיעדר פתרונות מערכתיים, התושבים מסתמכים בעיקר על בורות האוגרים מי גשם. כפרים רבים כלל אינם מחוברים לתשתית חשמל, ואף לא לתשתיות בסיסיות אחרות. כפרים אלו מצויים במאבק תמידי עם רשויות מנגנוני הביטחון הישראלים על זכותם החוקית על הקרקע ועל משאביה (פעמים רבות, כאמור, מדובר בתושבים שאבותיהם גרו בה זמן רב לפני כניסת ישראל למרחב). כבישים רבים המחברים בין הכפרים ליטא נחסמו בשנים האחרונות לצרכי ביטחון. נוסף על

כל אלו, בסמוך לכפרים הללו הוקמו בעשורים האחרונים התנחלויות רבות אשר תושביהן נהנים מכל הזכויות אשר נשללות מהתושבים הפלסטינים (מים, חשמל, אישורי בנייה ועוד).

במרוצת השנים, וביתר שאת מאז פרוץ האינתיפאדה בשנת 2000, עזבו את כפריהם תושבים פלסטינים רבים שחייהם הפכו לבלתי נסבלים, והתיישבו בעיירה יטא. חוסר השוויון הקיצוני בין המתנחלים היהודים החיים בנוחות לבין הפלסטינים החיים לעתים ברמות עוני המאפיינות מדינות עולם שלישי מביא את הפלסטינים לכדי הכרה שמקומם אינו באיזורים הכפריים של דרום הר חברון. מעבר להשלכות ההומניטריות הקשות של תהליך זה, הרי שבהקשר הפוליטי הרחב, דרום הר חברון הופך בהדרגה להיות שטח ישראלי לכל דבר. העיירה יטא נהיית מובלעת פלסטינית, כששיעור הפלסטינים המתגוררים באזורים הסובבים אותה הולך ופוחת, ובמקומם יושבים מתנחלים ישראלים.

העדויות בחוברת: העדויות שבחוברת זו עוסקים בהיבטים שונים של המפגש בין חיילי צה"ל, תושבי ההתנחלויות והתושבים הפלסטינים בדרום הר חברון. מובאות בה נקודות המבט של החייל והחיילת שבשטח לנוכח התוצאות הקשות של השליטה הצבאית באיזור דרום ההר. העדויות נוגעות לשורה של סוגיות הצצות מדי יום באיזור זה: התמודדותם של חיילים עם איסורי התנועה של התושבים הפלסטינים, יחסי הצבא עם רכזי הביטחון של היישובים הישראליים, גירוש פלסטינים מאדמות חקלאיות, הפקעת רכושם, הפעלת אלימות כלפי עצירים כפותים, פאסיביות ואכיפת החוק הסלקטיבית מצד משטרת ישראל באיזור, הפעלת מחסומים, שרירותיות בקביעת המדיניות בשטח, אלימות מתנחלים ועוד. העדויות מתארות אירועים שהתרחשו בין 2000 ל-2008 ומייצגות חתך רחב של יחידות ששירתו בדרום ההר. עם זאת, שישים עדויות אינן יכולות להשלים מבט מקיף על כל המתרחש על פני שטח רחב ולאורך שנים רבות. סיור השטח של "שוברים שתיקה" ממקם את העדויות השונות בתוך הקשרי הזמן והמרחב שבהם האירועים התרחשו.

על אף מאפייניו היחודיים, היכרות עם מצב הדברים בדרום הר חברון יכולה ללמד אותנו רבות על התנהלות צה"ל ומנגנוני המדינה בכל שטחי הגדה. אנו מאמינים שהיכרות עם מידע זה הכרחית הן על מנת לבחון את המציאות הפוליטית והחברתית באיזורים אלה, והן על מנת לקבל החלטות על עתיד נוכחותה של ישראל בשטחים.

הרבש"ץ הגדיר לי מה בדיוק הגבולות

יחידה: נח"ל דרגה: סמ"ר שנה: 2004

כשהייתי כבר מ"כ נראה לי, הייתי בבית חגי גם עם חיילים. ובבית חגי, מעבר לשמירה בעמדות, סיורים בלילה כל פעם עם איזה תושב אחר. (...) וגם שם אותו סיפור. הרבש"ץ (רכז בטחון שוטף צבאי) בא, הגדיר לי מה בדיוק הגבולות. היה איזה מקום בקצה של היישוב, אמר לי: "הנה פה, אתה רואה את המקום הזה, זה הקו, זה השטח של היישוב, ומהשטח שמה" - היה גם שטחים חקלאיים כאלה, פתוחים, אין גדר ליישוב - "לשמה אסור להם (לפלסטינים) להיכנס". זה שטח פתוח, שדה למטה, פרוס, ואמרו: "לשם אסור להיכנס. אסור להם לבוא. הם לפעמים באים עם טרקטור לעבד את הקרקע, אבל אסור להם, זה לא שטח שלהם". טוב, הכל בסדר. יום אחד הוא בא, מזעיק אותי: "בוא, בוא, הם נכנסים לקרקע לעבד אותה". עכשיו, אני כולי מ"כ צעיר, מגיע, הוא עושה: "הנה, בוא תירה כמה יריות באוויר להפחיד אותם". לרבש"ץ יש נשק, אבל הוא כאילו לא משתמש בו, כי אני חייל, לו אסור. טוב, יריתי כמה יריות באוויר. הסתכלו, זה כזה התמהמה, אבל תכל'ס לא כזה הפסיקו, הם בדיוק היו בכניסה לשטח של היישוב. ואז היה גם סיור של מילואימניקים שעבר שמה. ואז המילואימניקים הגיעו, הם חבר'ה כבר יותר משופשפים, בלי פחד: "אלה יעשו לך בעיות". טוב, בא, לקח את הנשק, ירה לידם כזה. המילואימניק כיוון עליהם, לקח איזה כמה מטרים הצידה וירה שמה, ממש כאילו להראות להם: אנחנו רציניים. ירה שם, אמר להם: "בוא, בואו הנה". ואז הם כבר גם התחילו לרדת אליהם, המילואימניקים ירדו אליהם, הפלסטינים גם הגיעו. באו, תפסו את הפלסטינים, הביאו לאיפה שגם אני והרבש"ץ עמדנו, הביאו אותם לשמה. עושה לו: "פה אסור לך להיות, פה אסור לך לזה". המילואימניק גם הביא לו איזה כאפה, כזה בעט בו. אני הייתי בהלם, לא ידעתי מה לעשות, מה להגיד. היתה לי הרגשה שמשוהו, אתה יודע, שזה לא בסדר. והמילואימניק עושה: "רק ככה הם לומדים, רק ככה הם פעם הבאה לא ייכנסו לפה". ואתה אומר לעצמך, אולי באמת ככה הוא ילמד. וזהו, ואז שחרר אותנו, אמר לו: "אל תחזור לפה". אז הם חזרו, עלו לטרקטור שלהם ונסעו. זה מה שהיה בבית חגי.

לא חשבת לעצמך: אולי זה לא השטח של היישוב?

זה לא חשבתי, את האמת. זה שהוא אמר לי השטח שלו, לא הטלתי בזה ספק. אני לא יודע איך מילואימניקים הגיעו, זה אני לא יודע. יכול להיות שהם סתם עברו שם במקרה, או שהרבש"ץ גם דיבר איתם. מילואימניקים

הגיעו, הרבש"ץ אמר להם, סיפר להם את הסיפור ואז המילואימניקים תפסו פיקוד ועשו מה שעשו. (...) אני יודע שאני לא הייתי מרביץ.

איך אתה יודע את זה?

איך אני יודע שלא הייתי מרביץ? כי אני לא טיפוס שמרביץ. זה מלוכלך...

מה, לא לקחתם אנשים למג"ב?

שהם ירביצו?

כן, "אנחנו הגדוד היפה, אנחנו לא עושים דברים מלוכלכים".

יש אנשים אחרים שעושים את זה בשבילנו. אם המילואימניקים לא היו מגיעים לשם, אני לא יודע איך זה היה נגמר.

הרבש"ץ לא ירה?

לא, לא. הוא עשה תדריך מוצב פעם אחת, כשהגענו רק, עשה לי ולחיילים. לי קודם ואז גם לחיילים.

והמ"מ *?**

הוא לא ביקר בכלל, הוא היה ביישוב אחר.

הדמות הסמכותית היתה הרבש"ץ?

לא, אני הייתי המפקד שם בשטח. אני המפקד בשטח. כשאתה יוצא לסיור נגיד, לפטרול, יש מפקד בשטח. מי מפקד עלי? *** היה האחראי, אבל הוא לא היה איתי באותו יישוב.

אז מי שנותן לך את ההוראות זה הרבש"ץ.

תכל'ס הוא לא מתערב כל כך בשמירות ובזה. הוא לא כל יום בא, אומר לי: "היום אתה תעשה ככה וככה, בוא תנקה עכשיו את הנשק". הוא רק כשיש הקפצה או דברים כאלה. זה לא כאילו הוא ממונה עלי. אם הוא אומר לי משהו ואני לא עושה, זה לא סירוב פקודה. אני עושה דברים, כי הוא נמצא במקום והוא מכיר אותי, ואני כולי מ"כ, באתי לאבט"ש (אבטחת יישובים) לשבוע, אני לא יודע תכל'ס מה קורה סביבי, מה פה, מה שם. אז הוא הבר סמכא ואני מקשיב לו.

מאוד הגיוני שהוא המציא את החלקה הזאת.

יכול להיות. מאוד יכול להיות שהוא המציא את זה, אין לי דרך לבדוק את זה.

אתה בוחר איזה עמדות לאייש ביישוב?

כן. אני בחרתי את העמדות, בדרך כלל לוקחים את העמדות הרגילות.

הפלסטינים, הם היוו סכנה?

לא, לא היוו סכנה. אני לא הרגשתי שהם היוו סכנה. אתה יודע, זה השטח, שלא ייכנסו. כביכול בשטחים כל פלסטיני הוא מחבל בפוטנציה. יש איזשהו

גבול שמתחיל מהיישוב - אני לא יודע חוקית או לא, מוגדר או לא - אבל יש איזשהו גבול, מרחק, שאם יסתובבו חופשי ככה ליד היישוב, אז יהיה בהרבה יותר קשה לשמור עליו.

עדות מס' 2

מיפוי מודיעיני

יחידה: לביא דרגה: סמל שנה: 2002-2003

יש כל מיני פעילויות יזומות שזה בעיקר מעצרים וגם אלמנת קש, פשיטות גם ביום גם בלילה, בדרך כלל ביטא או באזור, מנחיתים אותנו באמצע הכפר ואנחנו היינו עושים פטרול, לא יודע מה, וחוזרים.

מה עושים בתוך הכפר?

יש צ'קפוסטים, שאתה עושה מחסום באמצע הכביש ומתחיל לבדוק תעודות זהות, רכבים, חיפושים. יש חיפושים בבתים, יש מיפוי מודיעיני, זאת אומרת אתה נכנס לשכונה, הולך בית-בית. מי חי שם, את המספרי תעודות זהות, את השמות, בדרך כלל זה חמולה. רוב הפעולות האלה היו ביטא, בדורא. שלנו זה היה ביטא, בגזרה שלנו, דרום חברון, ליד, מה זה היה? ג'בל סינדס וקצת שכונת הזיתים בחברון, זה היה כשהיינו בבית חגי, ממש מול הכביש. אז בקיצור אתה נכנס ופשוט רושם שמות, מי גר פה, מי הבן דוד של מי, מי האבא, מי הסבא, מי הילדים, מי גר שמה. בקיצור, מיפוי מודיעיני. חיפושים בבית, שאתה נכנס לבית, מתחיל לחפש כל מיני דברים אסורים.

איך הולך החיפוש?

זה תלוי אם זה יום או לילה מן הסתם, אבל בגדול זה פחות או יותר אותו דבר, זה פשוט יותר עניין כל הקטע של אבטחת חוץ. כי בלילה אתה פשוט מאבטח על הבית וזה פחות או יותר, כל השכנים ישנים. ביום כולם מסתובבים ואז בדרך כלל זה כוח קצת יותר גדול. אתה מקיף את הבית עם צוותים של חיילים. דופק על הדלת, מבקש את בעל הבית, הוא יוצא, מציג את עצמו, מה השם שלך, מה, מי, מו. הוא נכנס לבית, מרכז את כולם בתוך חדר אחד, כל התושבים בבית, ילדים, זקנים, נשים, לא משנה מה. מכניסים אותם לחדר ואז הכוח מתחיל להיכנס פנימה. זאת אומרת יש איזה צוות שמתחיל לטוהר את החדרים, פשוט לוודא שאין מישהו שם עם נשק או משהו, אני יודע מה.

מן הסתם בן אדם אחד או צוות שומר על כל האנשים שבתוך החדר. ויש עוד אנשים, בדרך כלל הם נכנסים הביתה, לפעמים על המרפסת, לפעמים עדיין בחוץ, שמאבטחים כלפי חוץ. שמישהו לא ייכנס הביתה כשהחבר'ה שמחפשים מחפשים. ואתה עובר חדר חדר, פותח ארונות, מסתכל מה יש, לפעמים עושים את זה עם ליווי של בעל הבית, לפעמים לא. בדרך כלל רצינו לעשות את זה עם בעל הבית או מישהו שמדבר עברית אם יש, כי פשוט יותר קל. ואז אתה יוצא. אותו דבר הקיפול. מן הסתם, אני חושב, אתה מכיר את זה, עם האבטחה וצוותים וכן הלאה וכן הלאה. אם זה מיפוי מודיעיני זה פחות חיפוש ויותר מי גר פה, ואתה רושם. אם זה צ'קפוסט, אתה פשוט עוצר תנועה, מתחיל לחפש ברכבים. בן אדם נראה לך חשוד, אתה בודק את התעודת זהות שלו מול החמ"ל, ומדי פעם יש ביגו שהוא מבוקש.

מה הוראות הפתיחה באש בתוך הכפר?

בהתחלה היינו נעים עם מחסנית בהכנס בלי כדור בקנה, אחרי הקטע בצומת הכבשים (אירוע שבו נהרגו שלושה חיילים מגדוד לביא בינואר 2003) זה היה כדור בקנה כבר, או לפעמים זה היה כדור בקנה, הכל תלוי בטבע המשימה. ההוראות פתיחה באש: אם אתה מזהה בן אדם חמוש בוודאות, אתה הורג אותו, ירי על מנת להרוג. אם אתה רואה בן אדם חשוד, זה נוהל מעצר חשוד, זאת אומרת "וואקף, וואקף", ירי באוויר, ירי ברגליים, אם הוא עדיין מהווה איום, אתה הורג אותו.

לא משהו מעבר לזה?

לא. היו טעויות לפעמים, אבל בסדר. זה לא היה אצלי. זה כבר אחרי, בזמן שהשתחררתי. עשו מעצר, היה בן אדם על הגג, חשבו שהוא היה חמוש, הרגו אותו. בסופו של דבר, לא יודע, הוא היה עם מטאטא או משהו. מה הוא עשה על הגג? לא יודע, אבל חשבו שזיהו חמוש, הרגו אותו.

עדות מס' 3

ירו במישהו שהחזיק מטאטא

יחידה: לביא דרגה: סמ"ר שנה: 2003-2004

היה איזה מקרה שירו במישהו שהחזיק מטאטא, אבל שום דבר מעבר לזה.

מה היה שם?

זה כבר כשהייתי ב(פלוגה) מסייעת. האמת היא, זה כשכבר הייתי מפקד. סליחה, היינו מוצבים באיזשהו שלב באדוריים. בין סוסיא שלב ב' לעתניאל יש את אדוריים. אני לא הייתי שם, אני הייתי בבית באותו זמן וכשחזרתי סיפרו לי שאחת מהמחלקות נתקלה באיזה מעצר, והם הרגו בן אדם שתכנן להוציא איזה פיגוע התאבדות בישראל. כשחזרתי לפלוגה, אז החיילים שלי מיד רצו אלי ואמרו: "שמעת, מחלקה *** הרגו איש עם מטאטא", ונקרעים מצחוק. מה זאת אומרת איש עם מטאטא? והתחלתי לשאול ודיברתי גם עם מפקדים וזה, ומסתבר שהסיפור היה שהבן אדם, באמת באו לעצור אותו והוא עלה לגג והכוח זיהה אותו בחושך. הם טענו שיש לו נשק, הם ירו בו, הם הרגו אותו ואחר כך הם עלו לגג וכל מה שהם מצאו לידו היה מטאטא. עכשיו, היתה טענה שאמור היה להיות לו אקדח. אקדח הם לא מצאו. הם מצאו אם אני לא טועה מדים של צה"ל ואישורים מזויפים להיכנס לישראל, ואמרו שיכול להיות שאשתו היתה לפני זה למעלה ולקחה את הנשק שלו. אבל בעיקרון אף אחד לא באמת זה. והמח"ט סגר את זה מהר, עשה להם איזה ארוחה כזאת, נתן להם כזה לא צל"ש אבל שיבח אותם על הפעולה הזאת, ובזה זה נגמר. זה היה הסיפור.

עדות מס' 4

משעמום הופכים לאנשים את הטראסות

שנה: 2001

דרגה: סמ"ר

יחידה: צנחנים

היה לנו, בנוסף למחסומים, היינו עושים שמה חסימת צירים. מה זה חסימת צירים? נותנים לך שופל וולבו ענק, ממוגן, באמת, טרקטור ענק, אומרים: סע על ציר 60, כל דרך שנכנסת לציר 60, אתה חוסם אותה. טוב, סבבה. לא משנה שבחלק מהדרכים האלה יש בית ויש לו דרך עפר לכביש, כי הרשות הפלסטינית, מע"צ שם, כנראה לא כזה מתפקד, אז לא סללו לו כביש עד הבית, סללו לו דרך עפר. פקודה, פקודה. היינו חוסמים לאנשים. ודי מהר שעמם לנו, וכמובן שלא היה איתנו קצין, והנהג של השופל הוא איזה מילואימניק משועמם, אז התחלנו לעשות מה שנקרא Monster Truck Rally - בארצות הברית, יש לך את המכוניות האלה, עם הגלגלים הענקיים - התחלנו לשחק: מה השופל יכול לעבור ומה הוא יכול להרים. היינו הולכים לאיזה בית: "בוא'נה, אתה יכול להרים את המכונית שלו באוויר? וואלה,

נראה לי אני יכול". טאח, היה מרים את המכונית באוויר ושם אותה על השביל, חוסם לו את השביל עם המכונית שלו.

ומן הסתם משאיר אותה באותו מצב.

כן, משאיר אותה באותו מצב. "אתה יכול להרים לו את הטראסה? לא יודע, זה אבן גדולה. בוא'נה, *** , מה, אתה לא יכול? אני אנסה". יאללה, טאח, מרים לו את הטראסה. סתם משעמום הופכים לאנשים את הטראסות, ואת המכוניות, ואת הגרוטאות. סתם, משחקים עם השופל. תחשוב, אני הייתי בן 19-20 אז. נותנים לילד בן 19-20 איזה שופל ענק, שהוא יכול לעשות אתו מה שהוא רוצה, להתפרע אתו. התפרענו אתו. הזזנו סלעים, חסמנו גישות לבתים, ועקרנו שערים. סתם, עם השופל הלכנו ושיחקנו.

עדות מס' 5

משאית יוצאת משם... גורמים לה לשפוך את תכולתה

יחידה: לביא דרגה: סמ"ר שנה: 2001-2004

לגבי המדיניות של הצירים, נסיעה על ציר 60 ועל ציר 317, אתה זוכר מה הייתה המדיניות?

היא השתנתה. כמה וכמה פעמים. אני לא סגור על מתי אבל היו הרבה פעמים שחלקים מכביש 60, על חלקים מהם אסור (לפלסטינים) לעבור ועל חלקים מותר לעבור. כי זה לעבור לצד השני של הכביש. אני זוכר שבכל מקרה משאית... הייתה ביטא, מחצבה. כל פעם משאית הייתה יוצאת משם ופורצת לכביש היו מביאים אותה לאזור החסימה וגורמים לה לשפוך את תכולתה. וזה בדרך כלל אם זה מחצבה אז אבן שיש גדולה כזאת, בלוק מאוד יציב, וככה לחסום את הפריצה. להפיל את זה על צידי הכביש. ככה נוצר מין כביש שמעוטר בצדדים שלו באבני שיש גדולות כאלה לכל האורך. זה מאוד נוח. כל אחת שוקלת משהו כמו שניים שלושה טון. עולה גם משהו כמו 700-2000 דולר. זה יפה. זה עושה את הכביש מאוד יוקרתי.

ואיזה עוד דרכים היו לאכוף את האיסורים האלה? או שזה מה שאתה זוכר של המשאיות... למשל אתה נוסע ורואה סובארו פורצת חסימה. מה עושים?

אם תופסים אותה פורצת חסימה? קודם כל עוצרים אותה. אם אתה נמצא

ברגל מדווחים לפלוגה או למחסום הקרוב. היא לא תגיע את החצי קילומטר קילומטר, לעצור אותה כמה שיותר מהר. הרבה פעמים אפשר לעצור אותה. עוצרים אותה, בידוק מהיר. ת"ז, כל תושבי הרכב, בודקים תכולה, הרבה פעמים מעכבים אותם במקום. תראה, מה שקורה עם האבני שיש בצידי הכביש אז פשוט לקחו מהם את המפתחות. לוקחים את המפתחות לשתים עשרה שעות, עשרים וארבע שעות לפעמים. זה נמצא בפילבוקס. הפילבוקס הזה שעוצר אותם, זה נמצא בכניסה לפילבוקס, בתוך הפילבוקס. הם פשוט מעבירים את הלילה ליד המשאית או בתוך המשאית. בסופו של דבר נותנים להם את המפתחות. אין הרבה דרכים לאכוף את זה. שורה תחתונה, אם ירצו לעלות על הכביש, סובארו פשע כזאת אתה יודע...

הקטע הזה של לקחת מפתחות, לקחת ת"ז, זה דברים שיצא לך להיתקל בו?

בטח.

באיזה סיטואציות?

החרמה? אני חושב רק במקרים כאלה של פריצת מחסומים וזה. לקיחת מפתחות של משאית זה גם משבית בנאדם.

עדות מס' 6

אתה לא הולך להרביץ לי, נכון?

יחידה: לביא דרגה: סמ"ר שנה: 2003-2005

... בעתניאל, באותה תקופה, עשיתי המון בסיסיות והיו המון פעמים שעליתי לעמדה בש"ג מ- 3 עד 6 או עד 9 בבוקר. ומעצרים שהיו מביאים עצורים פליילים או פח"ע (פעילות חבלנית עוינת), אז היו שמים אותם עם אזיקון או פלנלית בש"ג עד הבוקר. הם היו מגיעים, רופא היה בודק אותם לוודא שהם בריאים מספיק בשביל ללכת למעצר ואז היו משאירים אותם בש"ג עד הבוקר בשביל שייקחו אותם לחטיבה, קודם שהשב"כ יבדוק שזה הבן אדם הנכון, תחקור בסיסי ומשם שלחו אותם למתקן המשטרה, לגבעת האבות. אני זוכר שהיו משאירים אותם בש"ג וחברון בחורף זה בכלל לא כיף, דלקת ריאות למי שלא רגיל לטמפרטורות האלה. אנחנו מדברים על אנשים שלפעמים היו בני 40, לא בשיא כוחם. לפעמים זה נגמר במחלות, אתה

רואה אותו משתעל. דבר ראשון כשעליתי לעמדה, לא מהפעם הראשונה שהייתי שם אבל שמתתי אותו בבוטקה, ליד המפזר חום, אני הייתי עם פליז. הם עצורים והם יודעים לא לבקש כלום, אלא אם הוא צריך לשירותים. דבר ראשון שמתתי מפזר חום, דבר שני, בדקתי אם יש שמיכה בש"ג ואם יש - שם עליו. אם לא, מתקשר לחמ"ל שיביאו. לפעמים הם הביאו ולפעמים לא.

במה זה תלוי?

תכלס, בכמה החמ"ליסט רוצה שתגיע השמיכה. זה כבר נטיות פוליטיות של חמ"ליסט. היה חמ"ליסט אחד שאם ידעתי שיש מעצר אותו לילה, ליתר ביטחון הייתי מוציא את הסקביאס (שמיכה צבאית) שלי מהקיטבג שיהיה איתי בשמירה.

כמה אנשים עשו כמוך?

היו.

זה רווח בפלוגה?

היו אנשים. הנורמה הייתה בכיוון שלי. רוב הפעמים כשהגעתי לשמירה, ראיתי את העצור יושב, בדרך כלל הושיבו אותם על הפח השחור כדי שלא יקפא על הרצפה, ועליו מפזר חום ושמיכה. לפעמים זה (החייל) שהחלפת, בורח ורק כשעולה אור אתה רואה שהעצור עם חבלות ומכות בעיניים.

איך היה היחס בכלל לעצורים?

בגדול, די נורמטיבי.

נורמטיבי לא אומר כלום.

רוב הפעמים, אני חושב שכשעצורים היו מגיעים לרופא, הם היו יוצאים מהבסיס אבל היו פעמים שהם חטפו מכות. היה מישהו ספציפי שהיה עושה את זה המון ואני ראיתי אותו פעם אחת עושה את זה ואמרתי לו שאם אני אראה את זה עוד פעם, אני אקח את זה מעבר למג"ד ואני אקח את זה למצ"ח (משטרה צבאית חוקרת). אני לא יודע אם הוא הפסיק לעשות את זה.

אתה יכול לתאר את המקרה הזה באופן ספציפי, מתי ואיפה זה היה?

ש"ג עתניאל, לילה, לא יודע את התאריך המדויק, בקו עתניאל. אני מגיע ומחליף אותו בעמדה והעצור שוכב על הרצפה ונאנק מכאבים.

בן כמה הוא היה?

25-30. הוא פשוט שכב ונאנק מכאבים. שאלתי את זה שהחלפתי מה קרה לו. "כלום, הוא ככה כבר כמה זמן". "אתה בטוח? קרה לו משהו? אולי הוא צריך לשירותים?" "לא, לא, הוא ככה מאז שהביאו אותו מהרופא, אני הולך לישון". הוא הולך ואחרי כמה זמן העצור, שדיבר קצת עברית, הוא אמר

"אתה לא הולך להרביץ לי, נכון?" אתה מחבר 2 ועוד 2 והייתי מוכן לרדת מהעמדה ולהרביץ לאותו חייל. אתה נגנב איך זה קורה. אומרים לך הצבא הכי נאור במזרח התיכון, טוהר הנשק ודברים כאלה. אלה הדברים שאתה זוכר אחר כך.

עדות מס' 7

כרתו להם איזה מאה עצי זית

יחידה: לביא דרגה: סמ"ר שנה: 2006

בדרום הר חברון היו עימותים עם מתנחלים?

תמיד יש. בוא'נה, הם כרתו להם, בסוסיא נראה לי זה היה, או בבית חגי, כרתו להם איזה מאה עצי זית, מטע זיתים, לערבים. בעיקרון לא יודעים מי זה, בסדר? לא יודעים מי זה, אבל כרתו מאה עצי זית לערבים איזה חצי קילומטר מהיישוב בית חגי נגיד. אפשר לעשות אחד ועוד אחד.

ראית את העצים האלה?

כן. כרתו, תחשוב מטע, גזמו את כולם. תשמע, אני בתור מישהו שבא מקיבוץ, גם היה איתי עוד אחד שהוא מושבניק, שנינו תפסנו את הראש. ראינו את זה, תפסנו את הראש, אמרנו: הם לא בני אדם כבר, די, זהו זה. לבוא לכרות עצים, סתם כאילו...

מה הערבים עשו?

כעסו מאוד. מה הם יעשו? אין להם מה לעשות.

היו עימותים עם המתנחלים על שטחים חקלאיים?

יש שם, יש חלקה שקוראים לה חלקת כלב (מאחז הנמצא בקצה הדרומי של חברון). זה ממש בפאתים של בני נעים, הכפר בני נעים. ממש כאילו, השכונה הראשונה היא ממש-ממש איזה עשר מטר מהחלקה הזאת, מהסוף של החלקה. אז שם הם, בתכל'ס סתם, כאילו לא סתם, היהודים מעבדים אותה והערבים בזמן האחרון בעיקר זורקים להם צמיגים בוערים שמה וكرרתו להם גם איזה כמה עצים, איזה עשרים עצים, הערבים ליהודים.

עדות מס' 8

דרום הר חברון זה היה בעיקר מכות

יחידה: מנהל אזרחי דרגה: סגן שנה: 2001-2004

היו הרבה תלונות על נזק מכוון? בזיזות, גניבות, מכות מחיילים?
בטח.

מה עושים עם זה?

קוראים לשוטר כחול, הוא יושב במת"ק (מפקדת תיאום וקישור), הוא יושב, יושבים איתו, הוא רושם את התלונה, התלונה עוברת למשטרת ישראל והיא חוקרת את זה ביחד עם מצ"ח, ככה זה עובד.

לא יותר קל לבוא למג"ד ולהגיד לו ששם פורצים לבתים?

גם עושים את זה. אבל השאלה מה הסנקציה שאתה יכול לנהוג כנגד החיילים האלה. אני לא יכול לנהוג, אני צריך לפעול בשני הערוצים, גם להגיד למג"ד ולמח"ט ולהגיד "תשמע, יש לך ככה וככה וזה לא תקין" ומצד שני ללכת למשטרה כדי שתחקור את זה ומי שאשם - יעצר.

איך היו מתייחסים, המג"ד, מח"ט?

תלוי איזה מג"ד. באזור חברון, למשל *** מהנח"ל היה מאוד סימפטי, היה בסדר גמור. הוא היה מטפל. אם הרחקת לדרום הר חברון היה את המג"ד של גדוד לביא שקראו לו ***. בהמה, הוא "תעזוב אותי, בחייאת". הוא היה עושה צרות. פעם הלכתי לפוצץ איתו בית של מחבל בדורא, נראה לי. הלכתי איתו לפוצץ את הבית, נכנסים לבית, הנציג של המנהל האזרחי צריך להפליל את הבית, לראות שבאמת המחבל גר שם. אני יוצא משם, אומר לו "***", הוא לא גר כאן. מה אתה רוצה שאני אעשה? לא מוצא שום עדות, וואללה, כלום, אני לא מוצא". הוא היה צורח עליי: "אתה שמאלני". ואין לך מה לעשות, אתה מתקשר ליועץ המשפטי ואומר לו "תשמע, אני לא יכול להפליל את הבית הזה, לא עליי, אני לא עושה דברים כאלה".

לא היו מפוצצים?

לא, כי הוא לא היה בבית, צריך למצוא קשר בין המחבל לבית, אין מה לעשות. אז לא מוצאים. הוא היה נוראי, גם המ"פ שלו היה נוראי.

איזה סוג של תלונות קיבלתם בדרום הר חברון?

דרום הר חברון זה היה בעיקר מכות. שם באמת יש אלימות, לפעמים אנחנו מתרכזים בעיר, יותר מדי, אבל מתנחל שירביץ לרועה צאן זה קלאסי בדרום הר חברון, וזה קורה שם באופן יומי. להרעיל את הבאר, זה קורה בדרום הר חברון מספיק פעמים. סיפור שהיה, פשוט מתנחלים זרקו להם עופות מתים לתוך הבאר. זה היה יום שבת, הם באו, קראו לנו, הלכנו... אין מה לעשות. הבאנו להם מיכליות של מים.

איזה עוד סוג תלונות קיבלתם מדרום הר חברון?

זה הכול עימות של מתנחלים או גירוש משטחים חקלאיים: "אני מעבד את האדמה והם זורקים אותי החוצה, סגרו לי את הבאר".

ומה אתם עושים?

מה אנחנו עושים? עוד פעם, זה עניין משטרתי. אנחנו הולכים לבדוק את זה בשטח, כי אם כבר הרעילו באר, זה כבר שלנו. צריך קודם כל לראות אם הבאר חוקית. לפעמים הבאר לא חוקית, רוב הזמן הבאר לא חוקית וגם באר צריך להרוס, דרך אגב, אבל לא הורסים בארות. ייאמר לטובתם, שבארות אני לא זוכר שהרסנו. הולכים ועוד פעם זה הנוהל המשטרתי. למשטרה יש תפקיד מאוד גדול בכל העניין זה. היא לא עושה הרבה.

היא לא עושה הרבה, למה?

תשאל אותה, היא תגיד לך "כוח אדם". כל משטרה ביהודה ושומרון לא יודעת לאכוף חוק, לא על יהודים ולא על פלסטינים, כמו שהיא לא אוכפת את החוק הפלסטיני, היא גם לא אוכפת אותו על היהודים. והיא לא אוכפת אותו על פלסטינים, בקושי. רק באזורי עימות. מודיעין. זה קטע מאוד חזק של משטרה. פלילי וגם פח"ע (פעילות חבלנית עוינת).

היו תלונות שהגשת למשטרה שידעת שהן ילכו חלק וידעת שיש כאלה יעצרו ויעברו בסבך הבירוקראטי או משהו כזה?

כן, הם מקבלים המון תלונות. תלונות על פלסטינים בדרך כלל לא היה מגיע... זה לא היה בראש סדר העדיפויות, אין מה לעשות. כל מה שמפורסם בתקשורת, המשטרה חוקרת מאוד מהר. מפקד המשטרה פונה אליך מאוד מהר, הכול בסדר. כל מה שהולך בתקשורת. דרום הר חברון, כל מה שהיה בתקשורת, הם היו מטפלים, הולכים ועוצרים לחקירה ובסוף הם לא היו עוצרים אף אחד, אבל הם היו עוצרים לחקירה ומבררים ועושים הכול. אבל מה שלא היה מפורסם בתקשורת, אין מה לעשות, המשטרה... צריך להבין שהיא משטרה שהיא יותר פלילית עם קונוטציה ביטחונית ביהודה ושומרון וזו לא המשטרה הרגילה.

אבא, תפסנו את פתחי נג'ר, רוצה לשמוע אותו צורח?

יחידה: לביא דרגה: סמ"ר שנה: 2002

אותו בן אדם, אחרי שעלינו לקו, שהיה חוזר ועולה באותו זמן בהתרעות וכיוצא בזה, היה bad guy אמיתי, שמו היה פתחי נג'ר. הוא גם באמת לא היה בחור סימפטי ככל הנראה, הוא גם היה אחראי לכמה פיגועי ירי, הרגו כמה אזרחים, גם ילדים וזה. באחד מהימים הייתי באיזשהו סיור או משהו כזה, ואז פתאום הודיעו לנו שתפסו את פתחי נג'ר או משהו כזה - לא, סליחה, הודיעו לנו לחזור לבסיס, הכניסו אותנו לנגמ"ש, אמרו לנו שנוסעים ליטא, יש הקפצה. נסענו לתוך יטא, אין לנו מושג, נוסעים, נוסעים, נוסעים, שולחים אותנו לעצור איזה בן אדם. עד אותה נקודה כל פעם כששלחו אותנו לעצור איזה בן אדם, תמיד הוא לא היה בבית או משהו כזה, אז באמת המתח המבצעי והרצון זה היה נורא-נורא בשיאו, של חיילים צעירים. והגענו לבן אדם הזה שהיינו צריכים לעצור ועצרנו אותו והכנסנו אותו לנגמ"ש. ואנחנו באקסטזה, פעם ראשונה שאנחנו עוצרים בן אדם, והוא עם פלנלית וכולנו מצטלמים איתו. אם אתה רוצה, יש לי את התמונות. והמשכנו לנוסע ואז הודיעו לנו בקשר שתפסו את פתחי נג'ר בבית שלו. ואנחנו נגנבים, נגנבים. תפסו את ה-bad guy.

אתה היית מהתופסים?

לא, מי שאנחנו תפסנו היה מישהו אחר, אין לי מושג מי הוא היה, אין לי מושג. הגענו לבית של פתחי נג'ר, זה היה איזה חצר שם ביטא. פתחי היה בידיים של הקשר מג"ד, כבר אני רואה שמפוצצים אותו, מרביצים לו, גם הקשר מג"ד, חיילים אחרים, לו ולעוד אנשים אחרים שאזוקים וקשורים בפלנלית. ואז העבירו אותם לאיזשהי מעין רחבה פתוחה כזאת עם כל העצורים, איזה שישה-שבעה-שמונה יושבים שם על המדרגות, כולם אזוקים ועם פלנלית. המוני חיילים, בערך כל שתי הפלוגות שהקימו את הגדוד הזה בערך היו שם, מסתובבים, מדי פעם איזה חייל צעיר עובר ליד אחד מהם, בעיקר ליד פתחי, בועט בו, נותן לו איזה אגרוף, מוריד לו איזה סטירה. בינתיים כולם באמת באיזשהי אקסטזה. איזה מכונית מתקרבת, איזה מישהו רץ אליה, רץ אליה, דופק את הקנה שלו לתוך המכונית ומתחיל לצרוח להם שאם הם לא נוסעים הוא יורה. אלה ברחו כל עוד נפשם בם, כמעט התרסקו בעוד איזה

מכוננית שהגיעה. ואז באיזשהו שלב מישהו הגיע אלי, איזה חבר מהמחלקה שלי, שואל אותי: "נו, הרבצת כבר לפתחי?". אני עושה לו: "לא". "אז קדימה, קדימה, אל תהיה כזה שמאלני". טוב, אני הולך לשם, בועט בפתחי, בועט לו בגב. אתה מבין? אפילו כשהוא עם פלנלית ואזיקון, לא הצלחתי להביא את עצמי ליותר מלבעוט לו בגב. הוא פלט אנקה כזאת ואני הייתי מאוד מרוצה מעצמי, כמו כל שאר האנשים מסביבי. באיזשהו שלב, המג"ד מגיע לקמב"ץ (קצין מבצעים) ושואל אותו: "תגיד לי, למה פתחי נג'ר יושב על הרצפה?". אז הקמב"ץ שואל אותו מה זאת אומרת. הוא עושה לו: "תביא, למה שיהיה לו נוח?". אז הקמב"ץ הולך, הולך, חוזר עם ערימה של קוצים, מניח את זה ומושיב את פתחי על זה לקול זעקותיו. אחר כך העמיסו אותם על ספארי (משאית צבאית ממוגנת), ואנחנו היינו איתם, אני ועוד כמה חיילים, ונסענו איתם חזרה לפלוגה שלנו. ומשם, אני לא יודע, בטח היו אמורים להעביר אותם לחטיבה או משהו או שהשב"כ בא לקחת אותם, אבל קודם כל הם היו צריכים להגיע אלינו לפלוגה. במהלך כל הנסיעה האנשים שאיתי בספארי מפוצצים אותם, מפוצצים אותם, את כולם, ללא יוצא מן הכלל. עד שהם מורידים לאיזה אחד בעיטה ומישהו אומר להם, אחד מהחיילים אומר להם: "לא, אל תרביצו לו, זה המשת"פ". חלק מהחיילים מתקשרים לאבא שלהם, מספרים לו: "הנה, אבא, תפסנו את פתחי נג'ר, רוצה לשמוע אותו צורח?", ובעט בפתחי נג'ר. בשלב הזה אני באמת כבר, שוב, בלי שום עניין אידיאולוגי, כבר לא יכול לשמוע את הצעקות האלה יותר, ואומר להם: "נו חלאס כבר, מספיק". הוא אומר לי: "די, די כבר להיות כזה שמאלני, הוא רוצח", הוא פה, הוא שם, הוא זה. אנחנו מגיעים לפלוגה, הסרס"פ (סגן רב סמל פלוגתי) עומד בחוץ, מסתכל עלינו. הם מיד מספרים לו: כן, תפסנו את פתחי נג'ר, תפסנו את פתחי נג'ר. הוא עולה פנימה, מפוצץ את פתחי נג'ר. הוא בועט בו או לא יודע, נותן לו מכה. האמת היא שבשלב הזה אני כבר לא הייתי בספארי, רק ראיתי אותו נכנס ושמעתי מישהו צועק מבפנים.

שזה לא הסרס"פ.

לא לא, זה היה אחד מהעצורים, אני לא זוכר. אתה יכול לשמוע לפי, אתה יכול לשמוע. הוא יצא החוצה. בשלב הזה הגיע המפקד מחלקה שלי, הוא עלה ושמע - הוא שמע או לא יודע, ראה - שהם חוטפים מכות. והוא עלה וצעק עליהם, על החיילים, ואמר להם שזה לא ערכי, ואמר להם שחסר להם אם מישהו מהם מרים יד על אחד מהעצורים עוד פעם.

מי אמר את זה?

זה המפקד מחלקה שלי. אז זהו, בזה מסתיים הסיפור. אף אחד לא העיז להרים עליו יד אחר כך.

בגלל מה שהמפקד מחלקה אמר?

כן. ובשלב, מאוד מהר אחר כך, אני חושב שגם מישהו הגיע ולקח אותנו, השב"כ או משהו כזה. או שפשוט אני לא הייתי כבר מעבר לקטע הזה ואני לא יודע מה קרה.

מה הדיבור היה אחרי זה?

אנשים היו באקסטזה. בכללי אנשים היו, כל הזמן הייתי עובר ליד חדרים נגיד ושומע את השיחות מחסומים, שאנשים מספרים: כן, עשיתי זה ועשיתי זה, וסיפרו על איזה בחור שאיזה כמה חבר'ה שקשרו, לא זוכר מה הם עשו, קשרו מישהו עם אבנים, משהו כזה, והכריחו אותנו לרוץ, בחור פלסטיני. ופעם אחרת הם דחפו אותנו לתעלה והכריחו אותנו להתגלגל בבוץ וכל מיני דברים כאלה. אבל הדיבור היה, אתה יודע, אקסטזה. זה לא משהו שפסק אחר כך, העצירים היו מוכים בצורה שיטתית גם כשאף אחד לא ידע מה הם עשו. האירוע של פתחי זה היה הפעם הראשונה שאנחנו תפסנו מבוקש, אותו בן אדם שתפסנו ממש לפני זה.

אותו בן אדם שתפסתם ישר קיבל מכות?

כן, כן.

הוא לא קשור לפתחי?

או שהוא כן, אנחנו לא יודעים. אני לא יודע.

עדות מס' 10

מישהו בא ומבסס עובדות בשטח

יחידה: *** דרגה: סג"מ שנה: 2008

מה הנגיעה האישית שלך לשטחים?

הייתי שם במסגרת ההשלמה לקצונה. הביאו אותנו בשביל לשמור על היישוב סוסיא. (...) לא יצאנו מהיישוב. זה היה יישוב ממש מוזר גם מבחינת ההגדרות של, כאילו איפה הוא... זה מעלה הרבה מאוד שאלות כזה, כאילו אם לא היה את כל הדברים מסביב, אז זה היה יכול להיות אפילו, להיות מקום ממש פסטורלי כזה. זה נותן לך לחשוב. כל כמה שעות יש שמירה אז אתה חושב ואז, נגיד, בסבב עמדות הראשון שעשו לנו עם הרבש"ץ (רכז בטחון שוטף צבאי), אז הוא ניסה כזה להגדיר קו אדום, קו ירוק, כזה. איפה

זה בסדר שרועים את הצאן בכפר ממול, איפה לחדול אותם, איפה היישוב מתחיל ונגמר. זה יישוב בלי גדר. גם כי זה עולה להם כסף וגם זה סוג של אמירה.

הרבש"ץ הסביר לכם למה אין גדר?

כן. א' כל כי גדר זה לא מונע, זה רק מעכב, כי מי שרוצה להיכנס, ייכנס. ו-ב' כי הם רוצים להרגיש שהם לא צריכים גדר. סוג של הכחשה כזה של הסכנה שקיימת שם. והדרך שהוא הגדיר את זה, את הקווים שמותר לחצות, זה היה לא ברור אם זה באמת חלק מהיישוב או לא. אפילו אם הוא היה אומר: פה בוואדי הזה היישוב נגמר, אבל גם ברמה שממול, אם אתם רואים מישהו אז כן להרחיק אותו. כאילו מצד אחד זה ברור למה עושים, למה זה ככה. לוקח משנה זהירות כדי שאף אחד לא יבוא ליישוב שלהם, ולא צריך לחכות שבן אדם יהיה בגדר. מצד שני, מה נותן לי או לו את הזכות להגיד לבן אדם: רד מהרמה?

מה המרחק מהגבול שנראה לך הגיוני בוואדי - כי זה גבול שאפשר להגדיר אותו, הוואדי הוא סוג של קו. מה המרחק עד הרמה? כמה שטח הרמה מספחת?

בערך עד קו רקיע, נגיד. היו כמה עמדות. היתה עמדה שהוא לא יכל להגיד את זה כי המאהל שלהם היה - זה לא היה כפר, זה היה מאהל כזה שהיה ממוקם ממש ממול לעמדה. נראה לי שקראו לזה העמדה הצפונית. אז שם היה את הוואדי ומעל זה המגורים, אז אתה לא יכול... זה גם סוג של מישהו שבא ומבסס עובדות בשטח, כאילו זאת הרמה שלי.

הרמה זה הרוג'ום?

כן, איפה שהבור מים הזה.

אתם יושבים שם, או שהרוג'ום היה הגבול?

אז הפוך... היתה עמדה אחת שהגבול היה ממש לא ברור, שהוא יחסית גם בשטח נחות והוא שומר, הוא בעצם שומר רק על משפחה אחת שנרצח להם מישהו מהמשפחה.

יהודים?

כן, הם מהיישוב. בתוך היישוב, ממש ליד הבית שלהם. בגלל שזה קרה להם אז שמו להם שם עמדת שמירה כדי לתת להם תחושת ביטחון. וזה נמצא על קצה של שלוחה למטה. אז ההגדרה לאיפה אסור לאנשים להיות זה: כל מה שאתם רואים.

ככה אמר הרבש"ץ?

כן. עד לשם...

היה לו איזה אלפיים ליטר חלב, כל החלב שלו החמיץ

יחידה: לביא דרגה: סמל שנה: 2002-2003

היה מקרה אחד שזה אני חושב הדבר הכי, אישית, אני הכי מתחרט עליו. דבר הכי, בכל הקטע של השירות בשטחים, הכי לא בסדר שאני אישית עשיתי. זה בן אדם שיצא מיטא, עבר חסימה, הוא היה בדרכו בין יטא לחברון למחלבה. היה לו משאית עם מיכלים עם חלב. היה עוצר, אני חושב, בחברון באותה עת. בקיצור, היה אסור לו לעבור. תפסתי אותו בדיוק כשהוא עובר את החסימה, וזה היה הפעם השלישית באותו שבוע שאני תופס את אותו בן אדם. בנסיבות שונות אבל אותו בן אדם, פחות או יותר באותו מקום. וקפצו לי הפיוזים קצת, כי הוצאתי אותו, כאילו ביקשתי ממנו לצאת מהרכב, זה, פה ושם. הוא התחיל להתווכח ולצעוק קצת. אז שני דברים: ישר אזיקונים, פלנלית, נכנס לג'יפ, הבאתי אותו לש"ג. זה היה, אני יודע, עשר בבוקר, משהו כזה. בין 11 לאחת לפנות בוקר שחררו אותו, זאת אומרת, זה היה בקיץ. זאת אומרת, כל היום. והיה לו איזה 2,000 ליטר חלב. כל החלב שלו החמיץ. זה כל היום, הוא פשוט ישב בש"ג עם פלנלית ואזיקון. כשאני מסתכל על זה אני מרגיש בושה משתי בחינות. א', מבחינת איך שאני התנהגתי בין אדם לחברו. פשוט לקחת בן אדם ולהשתלט על החיים שלו ככה? פיזית לקחת אותו, לכבול אותו, להביא אותו למקום, להגיד: טוב, אתה תשב פה. לקחתי אותו בשבי כביכול. ולא בן אדם אחר היה אחראי על המעשה הזה. זה לא כמו שקיבלתי פקודה, כן? לא, זה היה מה שאני החלטתי. ודרך אגב, זה היה מקובל. מבחינת כל הממונים עלי לא היה בעיה בזה. בסדר, עיכבת. מבחינת בין אדם לחברו, וגם מבחינת כל הקטע של הרכוש, זאת אומרת, היה חלב. היה משהו בעל ערך כספי שהלך. זאת אומרת, אני גרמתי לאותו בן אדם לא יודע כמה שקלים, אבל בוא נגיד לפחות 500 שקל. וזה רק השווי של החלב. בטח הוא היה צריך לנקות את המיכלים, לא יודע מה הוא היה צריך לעשות, אבל זה גרם לו אבדן, בעולם שלו יחסית גדול. 500 שקל בכפר יטא זה הרבה כסף. באמת. בסדר, לא לקחתי את הכסף מהכיס שלו אבל המעשים שלי פשוט גרמו לו להפסיד את כל זה. ובעיני זה פחות חשוב מכל היחס האישי. זה לא בסדר. כי הרי מה הביג דיל? הוא לא טרוריסט, הוא לא היה מבוקש, הוא לא בן אדם שמתקומם נגדי פיזית או מאיים עלי עם נשק. בן אדם רגיל.

מה, להיות ב-wrong place at the wrong time? אולי בגדול הוא גורלי. אולי, בסדר, אבל בתור אחריות אישית, מה היה התועלת במעשים שלי? שום דבר. זה תרם לביטחון המדינה? לא. פשוט גרם לבן אדם עוול. וזה לא בסדר.

עדות מס' 12

לתת הרגשת בטחון למתנחלים

יחידה: צנחנים דרגה: סמ"ר שנה: 2001

זה לא היה בדיוק מחסומים, זה היה תגב"צים. תגב"צ זה ראשי תיבות של תגבור צירים, שבתדריך נאמר לנו ככה, על ידי *** (המח"ט), הוא הסביר לנו על הפעילות שאנחנו הולכים לבצע, הוא הסביר לנו: יש תגב"צים. זה מחסום פתע. לוקחים חברה עם ערכת מחסום, שזה כמה דוקרנים ושני מחסומים כאלה, מורידים אותם בנקודה על הציר, על ציר 60, והם עושים שם מחסום לכמה שעות, ואז מתקפלים והולכים. מה התועלת שצומחת לנו מזה? כמובן, וזה בהגדרה, מכיוון שזה מחסום זמני, כמובן מחבלים הוא לא יעצור, כי ברגע שהוא יתקפל המחבל יעבור. המטרה של המחסום הספציפי הזה, שעשינו אותו כל יום פעמיים, זה לתת הרגשת ביטחון למתנחלים. זה ההגדרה, בהגדרה, לתת הרגשת ביטחון למתנחלים. והיינו יוצאים. אני הייתי מפקד תגב"צ. אתה שמה, באמצע ציר 60, כלום, חשוף לכל הכיוונים, אתה יודע, בהגדרה אתה סתם שמה לשואו, ואתה לא יודע מה לעשות עם זה. חורף, דרום הר חברון, שלג, גשם, גשם נורא. עשר שעות אתה שמה עומד תגב"צ, אין לך מה לעשות, אז מתחיל להשתעמם, אז מתחילים, שמע, באמת אני אומר, שחלק מהדברים שאתה שומע, אנחנו לא הגענו לרמה הזאת, אבל גם, אתה יודע, כשהיה לי מצב רוח נתתי לכולם לעבור, כשלא היה לי מצב רוח אז עשיתי בדיקות קפדניות, מי שרציתי להריץ איתו צחוקים, אז הוצאתי אותו מהמכונת ודיברתי איתו וסתם הרצתי איתו צחוקים או לא יודע מה. אני יודע? סתם שטויות. כאילו אתה סתם, אין לך מה לעשות שם, אתה מהר מאוד מבין שאין תקנות ואין חוקים.

עדות מס' 13

הולכים לצוד רועי צאן

יחידה: לביא דרגה: סמ"ר שנה: 2002-2004

לא סיפרו לנו את מי אנחנו, לפעמים סיפרו לנו, בדרך כלל לא סיפרו לנו את מי אנחנו הולכים לעצור. זה היה בחלק מהמקרים שכן אמרו לנו, זה היה נגיד זריקת אבנים ואז היה לפעמים ילדים בני 15, בני 16. ברוב המקרים זה לא היה, ברוב המקרים זה היה מעל גיל 18, לפחות למראית עין. לא, לא למראית עין, היינו מקבלים את התאריכי לידה שלהם.

מה היה היחס לעצורים? זה היה בנוהל לפוצץ מכות?

בנסיעה? כן. נגיד כשהייתי בבית חגי, אחרי עתניאל, אז תמיד אני זוכר, בצורה כמעט סיסטמטית, שהיה קשור בן אדם לש"ג. אפילו היה נוסע, איזה מישהו היה פורץ חסימה, היו שמים עליו אזיקון ופלנלית ושמים אותו בש"ג, לפעמים שעות. אם זה היה מישהו שלא יודע, היה איזה סיפור עם כמה חבר'ה שהם, לא יודע, הם נכנסו לאיזשהו עימות עם איזה פלסטיני והוא דחף אחד מהם, ואז הם דפקו לו את הקת בפנים או משהו כזה והוא היה קשור בש"ג וירד עליו גשם. נראה לי הוא היה שם, השתין על עצמו, לא נתנו לו ללכת להשתין. זה גם היה קטע, שכל פעם שהם רצו להשתין, אז היו שומרים בש"ג אז מישהו היה צריך, אז הש"ג היה צריך לקחת אותם. ותמיד היה, אתה יודע, אם זה היה בן אדם שהוא רחום אז הוא מיד היה מקים אותם וזה. אם זה היה בן אדם שלא, גם היה יכול לחכות שלוש שעות, כל השמירה לא לקחת אותו להשתין.

כמה זמן הם היו מעוכבים בש"ג?

לפעמים שעות, שעות. היה כאלה שלילה. אם הביאו אותו בערב, זה היה יכול להיות עד הצהריים שאחרי. הרוב זה היה כמה שעות אני חושב, אבל היו כאלה שממש... חלקם, שוב, חלקם הסיור הביא, חלקם זה היה רועי צאן שהיו יותר מדי קרובים לבסיס. זה היה בעיקר בהתחלה, כשהמ"מים היו משועממים. הם היו חוזרים, הולכים לצוד רועי צאן. ככה אני קורא לזה.

עדות מס' 14

הקב"ט של היישוב מחליט מה מותר ומה אסור

יחידה: מגלן דרגה: סמ"ר שנה: 2003

עשיתי אבט"שים (אבטחת ישובים) עם החיילים באשכולות ובעוד ישוב שסמוך לזה. (...) זה לא היה באשכולות, אני לא זוכר איזה ישוב זה היה. אבל שהיינו שמה, יש את ההתנחלות, את היישוב, ואיזשהו כפר שנמצא במרחק של קילומטר-שניים והם עובדים את האדמה שלהם באזור שמה, מרחק של 500 מטר בוואדי מתחת. ההתנחלות יושבת על הכיפה, ומתחת בוואדי יש איזה קצת, עובדים את האדמה. מה שזכור לי, זה גם כן במעורפל, שאיזה פעם אחת הם היו שם, עבדו את האדמה. באים, פתאום יוצאים - זה כבר מחוץ לגדר של היישוב, למרות שהיא היתה בהתרחבות בדיוק - אז רצנו לאיפה שהיה בהתרחבות, לאיפה שהיה בבנייה. פשוט צעק להם, לא ירו שם או משהו כזה, אבל פשוט גירשו אותם משמה. אני לא יודע אם הם הלכו.

מי גירש אותם?

הקב"ט (קצין בטחון) בא, קרא לנו, הקפיץ אותנו, אותי ואת החיילים, פה שם, הם מסיגים את הגבול, הם מתצפתים, הם אמאייאת, אני יודע. בקיצור, צועק להם, אני לא יודע אם הם הלכו. אבל אני זוכר שהוא בא, מתחיל לצעוק להם: לכו מפה, לכו מפה. אחר כך אני עושה איתו פטרול עם האוטו, אז הוא רואה ילדה קטנה משחקת בכניסה של היישוב, על הציר גישה כבר לתוך היישוב אבל עדיין מתחת, עדיין מחוץ לגדר - זה לא היה מגודר היישוב הזה לגמרי, אבל בא מתחת, בוואדי. רואה ילדה, צועק לה משהו בערבית, מהמגפון, כזה משהו "ראסק". לא הבנתי. עשיתי לו: "מה צעקת לילדה?" אז הוא עושה: "אם תסתובבי פה עוד פעם אני שובר לך את הראש". משהו כזה. (...) המצב שם בעצם שמי שהמפקד שלך זה אותו אזרח של היישוב, שבעצם הוא אומר לך מה מותר, מה אסור, איפה מותר להם להיות, איפה אסור להם להיות. אישור לירי באוויר הוא אומר לך, למרות שאני ברמת העיקרון המפקד הצבאי הבכיר - כמה שזה בכיר, כן - בשטח יכול להגיד להם לירות, וגם כן, בשיקול דעת, אבל ברמת העיקרון, מתווה מדיניות. זה לא איזשהו גורם צבאי מוסמך, איזה מ"פ, קצין מהאזור. זה הקב"ט של היישוב שמחליט מה מותר ומה אסור. מצב די מצחיק כשאתה חושב על זה, שבעצם אזרח אומר לצבא מה המגבלות שלו ומה החוקים.

עדות מס' 15

אטמו להם את הבארות והרסו להם את המערות

יחידה: תותחנים דרגה: סמ"ר שנה: 2001

הם (מתנחלי דרום הר חברון) עשו מלא פעולות שם. לאטום בארות, בעיקר התנכלו לחיים של ה... המטרה של הגדוד שלנו היתה בתכל'ס לשמור על היישוב היהודי בהר חברון. לשמור, הכוונה היא גם ליצור טבעת מסביבם, שלא יגורו שם יותר אנשים. הם די מיררו את החיים של האנשים שגרים שם במערות. מדי פעם סתם באים אליהם כדי להציק להם, לתחקר אותם, לחטט להם בדברים, והשיא היה שבעצם החיים שלהם היו בלתי נסבלים כי לא היו להם מים גם יותר. אטמו להם את הבארות והרסו להם את המערות, אז הם עזבו. אחרי זה הם חזרו אני חושב, נראה לי עם צו של בג"ץ או משהו כזה.

עדות מס' 16

נוסעים על שדות חיטה

יחידה: נח"ל דרגה: סמ"ר שנה: 2004

נסענו בשבוע נגמ"שים, פתאום אנחנו קולטים, אני לא זוכר אם אני קולט או מישהו אחר, שאנחנו נוסעים על שדות חיטה. שאלתי מה קורה - כי זה עדיין טירונות ואי אפשר לדבר עם המפקד - הוא גם לא ידע. הוא שאל, אני חושב, ואז אמרו לנו כלאחר יד שהבדואים משתלטים על שטחי אש של הצבא, אז יש הוראה של המג"ד, נראה לי, לא הבנתי אז את המושגים כל כך, שמתאמנים שם בכל זאת על השדות שלהם.

זה פחונים או אוהלים שם?

זה היה רחוק מהבתים שלהם, אבל יש שם גם וגם, יש שם כל מיני. זה האזור עם הכי הרבה בדואים בארץ. זה קרוב לבא"ח (בסיס אימונים חטיבתי) קריות. סביב, ברדיוס של עשרה קילומטר. זה באמת סיפור שנגע לי הרבה.

אני הייתי בעסקי הבודאים קצת, עדיין אני מאוד מתעניין במה שקורה שם. הפינוי זה, זה כיבוש בשלט רחוק כזה. זה לא הפלסטינים, לא שומעים, לא מדברים על זה הרבה.

עדות מס' 17

ברגע שאדם אומר לך את האמת, אתה לא יכול לתת לו לעבור

יחידה: לביא דרגה: סמ"ר שנה: 2003-2006

הייתה מערכת צביעות במחסום. אם אתה עומד במחסום ומגיע רכב, אנחנו מדברים על משאית שמובילה סחורות, ריקה. מגיעה ריקה ובעיקרון הם תמיד הגיעו מבראש שבע. המחסום שלנו, מחסום שמעה איפה שהוא היה באותה תקופה, היה המחסום הדרומי ביותר באיו"ש. היו שני מחסומים מקבילים, המחסום שלנו והמחסום ליד מעון ששניהם ריכזו את התנועה. רכבים הגיעו מכיוון באר שבע, משאיות ריקות ונוסעות לשטחים. הכביש שלנו, אם אתה ממשיך עד הסוף - אתה מגיע לירושלים, דרך המנהרות. הייתה מערכת של צביעות שמי שאמר שהוא היה נוסע לירושלים - זה בסדר, ונתנים לו לעבור אפילו שכולם יודעים שהוא לא נוסע לירושלים, הוא נוסע לדהריה או סמוע.

ישראלים?

ערבים-ישראלים וגם כמה פעמים יהודים ישראלים. מי שאומר לך שהוא נוסע לכפר ערבי - אסור לך לתת לו לעבור את המחסום. אתה אומר לו שיש עוצר, הוא צריך להסתובב ולנסוע חזרה. אז ברגע שאדם אומר לך את האמת, אתה לא יכול לתת לו לעבור, ברגע שהוא משקר לך - אז מותר לו לעבור. הייתה גם מערכת דבילית שהיינו צריכים לרשום את מספר הרכב ואחרי כמה זמן הוא חוזר. אם הוא חוזר אחרי 40 דקות מלא בסחורות, כנראה הוא לא נסע לירושלים ואז צריך לעכב אותו. אחרי פעם-פעמיים הם הבינו את השיטה והם היו נשארים, שותים קפה אחרי שהם מעמיסים את הסחורה ויוצאים אחרי שעתיים שזה ייראה כאילו הם באמת היו בירושלים. כולם עובדים על כולם.

עדות מס' 18

החייל השני לקח את הכסף

יחידה: לביא דרגה: סמל שנה: 2002

היה תגב"צ (תגבור צירים - חסימות זמניות) בצומת פני חבר, איפה שהכביש עולה לפני חבר, בני נעים, ובאותה תקופה לא היו מספיק מפקדים תמיד להוציא מפקד עם תגב"צ זאת אומרת, כל זמן שהייתי בקורס מ"כים לא היו מספיק מפקדים. זאת אומרת היו מוציאים תגב"צ עם שלושה חיילים, וחייל אחד היה מוגדר כמפקד. ואז הם היו במחסום שם ועצרו פלסטיני אחד, זאת אומרת אין מפקד מ"כ שם, יש חייל שמוגדר מפקד, ובדקים את הפלסטיני. בן אדם אחד בודק את התעודת זהות שלו, מחזיר לפלסטיני את התעודת זהות. הפלסטיני מסתכל בתעודת זהות, אומר: היה לי איזה 400 שקל, 200 שקל, משהו כזה, בתוך התעודת זהות. והוא אמר את זה לא לחייל שבדק אותו, לחייל שהיה מוגדר מפקד. הוא אמר: היה לי כסף פה. ואז החייל המפקד הלך לחייל שבדק אותו: לקחת כסף? מה, מה זה, מה פתאום לקחתי כסף? לא לקחתי כסף. אז מה, אתה תאמין לערבי ולא לי? לא לקחתי כסף. החייל-המפקד חזר לפלסטיני, אמר לו: טוב, תשמע, הוא אמר שהוא לא לקח. והפלסטיני התחיל להתווכח קצת, לא יודע, נדמה לי שהחייל שבדק אותו הרביץ לו קצת. דרך אגב, כל הקטע, אתה אומר לי מה היה, אני אומר: דברים שגרתיים. פלסטיני נותן תשובה שלא מוצאת חן בעיני מישהו? מכות. בקיצור, ואז החייל-המפקד הוא הסתובב קצת וראה איזה חבילת כסף זרוקה בשיח על יד איפה שהוא בדק אותו. הוא מצא את הכסף ונתן את זה לפלסטיני.

שזה הסכום המדויק שהפלסטיני אמר?

כן, בדיוק. הוא נתן את זה לפלסטיני. ואז הוא - הוא דווקא, מצדו, הוא היה בסדר - כשהם הגיעו לבסיס הוא דיווח למפקדים שלו, שהוא חושב, כאילו, הוא לא ראה, כן, אבל סביר להניח שזה בדיוק מה שקרה. שהחייל השני לקח את הכסף ושאלו עליו, לא יודע, זרק את הכסף. בקיצור, דיווח למפקדים שלו, ובסופו של דבר אותו חייל שגנב את הכסף קיבל ריתוק, אני יודע מה. לא הייתי במחסום, הייתי בסגל באותה תקופה. אז הם באים, בקיצור, כל הסגל אומר: טוב, מה אנחנו עושים עם החייל הזה, כי אין הוכחה שהוא באמת עשה את זה, הוא מכחיש. וכל הקטע של החיילים הבעייתיים, מה

אתה עושה איתם? אתה זורק אותם לכלא? אבל אתה צריך את הסדר"כ (סדרי כוחות). אז אתה נותן לו עונש כבד, ואז הוא משתגע. אז אתה לא עושה כלום - זה כביכול שזה בסדר. אבל אם אתה לא עושה כלום, זאת אומרת זה נותן לך בן אדם שמתפקד בתור חייל שאתה צריך אותו, לתפקד בתור חייל. בכלא הוא לא טוב לך כי יש פחות סד"כ. למיטב ידיעתי, זה יחסית נדיר. א', אישית כשאני נכנסתי לבתים, וזה לא קרה פעם ולא פעמיים, כשהייתי עם החיילים, אני מאוד-מאוד הקפדתי. אם מישהו מאחורי הגב שלי לקח משהו, לא יודע, אבל אני השתדלתי א' שלא נעשה בלגאן בבית, לא הופכים ארונות וכל זה, וקל וחומר שלא לוקחים שום דבר. לא רק שלא לוקחים, לא שוברים שום דבר. בדרך כלל זה היה ככה.

עדות מס' 19

הרעיון שם שידעו, שיש פעילות בכפר

יחידה: לביא דרגה: סגן שנה: 2004

מה זה המיפויים?

מיפויים זה באמת משהו שלדעתי הפסיקו בצה"ל, וטוב שכן. המיפויים היה בסופו של דבר, היו כמה בתים קרובים לציר, אני מ"מ בגזרת דרום הר חברון, כל כפר שתבחר שקרוב לציר או לפעמים סתם כפרים מסוימים שהם מבודדים ואנחנו לא מגיעים אליהם, אוקיי? אין פעילות באזור הכפר. אתה בוחר לעצמך כמה בתים, נותן לקמ"ן (קצין מודיעין), הקמ"ן מתקשר לשב"כ, מאשר אותם. מאשר שאין שם שום מודיע, משת"פ (משתף פעולה), שמותר לעשות פעילות שם, צריך לברר את זה. אתה הולך, נכנס לבתים האלה, דופק להם על הדלת באישון ליל, נכנס פנימה, מסתכל לראות מה יש בבית, עושה איזשהו חיפוש אמל"ח (אמצעי לחימה) שהוא לא, הוא לא באמת חיפוש אמל"ח. אם אתה באמת תרצה למצוא אמל"ח זה חיפוש של כמה שעות טובות ובאמת לפרק בית. אז אתה פותח מגירות, מסתכל ויוצא. הרעיון שם שידעו שיש פעילות בכפר ולמנוע את ההתפתחות של פעילות פח"עית (פעילות חבלנית עויינת) בכפר.

אז מה הפריע לך בעצם?

זה מיותר, זה לא הגיוני. אתה לא תיכנס עכשיו לבתים של אנשים סתם

בהחלטה של רמת מ"מ כדי לעצור - באיזה צורה אתה עוצר את הפעילות הפח"עית? כל מי שיש לו נשק יודע להחביא אותו טוב מאוד, אוקיי? מה אתה עושה פה? בגלל שנכנסת לכפר אז יפחדו? כן, זה עובד ברמה מסוימת. כן, אני מניח. שוב, הרבה מהתוצאות של הפעילות שלך אתה לא רואה וחבל אולי, אז אולי. אני לא באמת מאמין שמי שרצה להיות טרוריסט ורצה לבצע פעילות פח"עית לא יעשה את זה כי נכנסת לבית שלו באמצע הלילה. נהפוך הוא אולי, ידרבן אותו. זה אחד הדברים. דבר שני, דווקא אצלנו, לפחות בפעילות שאני עשיתי, אולי זה בגלל שאני גם היה לי די ברור שאני תמיד באתי לעשות פעילות צבאית ולא לעשות בלגאן, אבל הרעיון, עצם הרעיון הזה כשאני חושב על זה בפרספקטיבה לאחור, ואני רואה גם את הצבא, שברמת מ"מ, יכול המ"מ לבוא, להחליט שהוא מתחיל להיכנס לכמה בתים שהוא רוצה סתם כי בא לו, מתי שהוא רוצה - לא טוב, לא נכון, יגרום לאלף ואחת בעיות. היה, אני זוכר, ופה אני לא מציין שמות וזמנים, מקרה שמישהו גנב מקל סבא והביא לפלוגה. הוא נשלח לכלא לשבועיים, דרך אגב. שוב, באותה תקופה בגדוד דווקא היה מי שירסן. אבל זה לא נכון, זה גם לא פעילות צבאית נכונה. אתה חי"רניק, תעבוד כחי"ר. תעשה מארבים, תעשה פשיטות, אם אתה צריך לעשות מעצר בלש"ב (לוחמה בשטח בנוי) תעשה אותו. סתם להיכנס לבתים, לדבר עם אוכלוסייה ולבוא במגע, זה עבודה של שוטר, זה לא עבודה של חייל. פה נראה לי המוקש העיקרי בפעילות הזאת.

עדות מס' 21

"אנחנו מותחים את החוק, החוק יתגמש לפי מה שאנחנו עושים"

יחידה: נח"ל דרגה: סמ"ר שנה: 2002

בטירונות הייתי באבט"ש (אבטחת יישובים) בחוות אביגיל. תכל'ס היה נחמד מאוד. פתאום אין לך מפקדים על הראש, אתה גר עם איזה שישה חבר'ה, זה ממש כמו איזה חוות הכשרה כזאת שם, קומונה. איזה נוף, איזה זה, יפה מאוד. היו לי ויכוחים איתם, כל הזמן דיברתי איתם על התנחלויות והכל, באיזה זכות... אמרתי לו: "אתם תכל'ס עבריינים, אתה עוברים על החוק, זה בלתי חוקי פה". אחד אמר "אנחנו מותחים את החוק, החוק יתגמש לפי מה שאנחנו נעשה. אנחנו מותחים אותו".

מי אמר את זה?

אחד הבחורים שם בחוות אביגיל. הרבש"ץ (רכז בטחון שוטף צבאי) שם. איך הוא הסביר לי את זה? יש את המקום של המועצה האזורית. הם חבורה של אידיאליסטים כאלה, באו לראש מועצה - יש את המועצה, לא זוכר איך קוראים לה, הר חברון נראה לי, דרום הר חברון - והם אמרו: "אנחנו באנו להקים איזשהו התיישבות, בוא תן לנו מקום". באו, חיפשו, עם משרד הביטחון. סליחה, אמרו יש מקום, הם עוד לא קיבלו אישורים ממשרד הביטחון בכלל. הם התחילו כבר לבנות, האישורים יגיעו מתישהו. זהו, והם מתחילים לבנות והם נמצאים שמה. עכשיו אולי כן, אז זה עוד לא היה מאושר ממשרד הביטחון, המקום. מבחינתו זה היה למתנוח את החוק: אנחנו נקבע עובדות בשטח ויסתדרו לפי מה שאנחנו נעשה. כמובן שיש פה הרבה הסכמה בשתיקה, הרבה שחיתויות ככה, כל משרד ההתיישבות והביטחון.

כשהיית שם, מה היה שם?

היה מגדל מים, היה שני קרוואנים, איזה בית שהם בנו ואיזה אוטובוס נטוש כזה, והיתה בת אחת שגרה שם. אישה אחת ואיזה חמישה בנים. וחוף מזה היו חברה מאוד נחמדים, אתה יודע, על הכיפאק, חמודים כאלה. הם לא נראו לי מהסוג שעוקר עצי זיתים ומרביץ לפלסטינים או רודף אחריהם. הם בסך הכל רצו להקים התיישבות ולא אכפת להם מה הם גורמים בדרך, בעקיפין. ישיר הוא לא כוחני. שמה נגיד, אני רק זוכר שהרבש"ץ בא ואמר לי: "הנה, זה השטח שלנו, פה מותר לעבור". לפי התדריך שלו החיילים כאילו, "הנה, פה יש לנו עצים ולפעמים בימי שישי מגיעים לפה כל מיני ארגונים חברתיים, כל מיני ארגונים עם פלסטינים למסוק את הזיתים, להראות שזה שלהם. אבל זה לא שלהם, אז צריך לגרש אותם משמה". אם אני לא טועה גם הגיעו באותו יום שישי אנשים, גירשנו אותם משמה: "לכו, לכו".

ידעתם של מי הזיתים האלה?

אני לא ידעתי, אני סמכתי על מה שהרבש"ץ אמר.

היה לך קצין, מה הוא אמר?

היה קצין. אני הגעתי לשמה, קיבלתי תדרוך מהרבש"ץ. אני הייתי מפקד בשטח, הרבש"ץ היה בר סמכא לענייני מה מותר מה אסור. הוא, אתה יודע, זה כזה לא בדיוק נתן לי פקודות. הוא הגדיר, הוא אמר לי: "הנה, פה זה השטח שלנו". בתכל'ס לא ראיתי בשום מקום איפה כתוב, מה כתוב. מבחינתי מה שהוא אמר זה ככה.

ומה התדריך הגנה שנתת לחיילים? בתור מפקד?

תדריך הגנה: אנחנו נמצאים פה במקרה של חדירה. אנחנו שומרים שם במקרה של חדירה. אנחנו כאילו ההגנה.

היה משהו בהוראות על מסיק הזיתים?

לא, פשוט באופן כללי לגרש אותם.

איך הם הגיבו?

כשגירשנו אותם? אני לא זוכר בדיוק, אבל לא היה יותר מדי חיכוכים סביב זה. ממש לא.

כמה אנשים הגיעו?

לא יותר מדי. על יד אחת, על שתי ידיים. עשרה, אולי פחות. לא הרבה. כן. אני לא זוכר שהיו חיכוכים סביב זה.

מה המרחק של השדה הזה מההתנחלות?

לא רחוק. מאה מטר, לא רחוק ממש. זה לא היה שדה גדול ממש, זה היה כזה שדון. תכל'ס אנחנו היינו שם כאילו בשביל למנוע חדירה. עשינו גם כל מיני, הלכנו סתם לטייל בהרים כאילו להפגין נוכחות, שמנו כל מיני מטרות קרטון שם ביער, סתם כזה שטויות של טירונים. בנינו עמדת דמה והכל. אבל תכל'ס לא ראינו, לא היה מפגש עם פלסטינים או משהו רציני.

עדות מס' 22

היה נותן להם סטירות, כל מיני שטויות כאלה

יחידה: לביא דרגה: סמ"ר שנה: 2003

עלינו ל**** והיה מ"פ, ***, היה בסדר. הסמ"פ היה זוועתי. הוא היה מתנחל, שונא ערבים, הם היו מפחידים ערבים. הם היו מתקרבים לערבים שהולכים בשוליים ומצפצפים להם פתאום כדי להפחיד אותם. כל מיני דברים. הסמ"פ, אידיוט, בן אדם אידיוט. בן אדם, ילד מפגר. בטח איזה שנתיים מעלינו, אבל פשוט מתנחל אידיוט. בן אדם אידיוט. עוד פעם, בגלל שהוא כן היה קצין וכן חיילים הסתכלו עליו במעצרים - היה איזה מעצר אחד שאני הייתי איתו שהוא נתן איזה סטירה לאיזה מישהו ליד הילדים שלו, שזה היה טעות גדולה מאוד לעשות. אבל הוא לא היה נגיד משתגע ומאבד את העשתונות ליד החיילים, אבל הוא היה אידיוט. הוא היה עושה דברים כדי להציק סתם. סתם כדי להציק, סתם כי הוא שונא ערבים. פשוט. זה הדברים שלא, שחבל, פשוט חבל. זה סתם אנשים שהלכו בדרך, אנשים שהוא נתקל בהם. הוא לא היה יותר מדי מתעסק. נגיד בקטע של לצאת מהג'יפ, הוא לא היה יותר

מדי... (...). סתם היה תופס ערבים, היה נותן להם סטירות, כל מיני שטויות כאלה. בקטנה כזה גם כשאף אחד לא רואה, כי הוא נוסע עם הקשר ומה הקשר יגיד. הנהג שהוא עוד יותר גרוע מכולם, הוא ממש שונא ערבים, אז ככה הם היו נהנים אחד עם השני ביחד. הדברים האלה של ה... בוא נגיד ש*** כל הזמן היה אומר לו: "תן לו, תן לו, מה אכפת לך". הוא (הסמ"פ) היה יותר רגוע מ-*** אבל הוא היה עדיין, הוא היה אוהב להציק להם, היה מת על זה. כל הדברים הקטנים האלה של לצפצף להם פתאום. לנסוע לידם כשהם הולכים, יש שם את כל הציר 60 הזה, הם היו הולכים שם. אנחנו היינו נוסעים על ציר 60, הוא היה מתקרב אליהם, טאק, מצפצף להם, נותן גז או נוסע מאוד קרוב אליהם.

וכאפות?

כפכופים, זה לא היה קורה כל הזמן אבל כן, זה היה. אנשים, בידוק וזה. לא מרביץ, מתעלל וכאלה שאני אגיד אבל כן, הוא היה לפעמים, זה תלוי במצב רוח שלו. זה שהוא הרביץ לבן אדם אז כשעשינו את המעצר ליד הילדים שלו, זה היה מספיק. סתם, נתן לו איזה סטירה שם, הוריד אותו ליד הילדים שלו ואשתו. זה היה מספיק מזעזע, לא צריך יותר מזה. הילדים שלו ואשתו היו בחדר אחר. היו מכניסים אותם לחדר אחר. רק את מי שהיו מחפשים היו מדברים איתו, הם היו בחדר אחר. אבל היה, החדר היה פתוח והם ראו את זה פשוט. במקום שהוא ייקח אותו ויוציא אותו, לא יודע מה, לפחות שלא יראו את זה, כי כרגע עשית עוד - שלושה ילדים היו שם? - עוד שלושה מחבלים חדשים.

חשבת ככה אז?

לא, הייתי בשוונג. ידעתי שזה לא בסדר אבל לא היה לי יותר מדי זמן לחשוב. אני התהפכתי בצבא. מהרגע שנהייתי מ"כ התהפך לי משהו בשכל, התחלתי להבין דברים אחרת וגם להתנהג אחרת. לא שהרבעתי או משהו כזה. היה לי איזה קטע שכן פה ושם קיבל ממני איזה מישהו בעיטה, אבל כשהייתי מפקד ושזה לדעתי הגיע, גם היום אני חושב שזה הגיע. אבל לא היה לי איזה משהו, לא הבנתי את זה בתור חייל לעומק של זה. הייתי חלק מהפלוגה, חלק מהשוונג, חייל צעיר כזה. לא הבנתי בידוק מה תכל'ס. לא היה לי זמן לעצור, לחשוב, רגע, עכשיו הוא נתן לו סטירה, הילדים שלו ראו את זה. זה לא היה נראה טוב. זה עשה לי משהו, אני זוכר, בגלל זה אני זוכר את זה. הדברים שאני מספר זה דברים שאני זוכר לא סתם. אני זוכר צחוקים מהטירונות כי זה סבבה, זה היה מצחיק וזה היה איזה משהו שאני זוכר. אבל לא זוכר, אם תשאל אותי מה הייתם עושים בפלוגה כל יום, אז אני יכול, לא יודע, אני לא זוכר להגיד לך. אבל הדברים האלה שאני מספר עכשיו אני כן זוכר, ויש סיבה שאני זוכר אותם.

עדות מס' 23

תפסו ילד שהסתובב שם עם הצאן, העלו אותו לג'יפ

יחידה: נ"מ דרגה: סמל שנה: 2004-2005

אתה זוכר מקרים מהמחסומים או מהחמ"ל שנראו לך לא בסדר?

ביום-יום ככה לא בסדר? דברים שעשו מפקדים, שתפסו ילדים, סתם רועי צאן, תפסו אותם, הכניסו אותם לג'יפ ונסעו איתם ככה סתם. עשינו סיור. כאילו, משהו שאני יכול להראות רע על ההתנהלות. תפסו ילד שהסתובב שם עם הצאן, העלו אותו לג'יפ.

קרוב לכפר שלו?

לא, לא קרוב לכפר. הם מצאו, אתה יודע, רועה צאן. הילדים האלה, מסכנים. באותו זמן הם בנו את הגדר הפרדה וכל זה, הם היו בצד השני. אז כאילו כדי להעניש אותו הוא העלה אותו על הג'יפ, התחיל לנסוע, הילד בוכה וזה. סתם ילד בן 12.

ואיפה הכבשים? הוא פשוט השאיר אותם שם?

השאיר אותם שמה. שאלנו אותו כאילו: "מה?", "סתם, אני רוצה שילמד". התחלנו לנסוע, לנסוע, לנסוע, הילד בוכה וזה. בסוף השאירו אותו איפשהו.

באיזה מרחק?

קילומטר.

סתם העבירו אותו, בשביל להעניש?

כאילו בשביל להעניש אותו שלא ימשיך עם הצאן מעבר לגדר שבאותו זמן היה כאילו תלתלית, לא היה כלום.

הוא חזר לכבשים שלו?

כן, אבל ממש היה רחוק. לא יודע אם, מה, בעצם איך הוא חזר, איפה, לא יודע אם הוא ידע איפה הוא נמצא בכלל. סתם כדי לטרטר אותו.

עדות מס' 24

היו המון מקרים של ניקוב צמיגים כדי לתקוע אותם

יחידה: לביא דרגה: סמ"ר שנה: 2002-2003

כשהיה אסור להם לעלות על כביש 60 נגיד במקומות מסוימים, אז הם היו פורצים.

מה הייתם עושים?

מעכבים אותם. בהתחלה כשעלינו לקו, היו המון מקרים של ניקוב צמיגים כדי לתקוע אותם. אבל אז זה עלה למת"ק (מנהלת תיאום וקישור), זה הפסיק. זה הפסיק מהר מאוד הדבר הזה. זה נגיד משהו שכן המת"ק טיפל בו יחסית מהר. היה אסור לנקב צמיגים יותר. (...) זה שפשוט אנשים מהכפרים הדרומיים רצו להגיע לחברון לעבוד, ללמוד, כל מיני כאלה. אז אלה היו שתי נקודות בידוק עיקריות של המון אוכלוסייה. עברה שם המון אוכלוסייה ביום, הלכה וחזרה. (...)

כמה חסימות היו בגזרה שלכם לאורך הכביש?

היו הרבה. (...) הם היו הורסים אותם והיו עושים. היו, לא יודע לספור, להגיד. פחות מ-20. אולי שמונה, עשר, משהו כזה. היה כזה, היו מין שופלים לחסום להם, הם היו פורצים. זה היה משחק כזה.

כמה זמן היו מעכבים?

שעה, שעתיים, שלוש לפעמים.

ואחר כך, לך הביתה?

כן, אבל תחזור חזרה, תחזור מאיפה שבאת. הם היו לוקחים את המפתחות. הסיור היה לוקח את המפתחות בדרך כלל. היה אסור לנקב צמיגים, היו לוקחים את המפתחות. היו מחזירים לו את זה אחרי איזה כמה זמן. זה היה סוג של עונש כזה.

תעודות זהות היו לוקחים?

כן, היו לוקחים. את התעודות זהות זה היה קצת יותר זמן. כן, היו מחזירים בדרך כלל, אבל לפעמים היו מקרים שהם נגיד היו נעלמים בלי התעודות זהות, כי או שהם היו מפחדים או שאני לא יודע מה. הם היו נעלמים. אז את התעודות זהות האלה העבירו למת"ק (מנהלת תיאום וקישור). היו מקרים

שכן, שנשארו לסיור תעודות זהות בסוף יום. לא איזה ערמה של מאה, אבל כן היו איזה שתיים-שלוש נשארים. הם היו מפחדים. היתה בפלוגה מדיניות להוציא את הפיזים מהאוטו כדי שלא יברח עם המפתח ספיייר? יש קופסה של פיזים, הוא לא יכול להתניע את האוטו בלי זה.

כן, האמת אבל, גם לפעמים כשהיו לוקחים להם מפתחות, היינו חוזרים, הרכב לא היה שם. לא היה להם בעיות, הם יודעים בצ'ק צ'ק להתגבר גם על הפיזים האלה. אם הם רוצים, הם נוסעים. ברוב המקרים הם לא נוסעים כי הם מפחדים מהצבא. היו, גם במיוחד אם בן אדם אני חושב שאם תופסים אותנו כמה פעמים והוא כבר מתחיל להתעצבן על החיילים והוא רואה שזה חרטה או לא יודע, אז הוא יכול להתחצף ולדבר לא יפה, והוא יכול לקבל איזה בעיטה נגיד מאיזה חייל מדי פעם או כאלה. אני מאמין שהיו עושים את זה, את הדברים האלה. אני ספציפית לא.

עדות מס' 25

מכסחים להם את השדות לפני שהם קוצרים

יחידה: נח"ל דרגה: סמ"ר שנה: 2005

(...) יש איזה תהליך של נפילת אסימונים כזאת שהוא, קודם כל להתחיל לתפוס מה זה המציאות הזאת, איך היא נראית, ממה היא מורכבת. הסיפור, סתם, הסיפור עם הנגמ"שים זה כאילו היה קצה הקרחון. זה היה עוד באימון מתקדם. יצאנו לעשות, אני הייתי נהג נגמ"ש, נסענו לעשות תרגילי נגמ"שים ופשוט עשינו תרגילים של מבנים, של נהיגה בארבעה נגמ"שים, על שדות חיטה. היה ברור לחלוטין שזה חיטה. זה חיטה מדברית, זה גובה של בערך בין 50 ל-70 סנטימטר, אבל עם שיבולים כבר, היא היתה צהובה. זה היה אביב וזה היה שיבולים, זה היה לפני הקציר.

אי אפשר לפספס שזה חיטה?

לא לא, זה היה בכוונה. זה היה איזה מלחמת - ביררתי את זה, זה נורא עצבן אותי - וזה היה איזה מלחמת קרקעות כזאת בין הבא"ח (בסיס אימונים חטיבתי) לבין הבדואים באזור, שזאת היתה אחת הסנקציות כאילו, מכסחים להם את השדות לפני שהם קוצרים. הם לא מתלוננים כי זה לא שטחים

שלהם באופן רשמי. לבדואים באזורים האלה יש טכניקות של חריש וזריעה בשטחים, בגלל שאתה צריך במדבר כמות נורא-נורא גדולה של שטח כדי לקבל יבול נורא-נורא קטן, אז הם פשוט זורעים בשטחים לא שלהם. כל עמק שאפשר לחרוש אותו, כל רמה שאפשר לחרוש אותה. זה תופעה מאוד שכיחה, היא לא רק באזור הזה. זהו, מה שהיה שם, מה שמבחינתי היה בעייתי זה שזה היה סתם, לא היה סיבה אמיתית לנוסע על השדות. זה לגמרי היה אקט שרירותי.

קיבלתם פקודה לעשות את זה או בזמן שנהגתם החלטתם?

לא, זה המ"מ-מ"פ. זה לא היה בטעות, זה לא היה אימפולס רגעי. זה איזשהו מדיניות אני חושב היה. כן, אין ספק. תראה, אני אומר, זה מעיניים של טירון, אין מה לעשות. אחר כך, אתה יודע, באירועים יותר מאוחרים אני כבר לגמרי מעורה מי נותן את הפקודות וזה. שם ניסיתי להתווכח בתור נהג. אני הייתי חייל מאוד-מאוד, כאילו לא קיבלתי שום פקודה כמעט ביאללה, עושים. אני זוכר, זה היה לי מאוד לא נעים, זה היה איזה שוק כזה, כי זה היה סתמי, זה היה סתם להרוס. אבל אתה יודע, כשאני שם את זה בתוך... זה היה ראשוני, בגלל זה גם אני זוכר את זה, כי זה כאילו מפגש ראשון עם משהו שהוא קשור בכלל, כי עד אז אתה רק בתיאוריות מסתער על גבעות. וזה היה מפגש, מגע ראשוני כזה עם משהו אז זה נחרת בזיכרון, אבל אני לא חושב שאתה יודע, בתמונה הכללית זה אירוע מכונן. זה פשוט היה ראשון.

עדות מס' 26

סוסיא זה מערב פרוע

יחידה: לביא דרגה: סמ"ר שנה: 2007

(...) סוסיא זה מערב פרוע, כל אחד עושה מה שהוא רוצה, שיעזבו אותנו בשקט. הערבים - מותר להרביץ להם, המתנחלים - לא נוגעים בהם. משהו כזה פחות או יותר. שמעתי הרבה מקרים. סתם הייתי יושב שם. בחמ"ל. תשמע, אתה יודע כמה פעמים היו מקרים שסתם דוגמה, גנבו פעם אחת כבשים בסוסיא. האלה, הערבים שם גנבו. אלה מסוסיא החליטו להחזיר אותם. עשו הרבה בלגאן קצת.

המתנחלים טענו שגנבו להם כבשים וירדו להחזיר אותן מאיפה?

מיטא שם, מהפאתים אבל. והם החזירו אותם. אמנם היה הרבה אלימות באזור. זה היה דבר שידוע, כי יש שם מתנחל שם קצת משוגע. לא זוכר את השם שלו. בן אדם משוגע: "צריך להרוג אותם, לנקום כל הזמן, הם חארות" היה להם בלגאן, גנבו כבשים, לא יודע, הוא אמר: "זהו, יהיה נקמה, יהיה נקמה". במוצאי שבת, משהו כזה, פתאום כל סוסיא ירדו עם פנסיים. אני היית בחמ"ל.

מה היו הנהלים בכזה מקרה?

אנחנו לא עושים כלום למתנחלים. לא נוגעים בהם. לא מרביצים להם.

המשטרה עושה משהו?

המשטרה, מה זה עושה משהו? המשטרה, הדבר היחיד שהיא עושה, אם יש הפגנה של שמאלנים, מביאים דף כזה, "שטח צבאי סגור", תעופו מפה וזהו. כדי שלא יהיה מכות בין מתנחלים ובין שמאלנים. ואם צריך, אז מרביצים לשמאלנים ולערבים שבאים להפגין שם.

עדות מס' 27

מאה וחמישים ילדים מסביב לבית שמפרקים אותו באבנים

יחידה: לביא דרגה: סמ"ר שנה: 2007

(דרום הר חברון) זה לא, זה מקומות שגם בתור חייל כבר אין, זה לא חיכוך כמו בחברון המקומות האלה. אתה לא בתוך הכפר, בתוך העיר, אתה לא הולך לשם יותר מדי, חוץ מפעם שהיו פעילות מתגלגלת. כי הקטע הזה שאתה הולך בתוך הכפר שלושה ימים, אתה נמצא ממש בתוך הכפר. מבית עווא עד יטא. כמה שם, איזה עשרים אלף איש, אני יודע כמה יש ביטא? זה כבר עצום.

מה עשיתם שם?

זה פעילות שדבר ראשון כבר לא משתמשים בזה, זה יצא מהתו"ל (תורת לחימה) של הצבא. דבר שני, במתגלגלות האלה, זה כבר אי אפשר היה לעשות בית זונות, אין דבר כזה. היו תחקירים של מ"פ וסמג"ד, זה היה הרבה יותר רציני. חלק מהפעילות היה מוסווה וחלק גלוי. מתגנבים באמצע הלילה לאיזה בית, עושים מעצר, עוצרים את הבן אדם הזה ותוך כדי גם

נכנסים לו לבית, עושים אלמנת קש שם, ישנים בבית. שניים מתצפתים, שזה באמת לא היה כמו בחברון אללה באב אללה, באמת שניים יושבים ומתצפתים ומסתכלים. ויורדים למחרת ועושים צ'קפוסט ועושים אחר כך בלילה השני עוד איזה מעצר, אחרי שחזרת, יצאת דרך הדלת האחורית והלכת דרך מטע כדי שלא יראו אותך. ישבת במטע כמה שעות כדי שלא יזהו. עושים עוד מעצר, נכנסים עוד פעם לבית. זה בעיקרון, זה התוכניות, זה מה שרשום על הדף. בתכל'ס, אחרי המעצר הראשון אתה יורד לצ'קפוסט או במעצר הראשון כבר בבוקר, יש לך 150 ילדים מסביב לבית שרק רוגמים אותנו, מפרקים אותנו באבנים. אתה לא יכול לצאת, כי אין מה לעשות. ואז באים חפ"קים וכיתות כוננות ורכב פינוי לחלץ אותך, ואז גם הם נתקעים כי שמים להם צמיגים בוערים על הכביש ופחים. זה סלט. שם הרבה יותר פשוט. אנשים מחלון של קומה שלישית, ילדים עשר מטר מהבית, יורים עליהם מטול גז וככה... ביטא, בדהרייה, בדורא, באל-פואר, בכל מקום. יורים עליהם גז, ותוך כדי גם פוגעים בילד בכינון ישר.

כינון ישר וכינון עקיף זה משהו שהקפדתם עליו?

אין, זה לא, אין דבר כזה להקפיד על זה. זה לא, אין לזה חוקים. אין לזה חוקים, אבל כינון עקיף אתה לא יכול לעשות מעשר מטר. זה הבית נגיד, תחשוב, הדלת, איפה שהאוטו שלך, קח עוד חמש מטר אחורה - שמה הילדים עומדים. ממש, זה הבית, כאן הם עומדים. הם זורקים אבנים מגגות שכנים גם.

עדות מס' 28

בולדוזרים ושופלים שטחו את המקומות האלה

יחידה: נח"ל דרגה: סמ"ר שנה: 2001

אני חושב בתקופה של הטירונות עוד, היינו בתל ערד, היה רצח של מתנחל אני לא ממש זוכר באיזה אזור, זה היה רועה צאן. הוא היה נעדר. משעות אחרי הצהריים שהוא לא הגיע (העד מתכוון לרצח יאיר הר סיני באזור סוסיא). הצאן שלו חזר לבד. העיזים הכבשים והוא לא חזר והקפיצו אותנו, כבר נכנס הערב, וכל מיני כוחות מהאזור התחלנו לסרוק את השטח. אני אז הייתי קשר של המ"פ הלכנו עם פנסים לא ידענו מה אנחנו אמורים לחפש, כל דבר, כל בגד, בסוף אחד החברים שלי לא שם לב ודרך על הגופה שלו. באמצע

הלילה, לפנות בוקר אולי מהרגע הזה בעצם חיכינו באחד הישובים באזור בצד התאפקנו עד שעות בוקר ואז דיברו איתנו. אני זוכר שזה המ"פ שדיבר איתנו. שמ"פ שמדבר איתנו בטירונות זה כבר... המ"פ אמר שהמתנחל נרצח בידי מחבלים פלסטינים שהתחבאו בכל מיני מקומות פה באזור, יש באזור הרבה – לא ממש בתים זה חצי מערות חצי כל מיני פחונים מאולתרים כאלה מכל פיסת גרוטאה שאפשר לעשות בה איזה שהוא שימוש. מה שאמר לנו המ"פ שהמחבלים, התושבים באזור, סייעו להם (למחבלים) לא יודע, בלהסתתר, להתחבא, אין לי מושג במה. אחד הדברים שזכורים לי משיחת המוטיבציה הזאת שהבהיר לנו שמעל לכל ספק שהם כן עזרו ויש הוכחות והעקבות מובילים וכל מיני כאלה, ששוב אני חושב שהוא ידע שזה לא נכון כשהוא אמר לנו את זה כי אף אחד מאיתנו לא טרח לפקפק אם יש הוכחות. הצבא, השב"כ והמודיעין אומרים כנראה שהם יודעים מה שהם אומרים. הוא שאל אם יש למישהו איזה בעיה לעשות את זה שיגיד את זה עכשיו או משהו כזה או שזה בא יחד עם איום לסרוב פקודות של הצבא. אף אחד לא אמר כלום. בעצם יצאנו משעות הבוקר המוקדמות ועברנו כמה שעות בכל מקום שגרו בו אנשים ואבטחנו בולדוזרים ושופלים שפשוט שיטחו את המקומות האלה, לא היו שום גברים באזור. זה מין סוג של... זה לא בדיוק מאהל זה מין סוג של... היו מין סוגים, היו גם מאהלים קטנטנים שזה העוני של העוני שאפשר לתאר, היה בדרך כלל שק אורז, כמה סירים מצ'וקמקים, כל מיני חתיכות פח שתוחמים, לפעמים יש איזה גדרונת עם כמה בעלי חיים שם. יש שטיחים מרופטים... הגברים לא היו שם, היו רק נשים וילדים נתנו לכל משפחה 10 דקות לא יותר מזה לקחת מה שהם שיכלו. הם בריצה עם הילדים הוציאו כל מה שיכלו לסחוב הצידה והיו מקרים שזה עבר יותר חלק שהיו מוכנים לזה כנראה, לא הביעו שום התנגדות לא השתמשנו בנשק בשום מצב.

מה זה להביע התנגדות?

בבכי, בצעקות, בקללות, ברגע שהגברים לא שם, רק הנשים והילדים וזה, עומדים סוללה של כמה עשרות חיילים עם כל שופל ועוברים אחד אחד אין הרבה מה לעשות. אני זוכר שסתמנו באר בשני מקרים אני חושב, עם שופל. פשוט בא וכיסה אותו באבנים ואדמה.

ראיתם מה קרה לאנשים? הלכו לאנשהו?

לא הם נשארו בצד. בסוף היום פינינו כמה מקומות שהיו יותר קרובים לכפרים קטנים, כל המקומות היו מפוזרים בהרים ובמקומות שהיו קרובים לכפרים היו הרבה תושבים מהכפר שבאו למחות נגד זה, ואז נוצר קרבה בין כל האנשים האלה לבינינו שפשוט עמדנו עם נשק ושמרנו. הגנו על השופל הזה, אבטחנו אותו, אבל גם במקרה הזה לא היו שום יריות, פשוט איימנו

עליהם ולא היה להם הרבה מה לעשות. זה קצת היה מלחיץ בתור טירונים שבאים אנשים אפילו שאין להם נשק ואין להם כלום. בסופו של דבר לא התפתח למשהו יותר מזה.

כמה חושות לדעתך הרסתם?

עשרות. עשרות. זה בעצם הארוע היחיד שאני זוכר מהתקופה של הטירונות.

עדות מס' 29

המתנחלים זורקים עליהם אבנים

יחידה: לביא דרגה: סמ"ר שנה: 2006

תמיד היה את הקטע הזה שהמתנחלים רק רוצים, פתאום מגדירים שטח שלהם. חוות מעון, שמה הם היו הכי טובים בזה. הם היו פתאום מגדירים שביל: "פה הם לא עוברים, שטח שלי". שבילים שהם (הפלסטינים) הולכים שם, הם הולכים לבית ספר, אני לא יודע למה, "לא עוברים בו, שטח שלי".

מי היה אומר את זה?

מתנחלים, סתם. יש שם איזה אחד, אני לא זוכר איך קוראים לו, בחוות מעון, דפוק בשכל.

מה זאת אומרת הם אומרים? למי הם אומרים?

לנו הם אומרים. מה זה למי הם אומרים?

ואתם אומרים מה?

"הם עוברים". אנחנו אמורים לאבטח את הערבים שיעברו, אבל וואלה, המתנחלים זורקים עליהם אבנים ואתה לא תעמוד ככה: תזרקו עלי, אני פה. אתה אומר להם: "בבקשה, בבקשה מכם אל תזרקו". כמו איזה טמבל.

גם אם הם זורקים עליכם אבנים?

שמעת את המקרה שהיה אצלנו בגדוד? אחד מהמסייעות...

בליווי של ילדים (צה"ל מלווה ילדים פלסטינים שהולכים לבית ספר על שביל העובר בסמיכות לחוות מעון בעקבות תקיפות אלימות בעבר מצד מתנחלי חוות מעון כלפי הילדים)?

ליווי, כן, התעצבן שהם זורקים אבנים על הילדים. הוא אמר להם: תפסיקו לזרוק אבנים. לא נתן להם לעבור, התחיל דחיפות איתם, ירדו אליו עם

אבנים, הביאו לו פה אבן, הוא התעלף. חטף אבן פה בלסת, התעלף. אז אחד מהחיילים ישר דרך את הנשק, נתן כדור באוויר על מתנחלים. שני החיילים האלה עלו למשפט באותו יום, זיינו אותם ל-35 כלא על זה שהוא נתן כדור באוויר. זה היה מזמן-מזמן אבל.

שני החיילים חטפו?

לא, החייל שלא ירה לא חטף.

החייל שירה חטף 35 יום בכלא על זה שהוא ירה באוויר?

המתנחל אמר גם שהוא איים עליו עם הנשק. אני לא יודע מה, לא הייתי.

והחייל שהכניסו לו את הכאפה?

הוא גם חטף עונש, למה הוא הרביץ למתנחל. הוא כאילו התחיל מכות עם מתנחל.

אז מה הוא חטף?

לא זוכר, איזה ריתוק 28. הוא היה המפקד.

וקרה משהו למתנחלים שהכניסו מכות?

מה? מה קרה? הם מכניסים מכות. אנחנו לא מרביצים למתנחלים.

הגיעה משטרה?

איזה משטרה? אתה יודע כמה צריך עד שמשטרה מגיעה?

עדות מס' 30

כל מפקד שהגיע, היו לו נהלים חדשים

יחידה: נח"ל דרגה: סמ"ר שנה: 2001

נגוהות הוא קטע יותר מעניין ובעייתי מבחינת הדברים שהיו שם. א', נגוהות התחילה בתור יישוב של הצבא, נח"ל, היאחזות, זה הוגדר כשיבה, זה לא יישוב רגיל. לפי מה שהבנתי, בתקופה של אריאל שרון, כשהוא היה שר התשתיות או השיכון - הוא אישר להם להביא את המשפחות, מה שבהתחלה היה אסור ולאט-לאט הלבינו את זה. אני יודע שהיום יש אפילו מאחז לא חוקי מחוץ לנגוהות. זו התנחלות באמצע שטח פלסטיני, אין שום התיישבות קרובה ישראלית והבעייתיות הכי גדולה שהייתה שם שאנחנו היינו הכוח הרגיל ששם אבל בעצם המפקדים של הבסיס היו

המילואימניקים שהתחלפו... כל מפקד שהגיע, היו לו נהלים חדשים של פתיחה באש, לאן מותר להם ללכת ולאן אסור. (...)

כל כמה זמן התחלפו המפקדים שהגיעו?

כל שלושה שבועות מגיע כוח מילואים. בנוהות היו שתי נקודות שאבטח הצבא - אחת ביישוב ואחת כמה קילומטרים למטה בכניסה לבית עווא. שם השתלטו על בית במשך תקופה ארוכה. כל התקופה שהייתי שם, היו בבית שהשתלטו עליו. אני לא הייתי בבית כי זה לא היה כוח שלנו. המשפחה היתה בחלק קטן מהבית. זה היה בעקבות אירוע ירי שהיה שם, השתלטו על נקודה אסטרטגית. אנחנו היינו למעלה. (...)

איזה שוני היה בנהלים?

היו שם ילדים והיה מחסום בטונדות על הכביש שאף אחד לא יכול היה לעבור, רק הצבא. אפילו לא ישראלים. זה משקף לחגי ואדוריים לדעתי. זה משקף לחברון, כביש שהיום אני חושב שהוא פתוח. היה סגור עם בטונדות והילדים היו יורדים בבוקר, הולכים ברגל כמה קילומטרים לבית הספר. זה היה מקביל לוואדי. יום אחד הגיע כוח שזה היה מבוסס על מתנחלים מאזור מטה בנימין. זה לא היה בעקבות ירי, אבל הם החליטו שהפלסטינים לא הולכים על הכביש ומי שהולך על הכביש מהווה איום ומותר להם ללכת רק בוואדי. אז הילדים היו צריכים ללכת כל בוקר לבית הספר בוואדי. זו החלטה של סגן, לא של קצין בכיר. אנחנו היינו תחת הפיקוד של המג"ד של הנח"ל אבל הוא ישב בבקעה והיה מבקר אותנו כל כמה שבועות. האמת היא שאי אפשר היה להתלונן אצלו כי הוא היה בעיכוב דרגה כי הוא היה בדובדבן, באינתיפאדה הראשונה או אחריה והרביץ לערבים - זה מה שסיפרו לנו. הוא לא אהב ערבים והוא לא אמר לנו לעשות משהו ספציפי אבל הוא לא אחד שיכולת להתלונן בפניו. זאת הייתה בעייתיות גדולה, כל שלושה שבועות התחלף הכוח מילואים והם יכלו להחליט מה הם חושבים.

על אילו החלטות היה שינוי גדול? נהלי פתיחה באש, תנועה בצירים? כן.

גם כלי רכב וגם רגלי?

תראה, לרכבים לא היה לאן לנסוע כי היה חסום אז הם לא הגיעו. כנראה שבתקופת האינתיפאדה היו כמה אירועי ירי ואז שמו את הבטונדות.

ולא נגעו בהם יותר?

במהלך עשרה חודשים שהייתי שם, לא נגעו בהם.

הוא מחליט את ההחלטות, קובע נוהל חדש והוא לא משנה את השטח, לא מזיז בטונדות?

זה כבר היה באחריות של החטיבה, אוגדה הסדירה אז הוא לא יכול להחליט
וזה גם לא מעניין אותו. אין לנו כלים לעשות את זה.

השטח נשאר אותו שטח, אבל משנים את הנהלים.

כן. הדבר השני של הנהלים שהיה בעייתי, המתנחלים שלטו. אם הם רצו
משהו, הם פנו לצבא והוא עשה כל מה שהם ביקשו. לדוגמה בטיחותית,
בנגוהות לא היה גדר מסביב וזה בגלל שהמתנחלים סירבו או שהמתנחלים
היו מתקשרים למח"ט ומתלוננים שאנחנו לא שומרים מספיק טוב. היה
אירוע ירי ואחד החבר'ה שם שנראה היה לנו קיצוני, הוא היה מפקד בסיירת
גבעתי, הוא קפץ על אחד החיילים וחטף לו את הנשק, הוא רצה את ה-M16
במקום העוזי שלו. זה לא היה הוויכוח, זה היה תוך כדי אירוע, הוא היה
בעמדת שמירה ליד הבית שלו והוא רצה את הנשק הזה. החיילים שם לא
היו קרביים. היו לנו מקרים מוזרים - שני מתנחלים הולכים בלילה עם תיק
גדול, חוזרים בוואדי בלי תיק. אין יישובים ב-7 קילומטרים הקרובים והתיק
נעלם. הם עברו ליד עמדות שמירה, הם לא מתביישים.

אחרי כמה זמן הם חזרו?

הם חוזרים בלי תיק ואתה מדווח ולאף אחד לא אכפת. לך תדע מה הם עשו
שם. אנחנו הבאנו לפלסטינים אוכל, לבית למטה והרבה הגיע באמת.

עדות מס' 31

המג"ד החליט על דעת עצמו ובשטחים המג"ד זה אלוהים

יחידה: לביא דרגה: סמ"ר שנה: 2003-2004

מה עם חסימת צירים? יישובים שחוסמים להם צירים, קשור או לא קשור לגדר שבונים?

הגדר הגיעה בעיקרון אחריי. עכשיו כשאני עושה שם מילואים, המקום
נראה אחרת. בזמנו, הציר שנוסע מברא שבע לירושלים, ציר 60 בגזרה שלנו
שלפלסטינים היה אסור לנסוע עליו.

אז איך הם נוסעים, נניח לבית לחם?

יש נקודת מעבר אחת בצומת 123, יש שם פילבוקס, צומת אחת שמותר
להם לעבור על הכביש. יש שם גוש של יישובים פלסטינים דרומית לציר

וכל השטחים האחרים זה צפונית לציר. אם הם רוצים להגיע נניח מדהריה לחברון או צפונה לחברון - הם צריכים לעבור בצומת הזה. יש שם פילבוקס עם 4 אנשים וזה צומת. אם יש ירי, לוקח כמה דקות להגיב, מרגע שהגבת - הצומת נשאר חסום לפחות עד סוף היום, אם לא לכמה ימים, ואז נוצרים פקקים של 30-40 מכוניות, אחרי אחת האזור הופך למת. שום דבר לא אז.

אין להם אפשרות אחרת לעבור?

יש שער בצומת זיף, מזרחית למקום. אני זוכר שבתקופה שהייתי שם, הוא היה סגור כמעט כל הזמן. היו מודיעים כשיש תנועה. דרך אגב, כל האפיזודה הזאת נגמרה כשהמח"ט גילה שאסור לנסוע שם על הציר. המח"ט הוציא הנחיה שמותר לנסוע, המג"ד סתר את ההנחיה, המח"ט גילה את זה והציר מייד נפתח ומאותו רגע נסעו שם פלסטינים.

מה זאת אומרת המג"ד סתר את ההחלטה?

הייתה תקופה שבכל החטיבה אסור היה לפלסטינים לנסוע על הציר. החליטו שהמצב השתנה, לא יודע מאיזו סיבה. בחטיבה הכריזו שבכל שטח החטמ"ר (חטיבה מרחבית) מותר לפלסטינים לנסוע, גם על הצירים הראשיים ורק אצלנו לא. המג"ד החליט על דעת עצמו, ותכל'ס בשטחים מג"ד זה אלוהים.

כמה זמן לקח למח"ט לגלות?

יותר משבועיים. בטח עשה סיור וראה כביש ריק, עצר לשאול בעמדה. יש הרבה דברים שאפשר לגלות.

המג"ד הודח, עזב?

לא, אולי ננזף בחדרי חדרים אבל אני לא זוכר ששמעתי על זה משהו.

עדות מס' 32

אבא שלו נשאר עם העגלה והבן לא חזר

יחידה: לביא דרגה: סמ"ר שנה: 2003-2004

פעם אחת לדוגמה, זה דוגמה לשעמום. ראינו מונית פורצת, זה כבר כשהייתי מפקד, סמל, ראינו מונית פורצת חסימה. אנחנו היינו עם האמר (רכב שטח), רדפנו אחרי המונית. לא הצלחנו לתפוס אותה, תפסנו מונית אחרת. היא נכנסה לתוך יטא, אנחנו כמובן לא ניכנס לתוך הזה. היתה מונית אחרת. אני עוצר את המונית האחרת, אני עושה לנהג: "מי זה היה שם?"

הוא עושה: "אני לא יודע". עושה לו: "תשמע, אתה לא הולך מפה עד שאתה לא נותן לי את המספר טלפון של הנהג מונית שברח מפה". הוא ידע. הביא לי את המספר טלפון. הביא לי את המספר טלפון, אני מתקשר מהפלאפון האישי שלי לאותו נהג מונית שברח ואומר לו: "אתה יודע מי זה?" עושה לי: "לא". אני עושה לו: "זה הצבא, ואם אתה לא חוזר..." קודם שאלתי אותו (את הנהג מונית השני) איפה הוא גר, הוא נתן לי תיאור כללי של איפה הבן אדם הזה גר. אני עושה לו בטלפון: "אם אתה לא חוזר עכשיו לנקודה הזאת, אנחנו באים אליך הביתה, אנחנו ניקח אותך, אנחנו זה, אנחנו שם, אני יודע איפה אתה גר" - תיארתי לו את מה שהנהג הזה אמר לי. הוא אמר לי: "אני חוזר, אני חוזר". כמובן שהוא לא חזר. וזהו, אבל זה דוגמה לדברים שאתה עושה מתוך שעמום. או פעם אחת מישהו גם ברח לנו מאיזה רכב והאבא הזקן שלו, או משהו כזה, נשאר עם העגלה, אני יודע. אני לא זוכר מה היה בדיוק הסיפור. הוא היה עם עגלה וטרקטור או משהו כזה, תפסנו את האבא והבן, אמרנו להם שיביאו לנו את התעודות זהות. היתה תקופה מאוד ארוכה שהיתה מדיניות שכל מי שפורץ חסימה, מחרימים לו את התעודות זהות. אז אמרנו לו: טוב, תביא את התעודות זהות. הוא אמר: אין לי אותה פה, היא בכפר. אז אמרתי לו: טוב, סבבה. אתה נוסע לכפר על הטרקטור להביא את זה, אבא שלך נשאר פה עם העגלה. ואבא שלו נשאר עם העגלה והבן שלו לא חזר. לקחנו לאבא שלו את התעודות זהות. אני חושב שאנחנו נסענו, חזרנו, אבא שלו עדיין היה שם. אני זוכר שכבר היה לילה ואבא שלו עדיין היה שם. הוא נשאר שם. עיכבנו אותו, אמרנו לו שהוא לא זז, אבל כמובן שהבן שלו לא העיז לחזור.

עדות מס' 33

היינו לוקחים מפתחות, תעודות זהות...

יחידה: לביא דרגה: סמל שנה: 2002-2003

היה כל הקטע של המשאיות עם השיש. יש מחצבות שיש באזור בני נעים וכל המפעלים בחברון, בדרום חברון. וכל הנהגים, אין להם אישורים לנסוע על הכביש, נוסעים על הכביש ממילא, עוקפים את כל החסימות. והמג"ד וגם המח"ט השתגעו. המג"ד עולה מולך: "למה יש רכבים פלסטינים על הכביש?" והוא משתגע. ואתה לא יכול לעצור אותם. הגיע לשלב שהיינו

לוקחים מפתחות, תעודות זהות - דרך אגב, לקחת לבן אדם תעודת זהות זה בלתי חוקי. לקחת לבן אדם מפתחות גם זה בלתי חוקי. ופשוט אתה לא יכול לעצור את התנועה. ורוב האנשים הם סתם אנשים תמימים, רוצים להתפרנס, כן? היה איזה פגישה, המח"ט בא לדבר עם הסגל ואמרתי למח"ט: "אני מקבל פקודה שאני לא יכול למלא אותה. אם אתה באמת רוצה שלא יהיה תנועה פה, תן לי מחסנית אחת, כדורים חיים, אישור פשוט להרוס שתי משאיות ולירות בבן אדם ברגל, זה המחיר". הוא אמר לי: "מה, איך אתה יכול לעשות דבר כזה, זה לא מוסרי". אמרתי לו: "כן, נכון, זה לא מוסרי, אבל זה מה שאנחנו צריכים לעשות אם אתה רוצה שלא יהיה תנועה. תן לי כלים, אתה נותן לי פקודה בלי כלים לעשות את זה וזה המחיר". זה אחרי שהייתי שם, אני יודע, שמונה חודשים, שהכרתי את העסק, כן? הוא אמר: "אי אפשר לעשות את זה". אמרתי: "טוב, אל תיתן את הפקודה או אל תתעצבן כשאתה רואה משאיות". לפחות הוא הביא שוק שזה. כאילו, לא הצעתי את זה ברצינות, כן, אני לא רוצה לירות בבן אדם, אבל רציתי לנענע אותו קצת, שמה שצריך לעשות אם הוא באמת-באמת רוצה, צריך להפעיל כוח, להפעיל הרבה כוח יחסית. והוא אמר: "טוב, לא נפעיל את הכוח". עדיין היה את הפקודה, אבל בסדר.

שם זה נעצר?

שמע, כל הקטע של התנועה הפלסטינית על כביש עוקף חברון זה משחק של חתול-עכבר, באמת ככה. זה באמת כמו שאתה באנימציה של טום וג'רי. שכן אדם יוצא פה, אז אתה הולך, הוא עושה ככה. וזה הגיע לשלב שהיינו מנסים להשבית את המשאיות. לפי מיטב ידיעתי זה לא הגיע לשלב של השחתת רכוש. למה? כי אתה עוצר משאית, אתה לוקח לבן אדם את המפתחות, אתה לוקח לו את התעודת זהות, אתה מוציא את כל האוויר מהצמיג, לא מנקב את הצמיג פשוט מוציא את כל האוויר, כן? אתה אפילו לוקח את הבן אדם. לפעמים אתה לוקח בן אדם לבסיס, אזיקון, פלנלית, שם אותו בש"ג שהוא יתייבש, כן? זה מישהו שעוקף את החסימות ונוסע בכביש בלי האישורים הנדרשים וכן הלאה וכן הלאה, פלסטיני. לפעמים אתה פשוט מביא את הבן אדם הזה לש"ג, שם אותו בבוטקה והוא יושב שם, לפעמים שעה, לפעמים חצי שעה, לפעמים יום, מהבוקר עד הלילה. אבל לא משנה מה, אפילו אם אתה לוקח את הבן אדם, אתה עובר איפה שהמשאית היתה בצד הכביש שעצרת אותו, שעה אחרי זה, לפעמים אפילו חמש דקות אחרי זה - אין משאית. קם והלך. תמיד. לא משנה, אתה לוקח מפתחות, נועל את המשאית, משאית בלי אוויר בשני הצמיגים הקדמיים, ויש להם איזה מין קומפרסור אוויר כזה, כן, ואתה מוציא את כל האוויר מהקומפרסור אוויר, אתה לא חותך את החוטים, פשוט יש איזה ברז, אתה

פשוט פותח את הברז שכל האוויר הולך, והקבינה נעולה והמנוע מכובה, זאת אומרת אין לו איכשהו לעשות עוד אוויר - אתה חוזר, עשר דקות, חצי שעה, שעה, המשאית נעלמת. מדהים, פשוט מדהים. תשמע, כשבן אדם יש לו מצוקה והוא צריך לפרנס, בסדר, הוא יעשה הרבה-הרבה דברים. עד שזה יגיע למצב, אם הוא יפחד שהמשאית שלו פשוט ישרפו אותה, אם הוא יפחד שיירו בו - אז הוא לא ייסע. זה סיכון גבוה מדי. אבל אם יקחו לו את התעודת זהות? בסדר, שיקחו את התעודת זהות, מה אכפת. שיקחו לו את המפתחות? בסדר, יש לו עוד עשר מפתחות ספייר בבית. או לפעמים אתה מניע אותו עם מברג, את המרצדסים הישנים האלו, מברג או מסמר, אותו דבר. המניע שלו הוא גבוה.

עדות מס' 34

אנחנו רואים את הרבש"ץ מכוון נשק על שני ילדים

יחידה: לביא דרגה: סמ"ר שנה: 2004

יש דבר אחד שהשאיר עליי רושם די חד, זה היה הדבר הכי גדול שהשאיר עלי רושם זה קו עתניאל. מה שקרה שהייתי כיתת כוננות, הקפיצו בכריזה, כולם לספארי (משאית צבאית ממוגנת). לאן נוסעים? בינתיים עוד לא ידוע כי המפקד עלה לקבינה ואין קשר בין הקבינה לתא הלוחמים אז לא יכולנו לדעת לאן נוסעים. נוסעים לכיוון דרום ממה שראיתי. מגיעים לשמעה. בשמעה אנחנו יורדים מהספארי ויש שם ירידה ליד הכניסה. הספארי נשארה בש"ג ויורדים רגלית. שמעה בנויה בצורה מדורגת - שכונה ישנה שנמצאת גבוה ושכונה חדשה שנמצאת נמוך. הפרשי גובה של כ-100 מטרים, ירידה רצינית של כמה דקות טובות. (...) אני מניח שבמקרי חירום גם את הירידה הזאת אפשר לעשות עם רכב, אם צריך. יורדים רגלית ומגיעים למטה ואנחנו רואים את הרבש"ץ (רכז בטחון שוטף צבאי) מכוון נשק על שני ילדים שלדעתי, אחד בן 6-7 והשני בן 9-10. ב-2004 הגדר ההיקפית של שמעה עדיין לא הייתה בנויה עד הסוף. זאת אומרת, אי אפשר להבין מה קרה שם, כנראה שהם הצליחו לעבור במקום שלא היה גדר ולא יודע אם הם שמו לב, אבל הם מצאו את עצמם באמצע התנחלות. הרבש"ץ הגיע ראשון וכיוון עליהם נשק עד שאנחנו מגיעים. אנחנו מגיעים, הוא מעביר אותם אלינו ואז

המפקד שלנו אומר: "בואו ניקח אותם לבסיס, שם המ"פ יחליט מה לעשות איתם".

לא היה תחקור של הילדים?

אף אחד מאיתנו לא יודע ערבית. גם הרבש"צ לא ידע.

איך הוא תקשר עם הילדים?

הוא כיוון עליהם נשק, זו תקשורת די ברורה. מילים בסיסיות כמו "וואקף, אל תזוזו". אני לא יודע איך הוא יצר קשר עם החמ"ל אפילו, אם זה היה טלפונית.

הם היו בהיסטריה הילדים?

הקטן כן, הגדול לא. יכול להיות שזה כבר קרה לגדול והוא ידע שבעצם לא קורה עם זה יותר מדי בסוף. הקטן היה היסטרי, הוא פשוט בכה, פחות היסטרי. לקחנו אותם, היו שם פועלים ערבים באזור שעבדו על הגדר, הריצוף, המפקד אמר שבינתיים לא שמים להם אזיקון או פלנלית, להעלות לרכב ושם נשים עליהם. בספארי (משאית צבאית ממוגנת) פשוט לא רואים מה קורה בפנים, אז שהפועלים לא יראו את זה. העלינו אותם לספארי, שמים עליהם פלנלית ואזיקון ואנחנו נוסעים לכיוון הבסיס שנמצא בעתניאל, כמה קילומטרים של נסיעה. נסיעה של כעשר דקות. נוסעים, מגיעים. הספארי זה רכב גבוה ויש כבש שנפתח. צריך לעזור לילדים לרדת מהרכב, מורידים אותם. הילד הקטן המשיך לבכות והוא לא עמד יציב. החזקתי אותו בכתף למקרה שהוא ייפול. הוא באמת לא עמד יציב, הגדול עמד בסדר. המפקד אמר שנפרוק נשקים ואמרתי לו שאני מחזיק אותו בזמן שהם פורקים נשקים ואז יחליפו אותי כדי שאני אפרוק את הנשק. הם הוציאו מחסניות ומתחילים לשקשק. תחשוב, אתה ילד בן 6, לוקחים אותך, מחזיקים אותך ואתה שומע קולות דריכה. כל הברזים נפתחו, הוא התחיל לבכות ונכנס להיסטריה, הוא היה בטוח שהולכים לירות בו. לא היה באזור אף אחד שדובר ערבית. דבר ראשון כדי להרגיע אותו, תפסתי אותו כדי שירגיש שמחבקים אותו, שירגיש שאני מגן עליו. החלטתי שאני מרים את הפלנלית שיראה שלא מכוונים עליו נשק ושאל אחד לא מאיים עליו. מישהו אחר החזיק אותו ואני מראה לו שאני מוציא את המחסנית ואני בודק שאין כדורים בפנים ואני שם את המחסנית בכיס. גם הגדול התחיל לבכות, הם מדברים אחד עם השני, אתה לא מבין את השפה, אתה לא יודע מה קורה ושניהם בוכים. אחרי כמה דקות יצא המ"פ שלנו, אני לא זוכר אם הוא היה אז מ"פ או סמ"פ. אני חושב שסמ"פ והוא ידע ערבית מהבית והוא דיבר איתם והסביר להם ואני יצאתי באותו רגע מהתמונה. הוא השאיר אותם מחוץ לבסיס, הרגיע אותם והסביר להם מה קרה ושהוא לא רוצה שהם יילחצו. ואז שחררו אותם.

תשמע, בוא נודה בזה, ילד בן 6 שקורה לו דבר כזה, לא משנה מה יגידו לו, כל מה שהוא יזכור זה את קולות השקשוק בזמן שהוא לא רואה כלום, אז הנזק נעשה לפי דעתי. שחררו אותם אחר כך ליד עתניאל. זה הדבר הכי רציני שקרה לי. באותו קו היו די הרבה דברים שבמבט לאחור אתה לא מאמין איך דברים כאלה קורים וכולם שותקים מסביב.

עדות מס' 35

כל מה שאני מנסה פה הוא להקטין את החיכוך

שנה: 2005

דרגה: רס"ל

יחידה: מילואים

מה שקרה שם זה שאני לא יודע להעריך אם היו 50 כמו שכתוב פה היה נראה לי שיש פחות כי הם היו גם מפוזרים היו חבר'ה שישבו, סתם זה לא בהכרח שאת חייבת לכתוב את זה או משהו. נגיד כשהיינו שם באוגוסט. הכול היה מאד מאד רגוע. הסיבה שאני משער זה שהרבה מהמתנחלים הקיצונים היו בגוש קטיף, בשבועיים האחרונים של אוגוסט. אז היינו על ג'יפיאסים וטיילנו בשטח. כאילו לא היינו על הציר. באמת טיילנו. הסתובבנו. כשהיינו במאחזים אז לא היו החבר'ה מהמאחזים. הם לא היו שמה. היו שם רק השומרים שלהם ואנשים מחיל האויר וזה. (...) בכל מקרה היה מאד רגוע. טיילנו, הסתובבנו נכנסנו לבורות מים עשינו חיים משוגעים. ואז עם הג'יפיאסים ירדנו לספר המדבר גם וישבנו שתינו תה עם הבדואים וגם הלכנו לחבר'ה מהלא יודע איך קוראים למקום הזה. למאהל של חירבת סוסיא. ישבנו בחירבה, דיברנו, שתינו איתם תה. היה ממש מאוד נחמד. עכשיו שפגשתי אותם בארוע זיהיתי את הרועה הזקן עם ה... כאילו היו שם בעילי שלום הרבה.

סיפרו לכם שלא נותנים להם להגיע לאדמות שלהם?

כן, סיפרו לנו. הם ישר התחילו להתלונן. הבעיה שהם מדברים בעיקר ערבית ואנחנו לא. הבנו שהם מתלוננים על המתנחלים.

על המתנחלים או על הצבא?

על המתנחלים. הם לא דיברו על הצבא. אנחנו גם באים עם מדים וג'יפים.

אז נחזור למקרה.

אז באירוע הזה היו קודם כל קראו לנו.

איזה יום זה היה?

זה היה ביום של פורים... אז קראו לנו ואמרו שעולים על ההתנחלות.

ככה, במילים האלה? שעולים על ההתנחלות?

קראו לנו אמרו לנו שיש פלסטינים שעולים על ההתנחלות. שיש פלסטינים שעולים מהוואדי. לא זוכר את הדיווח. זה ברור לי שהדיווח הזה נבע מהרבש"ץ (רכז בטחון שוטף צבאי). חוץ מהחיילים ברוג'ום היו במקרה שניים באותו רגע. הגענו לשמה. החיילים ברוג'ום היו מאד רגועים. הרבש"ץ התרוץ סביבם בעצבנות. והם נראו כאילו קצת אדישים כאלה. לא מבינים מה רוצים מהחיים שלהם. הוא אמר להם שברגע שפלסטינים עולים מהוואדי לכיוון ההתנחלות אפילו אם זה כמה מטרים כולל בוואדיות איפה שיש להם חלקות אז הם צריכים לעצור אותם עד לרמת נוהל מעצר חשוד כולל ירי באוויר. זה ההוראות שהרבש"ץ, לידינו, נתן לסדירניקים. אני חושב שהם רק נראו מבולבלים מההוראות האלה. הם לא אמרו מה פתאום. הם גם לא ירו באוויר בשום שלב, אני יכול להרגיע אתכם. ואז הגיעה פעילת שמאל שקראה לנו מהר מהר לבוא. עכשיו, נניח שזה השלוחה הזאת פה המאהל המרכזי ואנחנו פה ברוג'ום ויש פלסטינים פה למטה (מדגים במפה).

בין המאהל ברוג'ום?

כן בוואדי הראשי ואז קוראת לנו איזה פעילה כזאת שאומרת בואו בואו מהר, הם באים להרביץ לנו הם באים לירות עלינו המתנחלים... אנחנו היינו בסה"כ ג'יפ עם שני חיילים. כלומר נהג, קצין, שני חיילים. האמר.

כמה? 4 אנשים?

כן.

לא היו עוד כוחות בשטח?

לא. היה איתנו אבט"ש (אבטחת יישובים) אחד (חייל סדיר). אחד חזר להתנחלות. לקרוון שלהם נראה לי. היה איתנו סדירניק אחד, מילואימניק וקצין. הגענו לחלקה פה, אחת החלקות העליונות בוואדי. משהו כזה ראינו. היו בצד מעל החלקה משהו כמו 5 מתנחלים. איזה שניים מבוגרים. שלושה ילדים. אני אומר משהו מאוד ככה בערך. אבל זה הסדרי הגודל. אם היו 4, 6, 7... אני לא... היו לא יותר מ-5-4 פלסטינים שעדרו בחלקה. היו סדר גודל של 3-4 צלמים, מצלמות גדולות שעמדו גם כן בצד החלקה וצילמו. כיוונו את המצלמות עוד, והיה את אשרמן (הרב אריק אשרמן מארגון שומרי משפט - רבנים למען זכויות אדם) במרכז עם מצלמת וידאו על הכתף.

הכרת אותו מקודם?

לא. אני הכרתי אותו באירוע הזה. עוד איזה שתי פעילות אחת ישראלית ואחת נראתה לי אמריקאית שהתרוצצו. והיה את המתנחל העצבני שקוראים

לו נדמה לי *** מסוסיא והוא ראש וראשון לשונאי הערבים שם. והוא היה עם נשק ארוך M-16 ארוך והוא עמד בתוך החלקה חצי מטר מאשרמן, מטר מהפלסטינים כאילו. המתנחלים האחרים היו מחוץ לחלקה כמה מטרים הצידה. הוא היה בפנים מתרוצץ בעצבנות. ברגע שרק התקרבונו, עוד התקרבונו לחלקה, עוד לא נכנסנו עוד, ניסינו להבין, אני ניסיתי להבין מי זה מי, עוד לא הכרתי מי פה נגד מי. ברגע הראשון חשבתי שאשרמן הוא גם מתנחל כזה מפחיד. אבל היה לו מצלמה ולא נשק אחרי זה הבנתי שזה הסימן... אז *** (אחד המתנחלים) הזה יצא אלינו והתחיל לתקוף אותנו בכל מיני מילים.

לקלל אתכם?

לא בדיוק לקלל, הוא לא אמר בן זונה נאצי. אבל הוא התחיל... הוא אפילו, הוא אמר פשוט: "אתם תתביישו לכם אתם באים פה להגן על הערבים". דברים בסגנון הזה. אני לא מדייק בדיוק. תתבייש. זה עוד לפני שבכלל הספקנו להבין מי מה מו. אז כבר לא היה בעיה לנקוט צד. לנקוט עמדה. הוא לא עזר לנו, האחרים שקטים, עובדים שם והוא תוקף אותנו ואז התחיל יכוח קולני בינו לביני ואח"כ בינו לבין הקצין כולל צעקות.

הרבש"ץ לא היה בקטע הזה?

לא. ואני התרחקתי חזרה לכיוון הרז'ום והם גלשו מהוואדי הזה יותר לכיוון הוואדי הראשי. לא יודע בדיוק איך מתי...

מי זה הם?

כולם. פלסטינים. אני לא עקבתי אחרי התנועה המדויקת, אבל שם העניינים התפזרו. הם ירדו לכיוון...

הפעילים או הפלסטינים אמרו לכם לעשות משהו בקשר למתנחלים?

רק הפעילה הזאת אמרה "הם ירביצו, תגנו עליו, תעזרו לנו". הפעילה האמריקאית. זהו ואז אני הלכתי יותר לכיוון ברוג'ום לבד ושמה התחילו פשוט נוער מהישיבה התיכונית וגם מתנחלים מבוגרים להגיע מכיוון ההתנחלות וגם ראיתי שיש יותר פלסטינים ועוד פעילי שלום וכאלה שנמצאים בוואדי למטה ואז הם התחילו לעלות בוואדיות לכיוון ההתנחלות, כלומר בוואדי הזה, אני מדבר...

מי התחיל לעלות?

העובדים הפלסטינים, נגיד התחילו לעבוד פה בוואדי הזה שהוא יותר לכיוון ההתנחלות וגם היה את הרועה הזקן מהחירבה שהתחיל פה לטייל עם הכבשים שלו על השלוחה והנוער יותר וגם מתנחלים בשנות ה-20 לחייהם יותר, כאילו יותר מבוגרים, מקללים, צועקים, צועקים על הפלסטינים, מקניטים אותנו. אני אגיד בעדינות שאנחנו לא מגרשים אותם ועוד פעם:

"איזה מין חיילים אתם ותבבישו" ... ופה ושם.

רק אתם הייתם? לא הגיע שום תגבור?

עוד לא. קראנו לתגבור.

אתה הלכת לרוג'ום בשביל לקרוא לתגבור?

לא, אני ברוג'ום הרמתי טלפון כבר לחמ"ל מהפלאפון שלי ואמרתי "אתם חייבים לשלוח לפה עוד כוחות. כי העסק מתחיל ל..." רגע, עכשיו אני נזכר בעצם שאני מערבב פה שני דברים. סליחה יש לי תיקון. אחרי הסיפור הקטן הזה אנחנו עזבנו. לא ראינו עוד מתנחלים שבאים.

לא עשיתם כלום כדי לסלק את המתנחלים?

הייתה תחושה ש... וואלה אני כבר לא זוכר, כבר עבר קצת זמן. יכול להיות שהגיע ג'ים אחר. הגיע באיזשהו שלב שוטר. זה אני זוכר. אנחנו הלכנו ואז הזעיקו אותנו שוב וחזרנו. אז אני פה אני קצת מבולבל על קטע המעבר הזה.

אתה רואה ארוע של פלסטינים שעובדים על האדמות שלהם.. מה?

אז בקיצור אני עומד שם על הרוג'ום, הקצין והחייל השני היו בצד השני של השלוחה. לא בקשר עין איתי. היו שם צעקות וקללות. הבנתי שיש שם ממש נקודת חיכוך. אחרי זה אמרו לי שאפילו היו קצת אבנים התעופפו שם, חברה מתנחלים צעירים ממש התקרבו לחלקה אחרת, לא החלקה איפה שהיינו שם לכיוון הוואדי הראשי.

זה איפה שהקצין והחייל?

כן. והיה שם גם שוטר.

מתנחלים צעירים מתקרבים לוואדי הראשי?

לא בדיוק לוואדי הראשי. לחלקה ששם עבדו והיו שם חילופי דברים וצעקות וקללות ואמרו לי שגם אפילו המתנחלים קצת זרקו אבנים. הלכתי לשלוחה קצת לראות שזה מתנחלים.

מה המרחק בין הגורמים: המתנחלים לפלסטינים והפעילים?

מטרים.

אין חייל צה"ל אחד בכל העסק הזה?

היו שניים. שלושה. הקצין של הסיוור ועוד חייל של הסיוור ועוד אבט"שניק חוצצים. הם והשוטר עומדים ככה. המתנחלים, השוטר, החיילים בעיקר בדין ודברים עם המתנחלים, מנסים לדבר איתם, להדוף אותם, להסביר להם בזמן שהפלסטינים בגדול ממשיכים לעבוד כאילו כלום. אולי בסוג של הפגנתיות, אני לא יודע, ויש שם כמה צלמים והפעילי שלום שגם מתרוצצים שם מסביב. הכול בטווח של מטרים.

חוץ מפעולות שיטור, לא חשבתם על עוד דברים?

מה אתה מתכוון ב"חשבנו"?

אתה חייל צה"ל, אתה לא אמור לעסוק בשיטור כביכול...

אני מה שאני חושב מצב כזה, לא משנה עכשיו בכלל שום דעה פוליטית, זה שמי שיודע מה צריך לעשות שם, אם זה שוטרים או אני לא יודע מי, או מפקדת תאום וקישור צריכים לבוא ולעשות סדר. אין לנו הוראות מדויקות. אני לא לוקח את ההוראות של *** (הרבש"ץ) כהוראות שהם תקפות לגביי. אני לא רוצה להיכנס לעימות שבו אני עלול להימצא בסכנה שעלולה להביא אותי לעשות שימוש בנשק שעלול להביא את המתנחלים לעשות שימוש בנשק שעלול להיגמר בהרוגים. כלומר כל מה שאני מנסה פה הוא להקטין את החיכוך, להרגיע את העניינים, וכל ניסיון שלי להיכנס עוד יותר לעומק הדברים כל זמן שאתה לא רואה פגיעה פיזית. עכשיו מעבר לזה היו שם נגיד סדר גודל של בין 10-5 פלסטינים, שוטר ושלושה חיילים. ברור שהייתי שמח אם היו שם עוד 10 חיילים ואכן קראנו להם וניסינו להביא ובסופו של דבר הגיעו. זה לוקח זמן, אבל זה לא היה איזה מקרה חרום עדיין.

את זה ההוראות מציינות, הקטנת חיכוך?

לא, אני לא חושב שבהנחיות הכתובות או בתדריך מדובר על מצבים כאלה.

זאת אומרת זה שיקול אישי של החייל עם הגיון בריא או לא בריא. עם חייל אחר יבוא זה יכול להיגמר אחרת לגמרי?

כן. אני לא יכול להגיד בוודאות. כי אתה יודע, אני לא זוכר דברים. אבל אני ממש כאילו מהשני תדריכים שלושה תדריכים שכן עברתי לא דיברו על מצב כזה בכתב. בעל פה מאד יכול להיות שהקצין שמעביר את התדריך אומר תראו יש פה מצבים כאלה ואז רוח הדברים בפלוגה שלי הייתה להקטין חיכוך, להרחיק את הזה, ולקרוא כמה שיותר מהר למשטרה לכוחות. זה כן הייתה רוח הדברים, זה לא הוראות שהועברו בכתב בצורה מסודרת כי לא בדיוק. לא חושב שזה אחד המצבים שכל כך צופים אותם, מדברים על מה קורה אם יורים עליך, מה קורה אם יש התקפה על ישוב, מה קורה אם יש מארב בציר שיוורים על רכב, דברים כאלה. לא מדברים על... זה היה מצב שאי אפשר היה להעלים עין. כי זה היה מצב שאם 3 חיילים ושוטר לא היו שם זה היה נגמר בפציעות במכות, במי יודע כמה. לא היה שום מצב שבו אנחנו היינו פשוט מסתלקים משם.

היה מצב שכח אחר, אם נגיד כוח אחר מיישם את מה שהרבש"ץ אומר אז בעצם זה היה לסלק את הפלסטינים משם.

יכול להיות מצב כזה. גם אנחנו בצורה מסוימת ניסינו להרחיק אותם משם, להגיד להם: טוב חברה, תרדו, או בצורה יותר חריפה ואסרטיבית או יותר

את מי? את הפלסטינים?

להגיד להם תרדו לוואדי ולמתנחלים לעלות להתנחלות. אנחנו נקטנו - ואני רוצה להגיד בסופו של האירוע שהגיעו המג"בניקים הם התפצלו לשני כוחות. כוח אחד הלך למתנחלים והתחיל לדבר איתם ולהדוף אותם ולמרכז אותם וכוח אחר שהלך לפעילי השלום ולפלסטינים וגם התחיל להדוף אותם. הם כאילו לא היו בקטע יותר של נורא נורא לדבר ולהסביר, אלא יותר בקטע של פיזיות ולהרחיק והדפו את שני הצדדים בצורה שווה פחות או יותר. האירוע הוא כשאני עומד על ברוג'ום ושם יש צעקות ואני לא כל כך בקיא, אני רואה שיותר ויותר מתנחלים מגיעים מלמעלה ביניהם גם יותר בני נוער מהישיבה שמה בסוסיא וגם התחלתי לראות שגם בוואדי למטה יש לא כמה בודדים, אלא מדובר בסך הכל על כמות יפה של עשרות בודדות של פועלים עובדים פלסטינים, פלאחים, עם כמה וכמה פעילי שלום וכמה וכמה אנשים עם מצלמות, מי מהם ישראלים מי מהם אירופאים, מי מהם פלסטינים. אני לא כל כך יכול להגיד בוודאות, וכשהם התחילו לעבוד בוודיות שעולות לכיוון סוסיא אז שם ממש התחילו לרדת ולקלל ולעשות כאילו בלגאן המתנחלים של "תראה זה פה זה שם". ואני עמדתי שם בתור חייל בודד כי השאר, אמרתי, היו בצד אחר של השלוחה, וזהו. כאילו גם אתה לא מרגיש כל כך טעם לעמוד ולצעוק ולבקש, אלא רק בעצם הנוכחות שאתה עומד שמה עם האפוד והנשק והשכפ"ץ, אז אתה אומר לפחות הנוכחות תרתיע אולי את שני הצדדים אז אני מנסה לעמוד, להיות בולט ובאמת לחכות שיגיעו עוד כוחות כמה שיותר מהר. ובאמת, בשלב הזה מתחילים להגיע, מתחיל להגיע הג'יפ של המ"פ שהוא גם כוח שמסתובב בשטח. הוא כן מוקפץ מהר, והגיעה כיתת כוננות שהקפיצו אותם. הוציאו את האנשים מהמיטות. מהבסיס שלנו. כיתת כוננות עם עוד קצין ועוד איזה 10 חיילים כמה שזה בדיוק, ובעקבות זה מתחילים להגיע לא יודע משטרה, ג'יפ מג"ד, התחילו להגיע הכוחות כי כבר התחילו להצטבר כמה עשרות של אנשים מכל כיוון והמרחקים מצטמצמים והרוחות מתלהטות וכשאני עומד שם אז אני רואה שמהצד השמאלי של השלוחה מאיפה שקודם שהיו קודם הקצין שלי והצעקות והזה, פתאום קבוצה של 8-9 מתנחלים שאני, איך שראיתי ממרחק של... מרחק לא יודע להגיד 100 מ', 150 מ' כלומר היה מרחק, לא יכולתי לזהות נגיד בפרצופים, אבל מהדמות הכללית ראיתי שזה המתנחלים היותר מבוגרים, לא בני נוער, לא מהישיבה, אלא אנשים שהייתי ממקם מבחינת הגיל 25-30, סדר גודל כזה.

לא זיהית אף אחד?

לא. זיהיתי את *** (אחד המתנחלים שהעד התייחס אליו קודם), כי הוא

עלה אחריהם מיד. היו שמונה והוא עלה. או שבעה והוא עלה שמיני. או משהו כזה. הם פשוט עזבו את הוואדי ואת נקודת החיכוך עם הפלסטינים ועלו למעלה לשלוחה לחירבה. למאהל. זה לא חירבה. למאהל כן. ואז אני מייד התקשרתי ואמרתי לחמ"ל שישלחו לשם כח כי זה נראה כאילו הם שם לא יודע מה לשרוף את המאהל, הולך להיות פה משהו. ואני צופה בזה אני חושב שמצד אחד של הוואדי לצד שני זה אולי 300 מ' מרחק, קצת חסר אונים וראיתי שהם עומדים שם בעצבים ממש בלב של המאהל ולא ראיתי, אבל כנראה יצא מישהו מאחד האוהלים והם תפסו אותו והתחילו לתת לו מכות מכות. כאילו הוא ישר שכב על הרצפה. ראיתי שהם מורידים עליו מכות בעיטות כמו לינץ' קטן. והתחילו צרחות מהמאהל של אנשים כנראה שהיו שם באוהלים, צרחות מטורפות. וברגע שהתחילו הצרחות אז גם התחילו כל מיני פלסטינים שהיו שם בוואדי ופעילי שלום וכל מיני כאלה מיד לעלות לכיוון המאהל ואז גם המתנחלים ישר. זה כל הסיפור, היה סיפור של דקה שתיים של המכות והזה והם ברחו.

המתנחלים?

ראיתי קבוצה מהם המתנחלים שירדה בוואדי, כאילו ירדה בשלוחה לכיוון הוואדי, חזרה כאילו יותר לכיוון ההתנחלות ולפי מה שהבנתי שניים ברחו לכיוון האתר הארכיאולוגי וג'יפ שהגיע תפס אותם. ואני לא יודע אם זה היה ג'יפ של משטרה או של צה"ל.

ואתה יודע מי השתתף בתקיפה? * היה חלק מהתקיפה?**

*** היה בחבורה ההיא. שהייתה למעלה. אני לא יכול לתאר לעצמי, אמנם אני לא יכול להגיד שמ-300 מ' לא יודע כמה מטרים 300 מ' נגיד. אני יכול להגיד בוודאות שאני ראיתי אותו בועט אבל מאחר וכל החבורה הייתה מקובצת סביב איזה ערבי ששכב שם וכולם נתנו מכות וגם ראיתי את רמת הטירוף והעצבים של *** עוד לפני כן, אני לא יכול לתאר לעצמי שהוא עמד וחייטט באף, ואני גם אמרתי את כל התיאור הזה כולל כל מה שאמרתי לך כולל השם שלו והכל לשוטר שבא לתחקר אותי איזה יום יומיים אחרי זה. חוקר של משטרת חברון. הוא כתב איזה 3-4 עמודים. זה לקח איזה שעה. הוא אמר שהוא יביא תצלומי וידאו, נראה לי, שכנראה שהפעילי שלום צילמו ויראה לי כדי שאני אנסה לזהות אנשים. אני אמרתי לו שאחרי יומיים אני כבר גומר את המילואים והוא לא תפס אותי ביומיים האלה. הוא לא הגיע אלי בסוף.

אז הוא לא הגיע אליך עד היום ויכול להיות שהוא לא זיהה...

אני לא יודע איך זה נמשך.

עדות מס' 36

היו נכנסים לבית, עושים סתם, זה הפגנת נוכחות... בפועל אתה פשוט מתעלל באוכלוסייה

יחידה: מודיעין שדה דרגה: סגן שנה: 2004-2006

היינו עושים משימות של... היינו מצטרפים לאיזה פלוגת חי"ר או מארגנים להם איזה צוות כזה, הם היו נכנסים לבית, עושים סתם, זה הפגנת נוכחות, אוקיי? כדי למשוך, זה משימה שיש בה כאילו סוג של היגיון אבל בפועל אתה פשוט מתעלל באוכלוסייה. אתה מגיע, הרעיון היה כזה: הצוות של החי"ר משתלט על איזשהו בית, אנחנו משתלטים בצורה חשאית שאף אחד לא יודע, אוקיי? בית שנמצא ממול. זאת אומרת אותו רחוב, אחד פה, אחד כאן. הם עושים רעש ובלגאן, שיהיה הפגנה. באמת שרפו שם צמיגים על הבית.

החיילים?

לא, הפלסטינים, כי הם השתלטו על הבית בצורה הפגנתית, זאת אומרת שמו דגלים, עשו רעש, רימוני הלם. זה היה המשימה שלהם. ואנחנו היינו ממול בצורה חשאית. זה היה בשעות היום. באנו בלילה וכל האקשן היה ביום. והרעיון היה שאולי יגיע איזשהו חמוש לאזור ואז אנחנו מהבית שלנו נצליח להוריד אותו, כי אנחנו חשאיים, כי אנחנו מזווית אחרת. בפועל לא הגיע חמוש, בסדר, אוקיי, והבית שלהם נהרס. צמיגים נשרפו על הבית. בית תמים, סתם בית מהמפה, שהשב"כ בדק אותו שאין שם, שזה באמת אוכלוסייה תמימה, זה מה שהם בודקים. והרסו להם את הבית. החלונות נשברו, זרקו אבנים לתוך הבית. זהו, הבית שלהם נהרס.

איפה המשפחה היתה?

נראה לי הם גירשו אותה. זה היה ביטא. אז אתה מבין כאילו? החשיבה בהתחלה, כשאתה יושב עם המפה עם המח"ט, אז זה נראה מאוד כן, יפה, אתה תשתלט על הבית הזה בהפגנת נוכחות, אתה תהיה מוסתר, ויבוא חמוש והכל טוב ויפה. אבל בשטח הרסת בית של המשפחה ויצאת, זהו. מה, וזה קורה כל יום, כל הזמן.

עדות מס' 37

יריתי פצצת תאורה וזה שרף שדה

יחידה: נח"ל דרגה: סמ"ר שנה: 2001

בדרום הר חברון עשינו תרגולים ופעם אחת היה מקרה, רק בדיעבד הבנתי כמה זה היה רע. תרגול ירי על מקום. כל כוח שמגיע מתרגלים מה עושים.

מקרים ותגובות?

כן. מה שקרה, פעם אחת בא כוח ואמר שהם עושים על רטוב אבל ב-60 מעלות. כל הגזרה הורעשה לכיוון מזרח, של כפרים פלסטינים. אפילו התקשרו אלינו מהאוגדה לשאול אם תוקפים אותנו. לאף אחד לא היה אכפת שזה היה מעל בתים. לא יודע אם נפגע מישהו כי לא קיבלנו דיווחים, אבל פעם אחת עשינו תרגול כזה, במקרה ספציפי אפילו הייתי אני ויריתי פצצת תאורה וזה שרף שדה ואני חושב שזה היה שדה בר, אבל לא הביאו מישהו לכבות את זה, הפלסטינים היו צריכים לכבות בעצמם בשטח שלהם.

עדות מס' 38

היה לי חייל, הוא היה מוריד לפלסטינים כאפות

יחידה: לביא דרגה: סמ"ר שנה: 2003-2004

הדברים הרגילים, היומיומיים, ההשפלות בשמעה, הכאפות שחיילים הורידו לפלסטינים בספורים, זה משהו שאני אפילו לא יכול לתאר. זה אפילו היה קורה כשהייתי מפקד נגיד, שהיה לי חייל שהיה קשה לי לשלוט עליו. הוא היה מוריד לפלסטינים כאפות עוד לפני שהייתי מספיק לצרוח עליו. היה פעם אחת שהגעתי עם חיילים להגיש עדות - לא להגיש עדות, להעביר עצורים מהחטיבה לבית משפט ברמאללה שם, במחנה עופר.

רחוק.

כן, סינג'ור. לא היינו קשורים אבל היה אז שלחו אותנו. ואמרתי לחיילים:

"אל תרביצו לפלסטינים הכפותים. גם אל תהיו מטומטמים, כי הם הולכים עכשיו לבית משפט, הם יגידו את זה לשופט, את מה שאתם תעשו להם". ואותו חייל שתמיד היה מוריד את הכאפות היה מאחורה, וכנראה שהם כן הרביצו לפלסטינים האלה. אז הגענו למחנה עופר וכמובן שאחד מהעצורים אמר שהרביצו לו, ותיאר את איך שהבן אדם שהרביץ לו נשמע. זה היה ברור לי שהוא עשה את זה, זה היה ברור לי חד משמעית. והשופטת הסתובבה אלי ושאלה אותי מה, אם אני החייל שהביא אותם. אמרתי כן, אבל אני הייתי מקדימה, אבל אין לי שום ספק שהחיילים לא עשו שום דבר, אבל שאני לא יודע.

עדות מס' 39

להפגין נוכחות, להראות להם מי הצד החזק פה

יחידה: לביא דרגה: סמ"ר שנה: 2002

איך מייצרים הפס"ד (הפרת סדר)?

אני חושב שעצם הנוכחות שלנו. היינו נכנסים, היינו כורזים. היה לדוגמה מקומות, אחרי כל פעם שהיתה עוברת שם הספארי (משאית צבאית ממוגנת) אז היא היתה מתחילה לחטוף אבנים. אז איך שהיא היתה חוטפת את האבן הראשונה, היינו יוצאים וישר מתחילים לירות. בדרך כלל היה ספארי שהוא היה עובר. אתה יודע, כל השטויות האלה של ההפגנת נוכחות, כשאתה נכנס לתוך כפר פלסטיני שבתכל"ס לא עושה שום דבר, כמו סמוע, והולך להם בפנים. היה באמת פעם אחת שנכנסנו לסמוע באמת להפגנת נוכחות. נראה לי זה היה סמוע. נכנסנו, נכנסים, יורדים מהזה, צורחים, איזה אחד שהיה איתי, נכנסים לחנויות: "תסגור את החנות, תסגור את החנות". חבר שלי הפיל כזה מדף של, אתה יודע, עמוס סחורה. מלא אנשים עשו את זה. אתה יודע, הופכים להם איזה משהו בחנות כדי ליצור כזה מצב של לחץ וכאוס. כולם מהר-מהר-מהר סוגרים את הזה. עומד שם, מתחיל להסתובב, בנקודה מסוימת הילדים מתחילים לזרוק עליך אבנים. באותה פעם, דווקא הפעם הזאת, לא קיבלנו אישור לירות שום דבר. אז זה סתם היה הם זורקים, איזה ילד זורק אבן, כולם רצים אחריו, וזהו בערך.

זה היתה הפגנת נוכחות?

כן, זה לדוגמה היתה הפגנת נוכחות. הרבה פעמים עושים את זה. גם אותה היתקלות בצומת הכבשים שבה נהרגו השלושה חבר'ה האלה (העד מתייחס לארוע בצומת הכבשים מינואר 2003 בו נפתחה אש אל עבר כוח של גדוד לביא שערך סיור רגלי במקום. שלושה מחיילי הגדוד נהרגו), זה היה הפגנת נוכחות. הם צעדו מכביש 60 לתוך יטא, וחוליה שככל הנראה התכוונה לירות על כביש 60, קלטה אותם וכנסים לתוך יטא וארבה להם והרגה אותם. אבל היינו עושים את זה הרבה גם ביטא, גם באמת באזור של צומת הכבשים.

מה היה הרציונל סביב זה? מה אמרת לעצמך? הרי זה בריונות.

קיבלתי את התיאוריה שאי אפשר כל הזמן להיות במגננה, ושהדברים האלה מייצרים מודיעין, ושכשאתה נכנס לתוך כפר - כמו כשהיינו עושים אלמנות קש נגיד. נכנסים לתוך כפר, נכנסים לבית מיושב ומחכים לחמושים. אז אתה אומר, אתה נמצא בתוך השטח שלהם, מגיע מישהו עם נשק, אתה תהרוג אותנו. זה היה הרציונל.

ומה זה היה הפגנת נוכחות?

לא יודע. כשמו כן הוא, להפגין נוכחות, להראות להם מי הצד החזק פה, אני יודע. זה לא נקרא הפגנת נוכחות. הפגנת נוכחות זה מושג שגם כשאני הייתי שם הוא כבר היה, אתה יודע, לא קורקטי כאילו.

זה בגלל המקרה של צומת הכבשים.

לא. יכול להיות שזה באמת משהו שנוצר רק אחר כך.

אבל לפני זה השתמשו בו?

גם אחרי זה השתמשו בו.

הפגנת נוכחות - ידעת למה אתה הולך.

זה תודרך כסיור שגרתי בתוך שטח מיושב ופחות, אתה פחות מתעסק בזה. מה היתה המטרה? המטרה היא תמיד, היא זהה בכל תדריך. המטרה זה גדוד לביא יאתר, יסכל וימנע פח"ע (פעילות חבלנית עויינת). זה המטרה, זה מה שאומרים לנו.

ודרכי הפעולה? לסגור חנויות, אתה צריך לתכנן את זה מראש. זה פקודה.

זרמו עם זה. הראשון שעשה את זה, עוד איזה כמה עשו את זה, וזהו. אני לא זוכר אפילו מה היתה, איך הגענו בכלל לכפר הזה, מה עשינו שם. אולי היינו בסיוור בחוץ. אני לא יודע, אני לא זוכר. זאת היתה הפעולה, אבל שוב, זאת היתה פעם יחידה שאני זוכר שנכנסנו וממש אנשים הפכו מדפים.

ואיך נראו הפעמים הבאות שיצאתם לפעולות כאלה?

אני לא יודע, לא יצאתי לדבר, שוב, זה לא היה פעולה שיצאנו לשמה, לא

נשלחנו לעשות את זה. זה היה חלק ממשהו, אולי אפילו היינו הסיור, הגל"ב (ג'יפ סיור) פשוט שעשה את זה. לא, לא היינו הגל"ב, היינו עם אביר (רכב שטח) או משהו כזה. לא יודע מה היתה המשימה לשמה הגענו לשם מלכתחילה, אבל זה לא משהו שעשינו כמשימה. אף פעם לא נשלחנו, חוץ מבאמת בפעם הזאת ששלחו אותנו לסגור את הרחוב וחצי הזה ביטא. אולי היו עוד פעמים כאלה, אבל אני כבר לא זוכר שעשינו דברים כאלה.

עדות מס' 40

יש פיגוע אז חוסמים את הציר לחודש

יחידה: לביא דרגה: סגן שנה: 2005

כמה זמן כביש חסום לתנועה של פלסטינים?

זה יכול להיות תקופות של חודש גם לפעמים. לא רוצה שתם להגיד מספרים, אבל זה יכול להיות הרבה זמן. יש פיגוע אז חוסמים את הציר לחודש. אני יכול לספר לך, אני לא זוכר מה היה הסיפור שם... זה אותו סיפור, בסדר, זה מסתדר לי גם כרונולוגית. זה היה כשהתחלתי להיות מ"מ, כשהגעתי להיות מ"מ בקו, עליתי עם החיילים שלי לקו. פעם ראשונה שאני מ"מ בקו אחד. זה היה קו עתניאל, דרום הר חברון. שבוע לפני שכל הפלוגה עלתה לקו אני עליתי לשם לאיזשהי חפיפה. באותו יום היה פיגוע בבית חגי, היה ירי של פלסטיני מרכב. פיגוע שירו בו, ירו בעצם מרכב חולף, ירי מרכב חולף לכיוון טרמפיסטים. נהרגו שם שני ילדים בני 17 שעמדו בטרמפיאדה, לא הצליחו לתפוס את הרכב הזה. וכתוצאה מזה עשו בעצם, אמרו: סבבה, רכבים פלסטינים אסור להם לעלות, רכבים עם לוחית ירוקה או לבנה, אסור להם לעלות על הציר וזה יהיה ציר שהוא לתנועת ישראלים בלבד.

ואז מתחילות החסימות מכל הכפריים?

כן. ואז מה שקורה זה בעצם מגיעים שופלים וכאלה ואתה חוסם את, יש כל מיני דרכי עפר כאלה שמובילות מכל הכפריים הקטנים לתוך הציר, חסמו אותם. ואז המטרה שלך בעצם זה אתה מוציא הרבה מאוד צ'קפוסטים שאמורים למנוע מאנשים לעלות על הציר. אבל זה קרה בעוד כמה מקרים, שהם שמו מטענים על הציר, כל מיני דברים כאלה. עכשיו, זה ציר שהוא צפון-דרום, זה ציר שנחשב על ידי הצבא לציר הכרחי בשטחים. זאת אומרת, זה ציר שאם לא יהיה בו תנועה של ישראלים, שאם ישראלים יחשבו שהם

לא יכולים לעשות בו תנועה על בסיס יומי אז בעצם המטרה של הצבא למעשה נכשלה, וזה לקיים אורח חיים תקין.

ואז יום אחד פשוט פותחים?

כן, פשוט מחליטים. עושים איזשהו, יש תקופה של רגיעה, אין ניסיון פיגוע, יש ירידה של ההתרעות של השב"כ, ואז הם פותחים את הציר. בעיקרון את השאלה הזאת אולי כדאי שתפנה לסמכות יותר גבוהה ממני, משהו ברמה של מג"ד. מג"דים בעיקרון מכירים את הנהלים האלה בצורה יותר טובה. אני באותו זמן הייתי מ"מ אז יותר הגיע אלי, זאת אומרת היה דברים אחרים שהיו יותר קריטיים מבחינתי באותו זמן. אבל כן, אני מניח שכל מג"ד יכול לענות לך על השאלה הזאת בצורה של עובדות נטו. היו עוד כמה פעמים שהציר היה חסום. כל פעם שהיה מטענים על הציר, כל פעם שהיה בעצם סיבה ביטחונית שהיה צריך לחסום בגללה את הציר. כל פעם שעשו, כל פעם שהם כאילו ניסו לפגוע בציר או במי שעובר על הציר. זה פר החלטה של, בדרך כלל פחות מחודש. חודש זה הכי ארוך שאני זוכר. זה היה בערך חודש. גם, אני מניח שזה היה חודש, אני לא יודע בדיוק כמה. בעיקרון זה בדרך כלל כמה ימים, שבוע-שבועיים, משהו כזה. אבל כן, זה קורה הרבה בגזרה הזאת. לפחות בתקופה הזאת של קיץ 2005 זה קרה הרבה.

עדות מס' 41

החרמנו לאיזה שעתיים את השופל ואתו עשינו את החסימות

יחידה: צנחנים דרגה: סמ"ר שנה: 2001

כשאתה עושה חסימה, אז יום אחרי זה החסימה פתוחה. גם להם יש שופלים. אז אני זוכר שאת חבר שלי ואותי זה נורא הכעיס שפותחים את החסימות. אני עובר ואני עושה חסימות וקיבינימט, יום אחרי זה, ושעות עבדתי על החסימות האלה. מה שעשינו, פעם אחת היינו בסיוור עם הגל"ב (ג'יפ סיוור), אז פתאום ראינו שופל JCB כזה, ועצרנו ואמרנו: טוב, עכשיו אתה בא איתנו לעשות עבודות. אני לא יודע לאן הוא היה בדרך, אבל החרמנו לאיזה שעתיים את ה-JCB ואיתו עשינו את החסימות.

החרמתם שופל של פלסטיני?

עם הפלסטיני בתוכו, ואמרנו לו: עכשיו אתה חוסם את כל הצירים האלה. הלכנו, עשינו את כל החסימות, הכל מחדש, עיכבנו אותו לאיזה שעתיים-שלוש ככה, לא יודע כמה זמן זה היה. זה היה רעיון של חבר שלי, ואני גם הלכתי עם זה. סתם, מתוך נטו שעמום.

מי היה המפקד שם, אתה?

כן.

עדות מס' 42

אין לך סמכות כלפי המתנחלים בסופו של דבר

יחידה: לביא דרגה: סמ"ר שנה: 2004

פעם אחת ליד סוסיא ראיתי, הגענו לשם באמת בגלל עימות בין רועי צאן למתנחלים, ראיתי את המתנחלים של סוסיא מפוצצים מכות את הפלסטינים. ואנחנו ניסינו למנוע את זה אבל לא היה אפשר, לא עניין אותם בכלל. (...) אנחנו כמו ילדים קטנים רצים ביניהם, מנסים לעצור את המתנחלים, וכל פעם איזה מתנחל, אתה יודע, עוקף אותי מימין: "אתה לא רואה שאולי יש לו חגורת נפץ?" פאח, מעיף איזה זקן פלסטיני על הרצפה. עוקף אותי מימין, בחור גדול, בסופו של דבר בן אדם פיזית הרבה יותר חזק ממני שאני לא יכול באמת להפעיל נגדו כוח בשום צורה, גם כי אני לא יכול וגם כי אסור לי.

איפה זה היה, ליד סוסיא היישוב היהודי?

כן, אבל זה היה ליד סוסיא, זה לא היה בתוך סוסיא. יצאנו מהיישוב ועלינו עם ההאמר (רכב שטח), היינו צריכים לנסוע על הגבעות. הם הגיעו לשם ברגל, גם המתנחלים וגם הפלסטינים. זה היה חצי הדרך בין משהו שנראה כמו חירבה לסוסיא. אני לא יודע של מי האדמות שם.

כמה פלסטינים היו שם וכמה מתנחלים?

ארבעה-חמישה, שאחד מהם זה זקן, אחד זה נראה לי הבן שלו, איזה אישה זקנה שצורחת, זהו בערך. והמתנחלים זה איזה ארבעה מתנחלים, נערי גבעות כאלה עם אתה יודע, כיפה כזאת, אבל היו מפחידיים כאלה.

איך אתה יכול לעצור אותם?

אני לא יכול לעצור אותם.

אתה עוצר אנשים, מחרים להם טרקטורים.

אבל אלה פלסטינים, לא יעיזו. אין לך סמכות כלפי המתנחלים בסופו של דבר, זה העניין. אתה לא, אתה מנסה להפריד ואז מגיע עוד איזה ג'יפ עם קצינים ובסופו של דבר העניינים נרגעים, אבל תכל'ס, אם הוא עושה משהו? אין שום דבר שאתה יכול לעשות.

זה כמו מכות בפאב בראשון לציון?

כן, בדיוק אותו דבר. אתה יכול לנסות להפריד ולנסות לא להיפגע. כל דבר שתעשה מעבר לזה, אתה לא יודע כבר מה יהיה. אתה לא יודע אם יגבו אותך, אתה לא יודע אם אתה תחטוף. אתה לא יודע.

ועל סטירות וכאפות?

מי שומע על זה בכלל? מתנחל יגיש עליך תלונה במשטרה. פלסטיני מקסימום יגיש עליך תלונה ב-DCO (מנהלת תיאום וקישור). ה-DCO חצי מהזמן היה להם בעיה להגיע לזה כי זה היה בתוך החטיבה, זה היה בהר מנוח. לא תמיד היתה שם, רוב הזמן לא היתה שם קבלת קהל. הרבה פעמים היינו נותנים להם, כל פעם היינו עושים איזה בידוק של תעודת זהות של מישהו ואז היו אומרים לנו: הוא צריך להגיע לקפטן *** בהר מנוח בתאריך כזה וכזה. והבן אדם אומר לי: הלכתי לשם כבר בשתי הפעמים האחרונות שאמרו לי והוא בכלל לא היה שם. סתם מטרטרים את הבן אדם להגיע. ה-DCO חצי מהזמן לא היה. לא יודע, אבל שוב, לי לא היתה שום אינטראקציה. אולי אני טועה לחלוטין. אני שמעתי את זה בעיקר מהפלסטינים וממה שאני ראיתי כשהייתי הולך לחטיבה.

עדות מס' 43

בית הכנסת היה שלהם אבל אנחנו היינו חתומים עליו

יחידה: נח"ל דרגה: סמ"ר שנה: 2001

... נגוהות זה גבעה עם קרוואנים, זה ההתנחלות עצמה לפני שהייתה בנייה ואז התחילו לבנות תשתית לבנייה.

היו עשרה קרוואנים מקסימום, משפחות צעירות בלי הרבה ילדים, 30-40 איש. התחברנו עם חלקם.

מבנה בית הכנסת היה קרוואן?

הכול היה סוג של מבנה נייד, לא היו מבני בטון. לא היו התנגשויות איתם. הם לא היו הרבה. רק כשהם התלוננו עלינו שאנחנו לא שומרים עליהם מספיק טוב או משהו כזה למח"ט או למג"ד שלנו וזה עצבן אותנו. הם לא רצו גדר אבל הם אמרו שאנחנו לא שומרים טוב. אבל לא היו התנגשויות כי לא היה טעם. עשינו חגים ביחד מדי פעם.

אתה יכול לתאר לי את המקום?

הדבר העיקרי שמתנחלים משתמשים מהצבא זה חשמל. היה לנו גנראטור. הוא היה נופל מדי פעם...

כמה חשמל הוא מספק?

לא יודע, אבל הוא סיפק לכל הבסיס.

כמה חיילים הייתם?

בערך 20, בלי המילואימניקים והם היו עוד 15, משהו כזה. לא זוכר. הם השתמשו בחשמל, מגדל מים.

של הצבא?

השתמשנו באותו מגדל, אבל זה כמו בית כנסת - הצבא הביא את זה לראשונה. זו התנחלות שהאידיאולוגיה שלה צבאית ולכן הרבה דברים היה במשותף. הם גם נעזרו בנו בליוויים כדי לצאת.

חדר אוכל יש לכם?

כן, חדר אוכל ומטבח שלנו. להם יש את הקרוואנים שלהם.

הם לא נכנסים לחדר האוכל שלכם?

לא.

מועדון יש לכם?

כן, הם לא נכנסו לשטח שלנו, זה לא עניין אותם.

של מי בית הכנסת?

שלהם, הכול היה קרוב וקטן, לא היה יותר מ-500 מטרים מהקצה שלנו לקצה שלהם. בית הכנסת היה שלהם אבל אנחנו היינו חתומים עליו.

גנראטור שלכם?

כן, והם משתמשים. אבל אולי אני טועה. היו שני גנרטורים... אחד נשרף. היה אחד שלהם בעצם, אבל הדלק היה שלנו, הצבא הביא את הדלק גם להם. היו שני גנראטורים שסיפקו לכולם אבל הדלק של הצבא. אחד היה צבאי והשני לא זוכר.

הצבאי הוא זה שנשרף?

לא, שלהם נשרף.

בשלב מסוים החליפו את הגנראטור שנשרף?

כן, אני חושב. הדלק הגיע במכוניות צבאיות.

אספקה קבועה?

כן, כל פעם שנגמר, התקשרתי בתור מפקד והזמנתי. הייתה מגיעה מכלית אחת למלא דלק, הגנראטורים – לא זוכר אם היו מופרדים בגלל שהיה צריך חשמל אחד לנו ואחד ליישוב. אני כן זוכר שאם הם נופלים – גם חיילים וגם מתנחלים באים לבדוק מה קרה.

עדות מס' 44

הילד הזה המשיך לרקוד אז הוא דפק לו כדור גומי בבטן

יחידה: לביא דרגה: סמ"ר שנה: 2002

כשהיינו במסלול אז היה איזשהו שלב ששלחו אותנו לעשות עוצר ביטא. עכשיו יטא זה כבר של נראה לי איזה 100 אלף איש.

זה חתיכת כבר.

כן. או 70 אלף איש. ואותנו שלחו ממש מעט אנשים. עכשיו, האופן שעשינו את זה, זה דבר ראשון שנכנסנו עם רכבים, וכורזים להם: ממנוע א-תג'וול, רוח אל בית, ממנוע א-תג'וול (ההודעה שצה"ל נוהג לכרוז לסגור את החנויות ולחזור הביתה בערבית בזמן עוצר). בסוף התמקמנו באיזשהו מקום, אני חושב שסגרנו משהו כמו רחוב וחצי, זה היה לוגיסטית מה שהיינו מסוגלים לסגור, וזה היה העוצר ביטא. עכשיו, ברחוב וחצי הזה באמת היה, סגרנו אותו לחלוטין, אף אחד לא יכול היה לצאת מהבתים, והיה זריקות אבנים. עכשיו אנחנו, פעם ראשונה שקיבלנו, שהיינו באיזשהו מצב של, זה היה בשלב מאוד מוקדם שעלינו לקו, והיה עלינו זריקות אבנים. בעיקר ילדים. אנחנו ירינו כמויות אדירות של גומי ושל רנו"גים (אמצעי לפיזור הפגנות) ושל זה. היה פעם אחת שאחד מהמפקדים אצלנו הלך והוא ראה איזה ילד רוקד, מנופף לו מאיזה גג, והוא כיוון את הנשק על הילד. בדרך כלל הילדים בורחים, הילד הזה המשיך לרקוד. אז הוא דפק לו כדור גומי בבטן. ואז הילד נפל, ואז הם עומדים שם והם מחכים שהילד יקום ואז הוא אומר: "וואי, וואי,

אני מקווה שלא הרגתי אותו". בנקודה מסוימת הם ראו את הילד, לא יודע, קם והולך משם שפוף או משהו כזה. אבל טוב, תכל'ס אני מנסה להיזכר בהיי-לייטס של השבוע וחצי הזה, כי זה באמת היה שבוע וחצי של כאילו מטווח.

מה זאת אומרת? שבוע וחצי של הפגנות והפרות סדר?

כן, אבל זה לא באמת היה הפרות סדר, זה די, לא זוכר רגע אחד שהרגשתי מאוים, שהאבנים באמת היו קרובות. זה היה ילדים וזה היה מרחוק. אבל אנחנו ירינו. גם רנ"גים, גם גז מדמיע, גם גומי, ולא כיוונו, אני לא יודע אם מישהו כיוון באמת. בלי לפגוע. לא פגעו בהרבה, זה היה בעיקר רחוק. בסופו של דבר ילדים שנמצאים רחוק, אז אמנם האבנים לא מגיעות אבל גם אתה לא מגיע אף פעם עם הגומי. זה היה השבוע וחצי של ההפס"דים (הפרות סדר). שוב, באמת, אמרתי לך, רוב האירועים, מדובר באירועים נורא נקודתיים כי רוב השירות שלי הועבר בסיוורים היקפיים, שבעיקר מה שאני עושה זה אוכל בזה של שני (התנחלות בגזרה) ונוסע על הסיור ומציק לפלסטינים, בודק להם תעודות זהות, ומדי פעם נוסע לעשות מעצרים.

אז למה דווקא בשבוע וחצי הזה יש הפגנות?

כי היינו בתוך הכפר, היינו בתוך יטא.

שבוע וחצי?

כן, אפילו יותר, הגדוד היה שלושה שבועות. אנחנו התחלפנו עם הקבוצה השנייה. זה היה אחרי איזה פיגוע ירי והטענה שאמרו לנו, שהמטרה של העוצר הזה רק על האזור הזה, זה כדי לייצר מודיעין. עכשיו באיזשהו שלב היינו שם וכבר באמת לא הבנו מה קורה, למה אנחנו שם. באיזשהו שלב הגיע האוגדנר (מפקד האוגדה), אני זוכר שהוא הגיע, הוא ישב חמש דקות על המפות עם המג"ד ונגמר העוצר. ישב, הסתכלו על המפות, ונסענו משם. אבל שלושה שבועות היינו שם ככה.

עדות מס' 45

הבן אדם התעופף מהג'יפ והתגלגל כאילו הוא איזה גופה

יחידה: לביא דרגה: סמ"ר שנה: 2003

היה לי רק קטע במסייעת עם *** שהוא קשר, הוא תפס איזה, היה פלסטיני

בן איזה 17, פתח את הדלתות האחוריות של הג'יפ .

מי? הפלסטיני?

לא, הנהג של הג'יפ העמיד, הושיב אותו על הברכיים, ראשון - ארבע על ארבע, דלתות פתוחות מאחורה, פלנלית, אזיקון, פול גז בראשון. הבן אדם פשוט התעופף מהג'יפ והתגלגל כאילו הוא איזה גופה. פשוט התגלגל, אתה יודע, הוא לא נהרג. אני הוצאתי לו את הפלנלית ואת האזיקון והוא קצת נפצע בראש. הוא צרח, הוא די, הוא ברח חזרה לכפר.

למה עשו לו את זה?

הוא לא עשה כלום.

איפה זה היה?

זה היה בכניסה לדהריה. הוא ידע שאני לא זה אז הוא כאילו אמר לי, הוא רצה להשאיר אותי גם בבסיס, בעתניאל, בסוף הוא לא השאיר אותי בבסיס, השאיר אותי ברכב. הביא את הבן אדם לאוטו, קשר לו. אחרי שהוא היה קשור וזה, אני יושב באוטו, פתאום אני קולט את הבן אדם מאחורה. נכנס לאוטו, דופק גז, נוסע. אחרי שהוא עצר ירדתי מהאוטו, הסתכלתי לראות, ראיתי הבן אדם כולו כזה שם. אז הוצאתי לו את האזיקון, את הפלנלית. האמת שלא אמרתי כלום וזה היה טעות שאני מצטער עליה עד עכשיו. הייתי חייב להגיד, הוא היה הורג אותנו. אבל זה בן אדם, אחד הדברים הרעים שיצא לי להיתקל בהם. הוא לא בן אדם בכלל.

עדות מס' 46

משאיות פלסטיניות שהובילו סלעים, הכריחו אותם להוריד את זה לחסימות

יחידה: לביא דרגה: סמ"ר שנה: 2002-2003

היינו, כשכבר הייתי חייל ב(פלוגה) מסייעת, עוד לפני שיצאתי לקורס מ"כים, אז שמו אותנו בפילבוקס ליד איך קוראים למקום הזה? *** קראו לזה. לא זוכר כבר איפה זה היה, אבל בצד המזרחי שם של יטא איפשהו. והפילבוקס הזה, הוא היה צופה על הכניסה לכפר ממול, ובתכל'ס לא עושה כלום. והיה איזה סיפור ששמו להם כזאת סוללת אבנים כדי שהם לא יוכלו מהכביש להיכנס עם הטרקטורים לתוך הכפר, ומדי פעם הם היו פורצים

את החסימות האלה. אז הרבה פעמים כשנגיד היינו בפילבוקס או כשהיינו בסיוור אז היה לנו, אני יודע שמפקדים אחרים היו עושים את זה, אבל המפקד שלי שהיום הוא המ"פ של המסייעת שם, היה המ"פ של המסייעת, אז הוא היה מכריח תמיד, תופס רכב פלסטיני, מוריד את הנוסעים ומכריח אותם להרים סלעים ולסדר בחזרה את החסימות האלה.

הם קשורים לזה?

לא.

סתם ענישה?

כן. הוא ראה בזה, אני מאוד התנגדתי לזה, כן, שוב, אבל הוא היה מפקד, אני הייתי חייל, והוא היה אומר להם מה לעשות. אני לא הייתי יכול להגיד להם: תשמעו, אל תעשו את זה. הרבה פעמים הכריחו משאיות ערביות, משאיות פלסטיניות שהובילו סלעים, סלעי גיר ענקיים כאלה, אתה יודע, כל סלע כזה לדעתי אלפי או עשרות אלפי שקלים, הכריחו אותם נגיד להוריד את זה לחסימות, לחסום חסימות. אמרו להם: פרצתם, גם אם זה לא הם שפרצו, פרצתם, אתם... לא אמרו להם כלום, פשוט אמרו להם לשפוך את הכל, נגיד משאית מלאה בחצץ או בחול, לשפוך את זה על מקום שהיתה בו חסימה שנפרצה.

עדות מס' 47

היו שולחים אותו להביא סוכריות וכל מיני

יחידה: לביא דרגה: סמ"ר שנה: 2002

אתה עולה לאדוריים, איך היה?

היה בסדר. היה לי קצת שוק של ההתחלה של הקו, לראות ערבים פעם ראשונה.

בן כמה היית?

בן כמה הייתי? 18 וחצי? 19, כמעט 19. התחילו ככה לתת לנו משימות, התחלנו להיכנס לעניינים. סיוורים, היה לנו מחסום, שמעה, היה לנו לעשות תגב"צ ב-123, בצומת. על ציר 60.

מה זה תגב"צ?

תגבור צירים. היינו צריכים לעמוד שלושה חיילים עם מפקד במקום שיש

שם תנועה של פלסטינים ומתנחלים, וכדי כאילו למנוע חיכוך ולשמור, האמת יותר על המתנחלים שעוברים שם ולהפיגין נוכחות, אז היינו צריכים ככה לעמוד שם ולבדוק ת"ז של אנשים. (...) ציר 60, לדעתי, חלק ממנו מותר לפלסטינים, ובחלק הזה היה מותר. בחלק גדול היה מותר. זה כן, זה מין הפרדה, בוא נגיד שזה הפרדה בין הגזרה הדרומית לצפונית. מי שהיה רוצה לעבור, היינו צריכים בגדול כל כמה אנשים שנראו לנו חשודים על פי החלטה של מפקד, שהיא הרבה פעמים שרירותית לגמרי - לבדוק. נשים היה אסור לבדוק. לפעמים בוא נגיד שהיינו בודקים נשים גם אם היה אסור, כי היה כל מיני...

פיזית? חיפוש?

לא, לא חיפוש. היה לבדוק להן ת"ז ולעכב, והיו כל מיני. בפועל, מה שהתחלנו עם מפקד, בגלל שהפלוגה היתה קטנה והסד"כ היה די מצומצם, התחילו לשלוח אותנו לבד. זה אומר ששלושה חיילים שנמצאים חודשיים בקו בקושי, הולכים לבד למקום הזה. (...) עכשיו, בהתחלה כששלחו את החיילים, השתדלו לתת לחייל שהוא יותר כאילו אחראי והיה יותר חייל טוב במסלול, לתת לו לפקד על החיילים האחרים, אבל בפלוגה כזאת, אז כמובן שזה תוך כמה שבועות התפרק העניין הזה. זה לא עבד. חיילים התחילו לעשות מה שהם רוצים שם, כן, בנקודת בידוק. ואני, היינו צריכים ללכת, בהתחלה הקפיצו אותנו לשם. אחרי כמובן כמה ימים, שבועות, לא היה כבר רכבים מספיק לגדוד, הגדוד היה חדש, עלה לקו בדיוק, לא היו מספיק רכבים, אמרו לנו ללכת ברגל. משמעה ללכת על הציר, שהולכים ברגל רבע שעה עד הנקודה. בדרך היה שם איזה בית נטוש. באחת הפעמים - שאנחנו היינו מחלקה אחת, התחלפנו עם מחלקה שתיים - באחת הפעמים, נכנסנו לבית הזה לבדוק מה יש שם וראינו שם כל מיני שקיות של אוכל וכל מיני בקבוקי קולה וכל מיני כאלה. ואז, כשחזרנו מהמשמרת לפלוגה, באנו, שאלנו מה זה הדבר הזה - את החיילים שכל הזמן התנגשנו איתם בחילוף. ואז הם סיפרו לנו שיש איזה ילד ערבי שהם שולחים אותו להביא מהחנות. היתה שם חנות והם היו שולחים אותו להביא.

חנות פלסטינית?

כן. היו שולחים אותו להביא סוכריות וכל מיני. היה להם משעמם. בהתחלה זה היה עם כסף, זה כמעט תמיד היה עם כסף, עד שזה הגיע - היו שם מחלקה, שתיים, שאצלנו היתה מחלקה די קיצונית עם אנשים די מטומטמים. היה איזה מקרה, אף אחד לא הציף את זה, אבל הם הלכו לחנות כי הילד לא בא או משהו כזה או שאני לא יודע. הם הלכו לחנות הזאת, כיוונו למוכר רובה לראש, אמרו לו: תרוקן - שוד כאילו - תרוקן את מה שיש לך לשקית. לקחו, וככה הם היו אוגרים את זה שם בבית הזה, ואז כשהיינו עוברים שם היינו

רואים פשוט. עכשיו, אף אחד לא אמר מילה. לפלוגה הם לא היו מעיזים להביא את הדברים. הקולה והסוכריות זה דברים שכתוב עליהם בערבית. אם אחד המפקדים או המ"פ היו רואים את זה, הם ידעו שזה לא, אז הם היו מחביאים את זה בבית. כמה פעמים הם עשו את זה? אני לא יודע. אני יודע שהיה שם הרבה אוכל. לא איזה מחסן ענק, אבל היה שם שקית. אני זוכר שהיה את השוד הזה, הגיעה לשם וואחד שקית של זה. אני לא מאמין שכולם ידעו, אבל ידעו. ידעו. נגיד ספציפית על השוד הזה ידעו. רוב החיילים ידעו. (...)

החבר'ה שעשו את הדבר הזה עם החנות, עשו דברים כאלה גם במחסומים?

אני לא יודע, במחסום לא הייתי איתם. אין לי מושג. אני מאמין שהאנשים האלה, אני יודע מה קרה איתם אחרי זה, עוד שנייה אני אגיד גם, בגלל זה אני בטוח שהיו איתם דברים, אני לא רוצה בכלל לדעת מה היה. (...) חוץ ממה שאמרתי קודם על זה שהם שלחו את הבחור ושהם גנבו ואני לא יודע עוד מה הם עשו, כי הם היו באמת אנשים מטומטמים. היו שם שלושה אנשים, שלושה, משהו הזוי, משהו רע. רוב האנשים בפלוגה הזאת היו בסדר. היו שם כמה נגע רע כאלה שבאמת... הקטע שלא פתחו את הפה. היום במבט לאחור אני מאוד, ברור שהייתי פותח את הפה ומעיף אותם קיבינימט.

עדות מס' 48

המפקדים, כולם: "במתנחלים לא נוגעים, לא משנה מה"

יחידה: לביא דרגה: סמ"ר שנה: 2006-2007

בסוסיא בעיקר זה הקטע עם המתנחלים. הייתי שם בתור סרט"פ סגן רב סמל פלוגתי. לא מזמן, לא כזה הרבה זמן. לפני ארבעה חודשים. אני כבר מכיר את הסיפורים משם. באים נגיד שמאלנים, מתנחלים לא נותנים לשמאלנים לעבור, אחרי שתי דקות מביאים צו שטח צבאי סגור, השמאלנים הולכים. נכון? זה תמיד ככה. יש לי חיילים שהיו בסיטואציה הזאת ואני פעם הגעתי עם החפ"ק, תפסתי חפ"ק בתור סרט"פ. אני לא יצאתי להרבה זה, סתם הייתי יושב עם החמ"ליסטים מדי פעם, הייתי יושב איתם, מריצים קצת צחוקים, אז הייתי שומע בקשר כל מיני שטויות. תשמע, אני יודע על

חוות מעון. איתם תמיד היה בלגאן, שהם היו יורדים, מרביצים לערבים שם.
שם תמיד סיפרו לנו שהם...

מי זה סיפרו?

יש לי חבר טוב שכל הזמן מספר לי משם סיפורים. הוא עוד מעט משתחרר...

מה הוא היה מספר לך מחוות מעון?

שתמיד יש איתם בלגאן. בדרך לבתי ספר, שהם הולכים, שהם מרביצים שם לערבים. אתה לא יודע כמה סיפורים, כמה הוא חפר לי על המקום הזה, כמה הוא שונא שם את המתנחלים.

הוא היה באותה תקופה כמוך, לפני ארבעה חודשים?

לא, הוא יש לו הרבה קטעים שם, לא יודע מה בדיוק. אז הוא כל פעם סיפר לי. נגיד יש קייטנות, לא יודע מה הקטע, שהערבים הולכים והילדים מחכים להם עם אבנים, זורקים עליהם והם צריכים כל פעם לבוא, אסור להם לגעת במתנחלים, רק בערבים.

זה מה שהוא אמר לך? שמי אמר להם שאסור?

זה פקודה מהצבא. אני גם, אני מכיר את הפקודות האלה.

איפה שמעת אותם?

אתה יודע כמה פעמים שמעתי את זה בצבא? אתה יודע כמה פעמים שמעתי את זה בחברון שאמרו לנו?

מי אמר?

כולם, המפקדים. כולם.

מ"פ? מג"ד?

כולם. זה ידוע, זה הגדרה ידועה. מ"פ. "במתנחלים לא נוגעים, לא משנה מה".

במי כן?

בערבים, זאת העבודה שלנו, ככה הוא אמר לנו.

ככה הוא היה אומר: ערבים זאת העבודה שלנו, מתנחלים לא?

כן.

באיזה סיטואציה הוא אמר את זה?

מלא סיטואציות. עכשיו בהפגנות השמאלניות, *** סיפר לי על זה ככה דברים. אני שמעתי על זה גם, כשהייתי בחברון, אתה יודע כמה פעמים אמרו לנו?

בתדריך?

בתדריך מוצב. אמרו לנו: "תשמעו, המתנחלים זה לא העבודה שלכם. אתם

אמורים לשמור עליהם, לא לפגוע בהם. התפקיד שלכם זה להגן עליהם. אם הערבים עושים משהו, זה התפקיד שלכם".

ואם המתנחלים עושים משהו?

לא, זה לא קשור. אם הערבים אחרי זה מגיבים, אתם צריכים לעשות משהו.

אם מתנחל זורק אבן על פלסטיני?

אסור לי לעשות כלום.

פונים למשטרה?

כלום, כלום. נראה לך אני ארים שיחה? הוא יגיד לי יופי.

זה המ"פ אמר לכם, בתדריך מוצב?

כן.

ובדרום הר חברון?

*** אם הוא יספר לך סיפורים, אתה תיגנב. *** מספר לי, המג"ד בדרך (לחוות מעון) עושה לו: "לא משנה מה, אתה לא נוגע במתנחלים. המתנחלים זה לא העבודה שלך".

עדות מס' 49

ילדים באים בפורים, משחקים בתוך הבונקר

יחידה: לביא דרגה: סמ"ר שנה: 2001-2004

אפשר להגיד שזה נראה קצת מוזר שהיינו בפני חבר וזה מוצב שפיזית הוא נחות מבחינת השטח שלו, בגלל זה הוא גם נסגר אחר כך. נחות גם מבחינת האמצעים שלו ומבחינת התברואה שלו. הוא לא שולט בגובה והוא צמוד לישוב עצמו וביישוב עצמו, כמו כל ישוב, הילדים של היישוב, של ההתנחלות מסתובבים במוצב עצמו. כי יודעים שילדים של מתנחלים מותר להם להיכנס בכל מקום, ונוצר מצב שילדים באים בפורים ומשחקים בתוך הבונקר. אני זוכר בוודאות את *** תופס ילד ככה באוזן כי הוא נכנס לתוך האוהל של הבונקר והוציא רימון. רימון! כולם עושים חג שמח חג שמח, הוא בא, נכנס לאוהל, זה קצת מוגזם... זה מאוד יפה הכוונה והכל אבל אני זוכר בוודאות דברים כאלה שלא הכי אהבתי את הקטע הזה שם. וכמובן אי אפשר היה להגיד להם שום דבר.

מישהו ניסה להגיד להם משהו, מישהו דיבר על זה עם המפקדים?
לא שידוע לי.

עדות מס' 50

המשטרה, לא היה להם איכפת בכלל

יחידה: לביא דרגה: סמ"ר שנה: 2006

(...) ירדנו לסוסיא. פתאום, אנחנו יורדים, מדווחים לנו על כריתת עצי זית, שמתנחלים מנסרים. איפה המקום הזה שם ליד ציר 60, איפה שיש את היציאה הזאת שתמיד חוסמים אותה לכיוון יטא, איפה שהעצי זית. אתה נמצא בצומת סוסיא, שמאלה, יש אחרי כמה זמן מצד ימין כפר, לא זוכר איך קוראים לו. א-טוואנה. שם, מצד שמאל, יום אחד אנחנו חוזרים, מדווחים לנו שכרתו עצי זית. אני אמרתי: "מה הם מזיינים את המוח? מי המניאק שיעשה דבר כזה?". קפצתי עם הפלוגה. זה היה בדיוק חודש היינו שם. קפצנו עם הג'יפ, לא האמנתי באמת שדבר כזה, אמרתי: בטח גזמו כמה ענפים. אני בא, אני רואה את כל העצים מגולחים.

יש מתנחלים?

לא. היינו יכולים לתפוס אותם. ראינו בדיוק את האוטו בורח וידעתי גם בדיוק לאיפה הוא ברת, כרמל (התנחלות סמוכה) וזה. אמרתי: מה הם כבר עשו? פתאום אני יורד, קיבלתי שוק. אמרתי: מה זה, איך יש אנשים... רציתי להרוג אותם. אחרי זה בא שמאי, עם צה"ל, יום למחרת. אמרתי: מה זה? אנשים מגדלים את זה 30 שנה, אני יודע כמה זמן?

איך נראו העצים?

מכוסחים. באמת מכוסחים. אני אמרתי: בוא'נה. ויום למחרת שוב באתי שם לסיוור. באתי לערבים, אמרתי להם... אמרתי להם: וואללה, אני מבין אתכם, גם לי יש שטחים. וואללה, אני אומר לכם, אם היו עושים לי דבר כזה, באותו יום הייתי הולך לעשות פיגוע. באותו יום. אז הוא עושה לי: "מה, אתה אומר לי לעשות...". אמרתי לו: "לא, אני לא אומר לך לעשות פיגוע. אבל אני אומר לך שאני הייתי מתעצבן בדיוק כמוך". אז הם התחילו ללכת מכות ביניהם כבר, מה צריך לעשות אני אמרתי למפקד: "אם אני תופס את הבן אדם הזה שעשה את זה, אני הורג אותו במכות". למה וואללה, שיריב כמה שהוא רוצה

עם ערבים, אבל לפגוע ככה בעצים? מסכנים העצים. המפקד עושה לי: "אין מה לעשות" ... באו שמאים מהצבא להעריך את הנזק. אי אפשר להעריך נזק כזה באמת. המשטרה עושה: יופי, בסדר. המשטרה הגיעה רק יום למחרת. דיווחנו לחמ"ל. חמ"ל מעביר את זה הלאה למשטרת חברון. יום למחרת היא רק הגיעה.

אתם הודעתם, ראיתם והלכתם?

ראינו. מה יש לך לעשות בלילה? להתעצבן. בלילה הם ניסרו את זה, בערב. התעצבנתי, אמרתי: יאללה כוס אמו, מה זה, כולי הייתי עצבני, זה באמת עיצבן אותי. יום למחרת חזרתי. היה שם שמאים. השמאי עושה לי: אני מעריך את הנזק, פה, שם, כמה עולה כל עץ. אמרתי לו: איך אתה יכול? נראה לך שאתה יכול להעריך את זה במחיר של עץ? זה עץ שכבר 30 שנה מגדלים אותו. המחיר שלו פי 20 בערך ממה שאתה חושב. "לא, בדקתי במשתלה", ככה הוא אמר לי. נקרעתי מצחוק כשהוא אמר לי את זה. אמרתי לו: איך רואים שאתה לא חקלאי, אתה לא יודע להעריך את זה. עשיתי לו: תשמע, בטח הערבי, תדבר איתו, זה כמו הילדים שלו העצים האלה. הוא עושה לי: אין מה לעשות, ככה זה.

המשטרה הגיעה למחרת כשהייתם שם?

כן. המשטרה לא היה איכפת להם בכלל. רשמו שהיה נזק זה וזה, וזהו, והלכו. אני אומר לך, לא עניין אותם. אמרנו להם שהיינו שם אתמול, לא עניין אותם. אמרו לנו: בסדר, רשמו וזהו, והלכו. המשטרה בחברון טובה בדבר אחד, לעמוד בהפגנות של השמאלנים, לחכות שיביאו "שטח צבאי סגור" וזהו.

עדות מס' 51

כבר לא קוראים לזה הפגנת נוכחות, קוראים לזה משהו אחר

יחידה: נח"ל דרגה: סמ"ר שנה: 2004

בטירונות היו הקפצות לשטחים?

לא, היה אבט"ש (אבטחת יישובים) כזה, שעשיתי באדורה. לא, חוץ מזה לא. היה משהו אחד שהיה. זה לא היתה הקפצה ולא זה, אבל זה נראה לי

היה האירוע הראשון שלנו. היה מבצע שקראו לו 'פתיל קצר'. זה היה מין מבצע של הס' שלנו (סגן מ"פ) באיזה שבת נראה לי או משהו כזה, יום שישי בצהריים. מאהל ג'ינבה, זה הבדואים שלייד הבא"ח (בסיס אימונים חטיבתי). תדריך עם הקפצה, צוות שנבחר בקפידה וזה. שטויות של אמצע טירונות או משהו כזה, שאתה חודש וחצי בצבא.

בטח כולכם התלהבתם.

כן, בהתחלה. לא דיברו איתנו, זה היה סודי כזה, לקחו את כל הרציניים כבר, שמו אותנו באיזה חדר מ"פ, פעם ראשונה גם שאתה נכנס לשם, מראים לנו תדריך על המחשב של המ"פ וככה, וגם מעלים לנו את האגו וזה. הקיצר, משהו דבילי כזה, על זה שנגנב משהו מאחת הגבעות. אז המשימה זה הפגנת נוכחות. לא יודע, לא זוכר כאילו.

אמרו הפגנת נוכחות?

לא, לא אמרו את זה. למרות שהרבה פעמים בשירות אמרו את זה, הפגנת נוכחות.

אמרו, אבל?

אמרו, ואז מישהו אמר: מה זה הפגנת נוכחות? אז אמרו: בתכל'ס כבר לא קוראים לזה יותר הפגנת נוכחות, קוראים לזה משהו אחר. לא זוכר.

היה שם קבוע שקראו לזה, להפגנת נוכחות הזאת?

תחושת ביטחון, אני יודע.

זה היה משהו קבוע או כל פעם משהו אחר?

לא, לא היה משהו קבוע. אבל הרבה פעמים גם אמרו את המושג הזה, הפגנת נוכחות, זה לא היה משהו, זה לא הופנם שאין כזה דבר.

אז מה זה 'פתיל קצר'?

צריך להיכנס למאהל ולעשות סריקות בכל המאהל ולהוציא את כל, גם היינו ממש צעירים, ממש לא הבנו כלום בזה. עוד לא עשינו שבוע אם-16.

לא יריתם בנשק?

לא, עשינו מטווחים אבל עוד לא היינו מיומנים בכלום. וגם לא ידענו בכלל מה זה לעצור בן אדם, מה זה לשים אזיקון. לא ידענו שום דבר על זה. לא כיוונו נשק בחיים על מישהו. קיצר, זה היה סתם, להפוך את המאהל ולחפש ציוד צבאי של הבא"ח, כאילו סוודרים...

מצאתם סוודרים?

מצאנו סקביאסים (שמיות) ולקחנו אותם ועוד איזה, איך קוראים לזה, תחמושתנית. סתם, ארגז מתכת. היה שם דברים צבאיים כמו שיש בכל בית ישראלי. אולי איזה מעיל אחד, לא יודע.

לקחתם להם את השמיכות.

כן. לקחנו. תכלס זה דבר שקורה כל יום, זה קורה המון פעמים בשטחים.

כמה שמיכות?

בודדות. איזה עשר, אולי שמונה, משהו כזה.

כמה אנשים היו במאהל הזה?

הם מאהל גדול. זה כמה מאהלים, זה כמה משפחות גרות שם. לא, זה היה מבצע, זה היה ממש חצי יום של סריקות. כמה שעות כאילו. ולשים את כולם בצד, ולהפריד בין הגברים לנשים. וזה בדואים, זה לא שטח כאילו, זה חברה...

באתם ביום או בלילה?

ביום. ביום שישי בצהריים.

תדריך וישר יציאה?

כן, הגענו בשביל הנוהל שבת חזרה, זה מה שאני זוכר. זה התחיל בעשר, אני יודע, משהו כזה.

מי מפקד על האירוע הזה?

סמ"פ. עשו לנו תדריך. היו שם איזה שני מ"כים ומ"מ.

בתדריך אמרו לך: אתה הולך להפריד בין נשים לגברים?

לא, זה הקצינים, זה הס' והמ"מ שהיה איתנו התעסקו בזה, והמ"כים אולי. אבל אנחנו באמת לא היה לנו, כאילו אמרו לנו מה אנחנו צריכים לעשות אבל עדיין לא היה לנו מושג מה זה אומר.

מה אמרו לכם?

לחפות, לעשות פה. לא עשינו אז שיעור לש"ב (לוחמת שטח בנוי) עדיין.

לחפות זה משהו כללי. ברור שצריך לחפות.

כן. בקיצור, לא ידענו באמת מה אנחנו עושים. שם אמרו לנו: תשמרו על זה. היינו בזוגות ברזל כאלה. לא, יכול להיות שאמרו לנו, שעשו לנו, עשינו איזה תרגיל לפני זה, איזה תרגולת.

ידעתם איך נראה המאהל?

לא. אי אפשר גם לדעת, זה בדואים, זה מאהל של בדואים, זה בלגאן אחד גדול.

ישר הופכים את המאהל?

פורקים את כולם החוצה. עוברים גם מאהל-מאהל, יש שם איזה שלוש קבוצות או משהו כזה של מאהלים, מוציאים את כולם החוצה, שמים את כל הנשים שם, את כל הגברים פה, הולכים עם מישהו אחד, כמו בשטחים.

הולכים עם מישהו אחד וממש כזה הופכים את הדברים בחדר, מוציאים דברים מהארון.

זה פחונים או אוהלים?

זה חצי-חצי כזה. זה פחונים כזה מאולתרים עם בדים וכל מיני.

איך התנהגו האנשים?

הם היו נראה לי קצת בשוק מזה, זה לא קורה אצלם כל שבוע. אבל הם לא עשו בעיות או משהו.

מישהו בדק תעודות זהות?

יכול להיות שבדקנו תעודות זהות. דיברו על זה כאילו המשימה היתה – זה היה הקטע, אני זוכר, שהציק לי – שהמשימה היתה, אמרו שבגלל שאין גדר באזור הזה של דרום הר חברון באותו זמן, אז מחבלים מתחבאים שם, יש סכנה כזאת. והמטרה היתה לבדוק אם אין שם מישהו שמתחבא. אבל בתכל'ס זה היה מבצע, אמרו לנו גם, כאילו חיברו את הכל ביחד לתערובת אחת וזאת היתה המשימה. גם להרתיע על הגניבות ציוד צבאי וגם לבדוק אם יש מחבלים וגם כאילו, גם דברים מבצעים וגם דברים לא מבצעים לחלוטין.

מה לא מבצעי?

לבדוק אם יש מעילים. זה לא, כאילו מה זה לא מבצעי?

אמרו לכם מעילים או אמרו לכם כדורים, נשק?

לא, לא דיברו על נשק. ידענו שהעניין זה גניבת מתכות.

לא היה נראה לכם מוזר?

לא, אנחנו אפילו עוד התווכחנו כשחזרנו אם זה היה בסדר או לא בסדר. בתכל'ס זה לא בסדר שהם גונבים מתכת. יש המון דברים כאלה שבתור חייל אז אתה מצדיק את מה שאתה עושה כי אתה לא חושב אם זה התפקיד שלך לעשות או לא. אתה אומר: וואלה, זה לא בסדר שהם עשו ככה. או גם כמו בדברים האלה שאתה עושה עם המשטרה, מה שדיברנו בבקעה. או סתם, יש המון פעילות צבאית שהיא בעצם פעילות משטרתית. אז המון דברים אתה מצדיק אותם שאתה אומר: וואלה, טוב שעשיתי את זה, כי זה לא בסדר מה שהם עשו. בתור צעיר אתה בכלל לא חושב על זה.

מה היו הרוחות בוויכוח? חלק אמרו שזה היה בסדר, או שלא בסדר?

כן, אם זה מספיק ראוי שאנחנו נעשה את זה או לא. אני לא חושב שאפילו חשבנו על...

מבחינה מנהלית?

לא, מבחינה ערכית. אם זה היה שווה להפוך להם את הבית בשביל להביא

את הציוד הצבאי הזה ולהרתיע אותם.

מה עשיתם עם הציוד?

כלום.

השתמשתם בו?

הלך בטח לבלאי. זה סקביאסים.

היה שם חרמוניות? לפחות שתקחו.

לא. לא, זה באמת היה סתם, זה באמת היה חארטה. גם מה זה סקביאסים? חסר בלאי של סקביאסים איפשהו? סתם, סתם חארטה. אבל סתם, מעניין שהסיפור הזה דווקא עלה, כי הוא ממש כאילו...

חכה, אנחנו רק בהתחלה.

כן. זה ממש אבל אנטייתזה, אפילו לא חשבנו על אם מה שאנחנו עושים הוא בסדר מבחינה חוקית או מהסוג הזה כאילו, זה רק היה העניין הזה שהיה לנו לא נעים הסיטואציה, להוציא אנשים מהחדר שלהם או ככה, ולחטט להם בארון. קצת היינו בהלם מזה.

עדות מס' 52

חמישה עשר טרקטורים עמדו שם, שהוחרמו מהפלסטינים

יחידה: לביא דרגה: סמ"ר שנה: 2002

היה פעם אחת גם, במסלול, עוד כשהיינו בשלב המוקדם, שכדי, כפיתרון לבעיית הפריצת חסימות, אז המג"ד הורה לנו ללכת, או לנו, אני לא זוכר, שלח את הסיורים כאילו, והם אספו מלא טרקטורים בכניסה לסוסיא. לא יודע, איזה 15 טרקטורים פשוט שעמדו שם, שהוחרמו מהפלסטינים.

מה עשו עם הטרקטורים?

בסוף הם החזירו אותם לפלסטינים. אני מניח שזה לא איזה משהו שירד...

היתה הוראה לעצור טרקטורים?

לאסוף טרקטורים.

איפה המחסום הזה?

זה לא היה מחסום. אספו אותם בסוסיא, הסיורים אספו אותם. אני מניח שאת חלקם הם ראו פורצים חסימות, כי בתכל'ס הסיורים לא נכנסו לתוך הכפרים. חלק עבדו, נגיד הרבה פעמים הפלסטינים באמת, השופלים שלהם היו עובדים בזה, מעבר לחסימות. אז פשוט היו אוספים אותם. כאילו, אז לא תפסנו אותך עושה את זה עכשיו, אבל ברור שעשית את זה לפני זה.

לכמה זמן זה היה מוחרם?

לדעתי איזה כמה ימים, או יום אחד אפילו. זה היה אני זוכר כזה יום-יומיים שבהם המוצב היה מוקף בשופלים.

מי נתן את ההוראה?

אני חושב שזה הגיע מהמג"ד, אבל שוב, אני הייתי חייל פשוט ואין לי מושג מי נתן את הדבר הזה.

עדות מס' 53

היה מאוד נוח להשתמש באלימות כלפי בן אדם כפות

יחידה: לביא דרגה: סמ"ר שנה: 2001-2004

אתה מכיר תופעה של חברה שמעוכבים בש"ג? אני מתכוון שהיו מביאים לשם חבר'ה שעוצרים ושמים אותם שם. חיילים או...

הרבה פעמים עצורים שעצרו בלילה הייתה להם תחנת ביניים במוצב. בין אם הם צריכים להיבדק על ידי רופא. הרופא עושה סבב מעצרים לפחות פעם בלילה אז הרופא מתרוצץ בין מוצבים, בין מעצרים אז הרבה פעמים חיכו לרופא, או חיכו לרכב של השב"כ שבא לאסוף אותם או חיכו לכל דבר אחר. עיכבו אותם. לאו דווקא בש"ג, לפעמים מקומות אחרים. במידת מה היו נותנים להם גם צרכים בסיסיים. לא עיכבו אותם שם יותר מארבע שעות. הכי הרבה שאני זוכר זה אולי חמש-שש שעות שזה היה מעצר חטיבתי שעצרו יותר מחמישים איש. כל החטיבה, תשעה גדודים, כל פלוגה יש לה חמש מעצרים, הולכים ככה להתפנק על שכונה שלמה בערך, עוצרים 50 איש, פשוט לקח זמן לפנות את כל... אין דרך אחרת לעשות את זה. הביאו ספארי רק כדי לפנות עצורים. אם שואלים אם הרימו ידיים על עצורים מסוימים בזמן שהם חיכו בש"ג או לידו? לא יודע להגיד. אני לא הרמתי. אני יכול להגיד שזה היה מאוד נוח להשתמש באלימות כלפי בנאדם כפות, בתוך העמדה של הש"ג, רחוק מהעין של המפקד, מי בכלל רואה. כמובן בנאדם

שנשאר בחוץ שלוש-ארבע שעות צריך להשתין. בכלל אם תופסים אותו באמצע הלילה...לרוב היו כופתים אותם מקדימה, משחררים את האזיקון ונותנים להם להשתין. לא תמיד היו עושים אפילו את הפרוצדורה הזאת ופשוט אמרו להם - תשתינו. זה היה קצת נקודה אפורה. אבל תמיד שהיו לוקחים אותם הצידה להשתין זה היה בנוכחות חייל או שניים.

רגע אבל מה זאת אומרת. לא מורידים לו את האזיקון ואומרים לו תשתי, מה זאת אומרת? תשתי במכנסיים?
כן.

ואתה זוכר מקרים שזה קרה, שעצור היה כל כך צריך להשתין וחילים לא הסכימו להוריד את האזיקון אז הוא פשוט השתין על עצמו במכנסיים?

אני זוכר כמה אנשים שהשתינו במכנסיים. אני זוכר גם כמה אנשים...חרדת ביצוע. לא הורידו להם את הכיסוי עיניים. כיסוי עיניים לא הורידו. אתה לא צריך לראות לאן אתה משתין אתה רק צריך את הידיים. אז הרבה אנשים... חרדת ביצוע. לא הצליחו להשתין, כמה שהם היו צריכים, בנוכחות רובה שמכוון אליהם. אני לא יכול להגיד שזה פשוט להשתין במצב הזה...אתה לא ינוח מספיק. קשה.

עדות מס' 54

כל מיני ילדים עומדים שם עם אבן ביד

יחידה: קרקל דרגה: סג"מ שנה: 2008

תוך כדי השבוע, עד סוף השבוע כבר היה מאוד, לי ולעוד בנות, לא ברור על מי אנחנו שומרים ממי, כי זה הפך להיות... לקחנו את השמירה שלנו בצורה מאוד ניטרלית. אמרו לנו שזה הגבול ואף אחד לא עובר אותו, אז גם ניפחנו את זה לאף אחד מהיישוב לא יכול לחצות לשם.

היו מקרים?

כל הילדים של היישוב.

ומבוגרים?

מבוגרים לא. אבל היה את המקרה הזה בשבועות, ששמענו עליו רק בחדשות, שבערב חג ירדו אנשים מהיישוב לכפר (הפלסטיני) והיכו שם אנשים ואישפזו אישה. דברים מזעזעים.

זה קורה בסוסיא?

כן.

וקראתם על זה בחדשות? אבל הייתם שם בשבועות.

כן, אבל לא, כנראה שהם יצאו מסביב.

לא שמתם לב?

הם לא יצאו דרך הדרכים המקובלות. אבל כל מיני ילדים שעומדים שם כזה עם אבן ביד או מקל וכאילו מחכים כזה שנפנה את הגב, אני לא יודעת למה. אמרנו להם שילכו משם.

הילדים היהודים?

כן, זה היה בעיקר ילדים. לי זה היה ממש עצוב כי הדעה שלי עד המקום הזה הייתה שאם יש תקווה לעולם הזה בכלל, אז היא נעוצה בילדים. אתה רואה שם ילדים בני חמש-שש שכבר לא מסוגלים אפילו לחלום על מציאות אחרת. זה היה ממש מעציב.

את שומרת ואת רואה את הילדים באים לעמדה? עוקפים את העמדה?

באים עם אופניים, מנסים לעקוף, בוחנים אותנו, גם את הגבולות שלנו, אם ניתן להם לעבור או אם לא. מייעצים לנו עצות כמו לזרוק עליהם אבנים כמו שהחילים מקודם עשו. אתה לא יודע אם הם משקרים או לא, אבל כאילו...

הילדים היהודים מייעצים לך לזרוק אבנים?

כן, אבנים, על הרועי צאן. ילדים. ילדים כאילו. בני חמש, שש, שבע, שתים-עשרה. הכל.

עדות מס' 55

המ"פ נותן לי רימון הלים. שתיים בלילה, אמצע רחוב

יחידה: לביא דרגה: סמ"ר שנה: 2002

הכניסות לתוך הכפרים זה היה לשם מטרה מאוד מוגדרת, למעצר, לבידוק או שלפעמים הייתם נכנסים לשם הכניסה עצמה?

היו פטרולים. הפגנות נוכחות. יש מקומות שגם בשתיים בלילה אני זוכר שנסעתי בחפ"ק עם סמ"פ לידי מאחורה ומ"פ מקדימה ונהג. המ"פ נותן לי רימון הלים. שתיים בלילה, באמצע רחוב.

הוא אומר לך זרוק?

כן. להתאמן. המטרה של זה היה הפגנת נוכחות.

שזה בעצם מה?

נסיעה בשעות מסוימות ביום, בלילה, במקומות X,Y,Z, ולהיות בעצמות גבוהה. שזה כולל בין השאר להשתמש לפעמים, אם זה בלילה ברימוני הלם, לפעמים צריך לירות חק"ים (כדורים חסרי קליע) במקומות מסוימים, לא באמצע כפר, אבל כאילו...להפגין נוכחות.

שידעו שאתה כאן.

אם זה נכון או לא נכון לעשות את זה? אני חושב שזה הדבר הכי נמוך ברשימה...

מה עומד ראשון ברשימה?

אלימות, ביזוי, פגיעה בכבוד האדם.

עדות מס' 56

אמרו לנו: "שום כלי רכב ערבי לא עולה על הכביש"

יחידה: לביא דרגה: סמ"ר שנה: 2002-2004

היה לנו מחסומים אבל לא קבועים. היה לנו, כאילו הם היו קבועים אבל הם לא נוסח קלנדיה.

אין מספיק אנשים בדרום הר חברון שיהיה נוסח קלנדיה.

כן. אבל בכל זאת הם ניסו. אז היה בעיקר בגלל, הרבה פעמים שאלתי מה תפקיד המחסום שהיינו עומדים בו. איך קראו לו למחסום המסריח הזה? נו, שמעה, מחסום שמעה. ליד יישוב שמעה. והרבה פעמים אמרו לנו שזה היה בשביל המתנחלים. והיה לנו, לכל אורך השירות היינו צריכים הרבה פעמים במהלך הסיור, היינו מחויבים לעשות צ'קפוסט פעם אחת או פעמיים על הכביש, ליצור מחסום ארעי. אבל זה היה המחסום הקבוע, שמעה. עכשיו בשמעה, לא היה שום יכולת בידוק אמיתית. היו שם ארבעה חיילים ולא היה יכולת באמת לבדוק משאיות או טרקטורים או כל רכב אחר למעשה. ופעם אחת שאלתי את המג"ד, כבר כשהייתי מפקד, הוא עבר עם הג'יפ ואמרתי לו: תגיד לי מה הרעיון. אם אני לא יכול לבדוק משאיות, אז מה הטעם במחסום

הזה? אז הוא אמר: אני אבדוק את זה, וחזר אלי אחרי איזה שעותיים ואמר: סבבה, יותר שום רכב שאתה לא יכול לבדוק, לא עובר לשמעה. אז התחלתי לסובב משאיות. לסובב זה אומר שהם נוסעים לתרקומיא. אני לא יודע מה המרחק בין שמעה לתרקומיא, אבל זה לפחות שעה וחצי, שעותיים נסיעה. ובהרבה מקרים הם היו אומרים לי: זה לא נכון, תרקומיא כבר סגור עכשיו, אני לא יכול לעבור עכשיו בתרקומיא. אבל אני הייתי בלוגיקה של חייל ומפקד ואמרתי: אם התפקיד שלי בטחוני, אז אני עושה אותו בטחוני. ממש לא בקטע של קטע חנפני, לא זה. היו כאלה שהיו מגיעים בטנדרים והייתי אומר להם, היה אחד שהגיע עם ואן, והוואן היה מפוצץ בציוד ואמרתי לו: סע לתרקומיא. הוא אמר: אין מצב שאני נוסע לתרקומיא, אני אירדם על הכביש. אמרתי לו: "האופציה השנייה זה שאנחנו פורשים עכשיו הכל, אני אומר לך בכנות, אני לא יכול לבדוק בשום דרך בלי לפרוש את הכל". הוא אמר: "תפרוש את הכל". טוב, פרשנו את הכל, זה לקח לדעתי איזה שעותיים וחצי, שלוש.

מה היה לו שם?

שטויות, נו. ערבי ישראלי.

עם תעודת זהות כחולה?

כן.

אז למה הוא לא יכול לעבור?

כי הבידוק זה הבידוק, הוא מגיע מהשטחים. זה סחורה פלסטינית. אז שוב, אני כן הייתי בגישה כזאת של כן לנסות להיות בסדר, אז אתה יודע, נגיד, אמרתי לו: "אתה יכול לשבת", שאלתי אותו אם הוא רוצה כוס מים. כמובן שהוא סירב. וזהו, הסיפור הזה לקח איזה כמה שעות, שלוש שעות שהוא עמד והסתכל עלינו. אחר כך הוא סידר ונתנו לו לעבור. אוקיי, סיפור אחר.

הכנת מראש?

נשבע לך שלא, זה פשוט עולה לי, אני מתחיל לחשוב אז אני נזכר פתאום. בסופו של דבר אם יש משהו שעשיתי מאז שהשתחררתי זה לנסות לא לחשוב יותר מדי על הצבא, ולא לחשוב על הדברים שעשיתי ולקחתני בהם חלק.

לגבי שמעה, מתנחלים עוברים במחסום הזה?

כן. כולם צריכים לעשות ככה (מדגים) לנופך את היד, כן. לפעמים אנחנו היינו עוצרים אותם, אומרים להם שלום.

מבחינה חוקית, גם להם יש טנדרים ותעודת זהות כחולה.

אתה רוצה שאני אענה לך בתור *** החייל או בתור *** הרגיל?

גם וגם.

בתור *** הרגיל זה ברור, זאת מדיניות אפרטהייד, זה לא דבר מפתיע. כביש 60 היה אסור לתנועה פלסטינית. היו ימים שהוא היה אפילו אסור לתנועה של כלי רכב ערבים-ישראליים, שאמרו לנו: שום כלי רכב ערבי לא עובר על הכביש - הנה, איך לא חשבתי על זה - ולתנועה פלסטינית הוא היה סגור בצורה גורפת. היה אסור להם אפילו לעבור מיטא לחברון, אתה מבין? יישובים כמו יטא וסמוע היו סגורים לחלוטין. הם לא היו פתוחים לשום מקום אחר כי כל כביש 60 היה מוקף בחסימות והיה אסור להם לצאת משם. הם היו פורצים חסימות.

לא היו להם דרכים צדדיות?

היו תקופות כמו בהודנה נגיד, שפתאום היה להם היתר בשעות כאלה וכאלה לעבור בצומת הכבשים, נגיד. אם מותר להם, עברו.

עדות מס' 57

המג"ד שלנו הוריד כאפה לאיזה ילד

יחידה: לביא דרגה: סמ"ר שנה: 2002-2004

זה היה כאילו, בקטע של הכאפות ודברים כאלה, זה משהו שאתה יודע, אי אפשר אפילו לשים על זה את האצבע. זה היה קורה, שוב, הרבה-הרבה פחות כבר כשהייתי מפקד, אבל כשהייתי חייל הייתי נתקל בזה לא מעט. אני חושב שהפעם הראשונה שנתקלתי בזה זה היה כשהמג"ד שלנו הוריד כאפה לאיזה ילד פשוט כי הוא הסתובב בלילה בזמן שהיינו במעצר ביטא. עבר איזה ילד ברחוב, המג"ד תפס אותנו, הוריד לו איזה כאפה, אמר לו: תלך הביתה. כאפה-כאפה. ילד כאילו, בן עשר. זה הגעיל אותי אז, זה כבר עורר אצלי אינסטינקטיבית כאילו...

ומאז, כל אחד מחלק כאפות?

לא, לא חושב שזה הגיע לזה. שוב, זה לא היה דבר נפוץ, אבל זה היה דבר שקורה. וכשזה היה קורה, אף אחד לא היה סופר את זה. אני לא נתקלתי במישהו שממש הוכה. היו את המתעללים, אבל אני לא יצא לי לראות אותם. היה אחד, הקשר של המ"פ. הוא היה חרא סדיסט. הוא היה לו קטע, הוא

באמת, הוא היה מתנחל וסדיסט נוראי. הוא היה נוסע תמיד, נגיד היו אזוקים מישהו, שמים לו אזיקון ופלנלית, הבן אדם הזה היה נוסע ודופק ברקס כדי שהעציר שנמצא מאחורה יידפק במושב. כל הזמן היה עושה דברים כאלה. מפוצץ אותם מכות וזה, לא יודע. הוא היה בהחלט אחד כזה. היו כאלה שהיו עושים את זה אבל טוב, מהרגע שאני נהייתי מפקד אז כבר לא, חוץ מאותו חייל או פה ושם באמת דברים שלא הייתי מספיק למנוע, לא הייתי מאפשר את זה. אבל זה היה קורה. הייתי שומע על זה כל הזמן. הייתי עד לזה יותר כשהייתי חייל, אבל לא משהו שכל סיור וכל פלסטיני וכל זה, זה המציאות של זה. זה היה מציאות של כאילו, לא יודע, באיזשהו מקום זה נעשה באותו חופש כמו שלא יודע, שאבא מרביץ לבן שלו. בקטע כזה של לא דופק חשבון לאף אחד. זה מה שהוא הרגיש שהוא צריך לעשות באותו רגע וגמרנו. (...) בסך הכל, היתה שאננות מטורפת. הרמת מקצועיות, לפחות כשאני הייתי מפקד, היתה מזעזעת. זה איום ונורא. כי לא קורה כלום, קשה להכניס את זה, בשביל הפעם ב... כשמישהו חוטף כדור ומת או בשביל הפעם ב... שזה - זה לא היה משהו שהוא מספיק כדי להכניס חיילים לאיזשהו מתח. אז גם זה. אז זה גם משליך על זה שהם היו משועממים ואז באמת היו קורים דברים כאלה, שמחפשים אקשן מתחת לאדמה. וזה היה גם ברמת המפקדים וגם ברמת המג"ד.

כולם מחפשים אקשן?

בטח, היו משועממים לגמרי. בסופו של דבר, המג"ד צריך להוכיח את עצמו. ואיך הוא יכול להוכיח את עצמו? הוא דבר ראשון צריך, אתה יודע, שהמתנחלים יאהבו אותו, אז צריכים להיות כל מיני מחסומי פתע, נוכחות, שיראו אותנו על הכבישים יענו. אז מחסומים במקומות שמסכנים אותנו, כל מיני דברים כאלה. ומעבר לזה, גם פעילות יזומה.

מה כללה הפעילות היזומה?

בידוקים, באמת כאלה סיורים או רכובים או רגליים בתוך, תכל'ס בתוך שטחי A (שטחים בשליטה אזרחית ובטחונית של הרשות פלסטינית), בתוך זה, בתוך שם. פעם כניסה באמת, כניסה ממש על בסיס קבוע לעיירות מסוימות כמו דורא ודהריה. נראה לי שבערך זה. אני לא יודע כמה מהדברים היו סתם משעמום וכמה היו, לא יודע, מעצרים ודברים כאלה שתוכננו.